

Naročnina mesečno
25 Din, za inozem-
stvo 40 Din — ne-
deljska izdaja ce-
loletno 96 Din, za
inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v
Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva in uprave: 40-01, 40-02, 40-03, 40-04, 40-05 — izhaja vsak dan zjutraj razen ponedeljka in dneva po prazniku

Cekovni račun
Ljubljana številka
10.050 in 10.349 za
inserate.

Uprava:
Kopitarjeva ulica
številka 6.

SCLOVENECE

Napon vseh sil

Sedanja vojna ni prinesla samo velikih presenečenj v stratezičnem pogledu, ampak tudi v političnem in gospodarskem življenju narodov, in ta presenečenja bodo imela globokosežne posledice za miselnost in strukturo bodočega sveta sploh. Razumljivo je, da ljudje, če se s skrbjo sprašujejo, kaj bo jutri, mislijo na to, ali bo tudi njihova domovina potegnjena v krvavi ples in katera od obeh strank bo zmaga. Delj pa naše misli ne gredo, ker so zavarovane od cele kope aktualnih vprašanj, ki se tičejo neposredno sedanjega pokolenja in njegovih najbližnjih in najnujnejših interesov, da se posamezniki in narodi ohranijo in obranijo svoj obstoj. Kako se usmeriti v bodočnost, to bo naloga mlajših pokolenj.

Na kakšne ideološke podlage bo treba postaviti bodoči svet, o tem smo že večkrat na tem mestu razmišljali. Kakšen preobrat pa bo doživel gospodarsko življenje kulturnega sveta in v kakšni obliki se bodo ustalili socialni odnosi v bodočnosti, to nam še ni jasno in bo ravno v tem oziru imela orjaška krvava razprava med narodi sveta nekako avtomatično svoje učinke v prvi vrsti v tem, da bo posameznik v neprimerno večjem obsegu kakor v minulih časih postavljen z vsemi svojimi interesi v službo skupnosti. Naj opozorimo samo na en zgrad, ko že v sedanjem trenutku vojne, to je v njenem začetku, vidimo, kako razmere z neobhodno nujnostjo in silo zahtevajo takih sprememb gospodarske strukture držav, kakršnih ne bi bili pričakovali, kljub temu, da smo tudi v minuli svetovni vojni imeli tako imenovano vojno gospodarnost.

Dne 22. maja, to je v sredo, je sedanji namestnik ministrskega predsednika angleške polanske zbornice, bivši voditelj opozicije major Attlee v imenu vlade postavil predlog, ki pooblašča vlado, da izdaja odloke, po katerih bodo morale, kakršne bodo potrebe, vse osebe angleškega kraljestva postaviti državi na razpolago vso svojo imovino pa tudi vse svoje delo in zmoglosti, da se zagotovi narodna varnost, obramba kraljestva, vzdrževanje javnega reda, uspešno vojskovanje in preskrba države ter gladki potek vseh nalog državnega življenja. Veljavnost tega zakona se more po potrebi podaljšati za eno ali dve leti. Če bo to v interesu države, si ne bo mogel nihče izbirati svojega dela sam, ampak mu ga bo določila država. Nihče torej, kakor je dejal v svojem obrazložilnem govoru zastopnik vlade, ne bo odšel delat samo zase ali predvsem zase, ampak za kolektiv. Nihče ne bo smel več delati dobiček na stroške naroda in izredni davek na dobiček bo lahko dosegel 100% ali več.

To ne pomeni nič več in nič manj, kakor da je Anglija, ki je prva postavila pred dobrih sto in petdeset leti vse svoje politično in gospodarsko življenje na načelo gospodarskega individualizma in svobodne trgovine ter je na tej podlagi ustvarila in branila svoj sodobni imperij, danes, ko so tako imenovane totalitarne države postale temu imperiju neposredna nevarnost, sama prisiljena postaviti svoje gospodarsko življenje in delovanje na podlago totalitarističnega načela. Res da je imenovana odredba mišljena samo za čas vojne, kakor je to bilo tudi v minuli svetovni vojni, ko so se vse države, izvzemši Sovjetsko Rusijo, po miru vrnile h gospodarskemu liberalizmu, omejenem po celi vrsti socialnih reform. Toda kakor takrat ni mogel nihče pregledati, kakšne posledice je vojno gospodarstvo, kljub temu da se je v načelu spet vrnilo na svojo staro podlago, dejansko imelo tako v negativnem smislu, kar se je pokazalo tja do španske državljanske vojne v malih in velikih državljanskih pretresih, kakor v pozitivnem smislu, po katerem so bili potrebni in so se izdali zelo dalekosežni socialnopolitični zakoni — tako tudi danes ne moremo prav presoditi, kakšne nove oblike življenja in gospodarstva se bodo razvile iz postav, ki posameznika v resnici totalitarno podredi občestvu. Četudi ima odredba zaenkrat samo namen, da vse sile naroda mobilizira edino za obrambo države in osebno premoženje postavljajo v službo samo zato, da ne bi bila država in njena varnost ter vojni cilji oskudovani po čezmernih vojnih dobičkih in osebnem pohlepu sploh, pa vendar vsebuje v načelu nekaj, kar ne bo mogoče po dosegu miru in tako imenovane političnega ravnotežja na svetu enostavno preklicati, ampak bo nujno imelo po sebi, neodvisno od neposrednih vzrokov in povodov ter potreb, ki so tako postavilo rodilo, in neodvisno od začasnega namena pa režima, ki se je k tej postavi zatekel, svoje naravne posledice za mišljenje vsega naroda in usmeritev njegovega bodočega javnega življenja.

To je ena, in sicer najvažnejša stran tega vprašanja, druga, ki bo v največji meri odločala izid sedanje vojne, je ta, da bodo učinki te postavbe Anglijo izenačile z njenim nasprotnikom, totalitarnimi državami, ki so že precej časa svoje gospodarsko življenje in proizvodnjo postavile na ta princip. Anglija je po svoji hudo konservativni miselnosti tudi na tem področju dolgo vztrajala pri mnenju, da bo njena industrija v teku vojne same imela čas, da se preusmeri v skladu z nastajajočimi potrebami. Zato je prav tako kakor Francija takim imenovane ljudske fronte zanemarila svojo vojaško pripravo. Tako na primer so se v času, ko sta nemška in italijanska produkcija v španski državljanski vojni pokazali, kakšno skoro da odločilno nalogo ima letalsko orožje, francoske in angleške strokovne zveze prepirale o tem, kaj je več: vojaška pripravljenost naroda ali gotove radikalne socialnopolitične reforme. Se za časa, ko se je Poljska borila z Nemčijo za biti in nebiti svoje države, je imela Anglija še vedno skoraj pol milijon brezposelnih, dasi so tovarne kričale po delu, in to zaradi tega, ker takratna vlada še ni svoje industrije preusmerila na vojno industrijo, ampak je menila, da se more in mora to izvršiti samo polagoma. Šele sedaj je prodrlo spoznanje, da kdor v tej vojni ne razvije vseh svojih sil z največjo naglico in do maksima v vsakem pogledu, mora to vojno izgubiti, in tako je le preveč razumljiva sedanja odredba, ki državi daje tudi pravico, da sama

Od Luksemburga do morja divjajo strašni krvavi boji

Najnovejša poročila pravijo, da Nemci prodirajo ob obali Rokavskega preliva proti Calaisu -- Zavezniška poročila govore o velikih pripravah za protinapad na reki Somme

Na zahodu še vedno valovi velika bitka sem in tja brez prave odločitve. Po poročilih z obeh strani se je Nemcem v zadnjih dveh dneh posrečilo njihov vdor k morju še razširiti in zasedati celo Boulogne. Položaj zaveznikov je dosti neugoden, ker je njihova armada v Belgiji in severni Franciji odrezana in se Nemci prizadevajo, da jo v srđitih bojih potisnejo čim bolj proti obali in uničijo ali prisilijo k udaji. Zavezniki se svojega položaja zavedajo in poizkušajo s severa in iz juga razbiti nemški obroč, do sedaj še brez večjega uspeha. Nemci sunkovito napadajo tudi na drugih delih bojišča, vendar se di, da hočejo s tem odvrti le pozornost od glavnega bojišča v Flandriji. Po vsej verjet-

nosti bo v prihodnjih dneh prišlo do silnih bojev največjega obsega, v katerih bo odločena usoda zavezniške armade v Belgiji in obenem posest morske obale v kanalu. Kakršen bo izid te borbe, bo odločilnega pomena za nadaljen vojskovanje.

Obojna poročila javljajo o letalskem delovanju največjega obsega. Zavezniki podčrtavajo velik pomen angleškega letalstva, ki se uspešno kosa z nadmočnim nemškim letalstvom. Sovražnika poskušata z neprestanim bombardiranjem kar moč ovirati zbiranje sil za odločilni spopad. Razumljivo je, da so izgube materiala in ljudi na obeh straneh zelo velike.

bila vsa pokrajina že očiščena od nemških motoriziranih oddelkov.

Zadnja poročila pravijo, da stojijo Francozi v predmestjih Amiensa. Pri Sedanu so Nemci spet napadli v bližini Attignya, toda brez vidnih uspehov. Pri Longuyonu in na reki Nied je bilo večeraj močno streljanje nemških toov, toda pehotnega napada danes ni bilo, čeprav so ga pričakovali.

Zakaj je bil zamenjan Gamelin

Pariz, 24. maja. V francoskem tisku ni naveden vzrok za spremembe v vrhovnem poveljstvu. V dobro poučenih krogih pa pravijo, da ni Weygand prišel na Gamelinovo mesto zaradi tega, ker bi Gamelin v svojih dosedanjih operacijah napravil kakšno taktično napako, ampak zaradi tega, ker je vojna na zapadu prišla v fazo premikalne vojne, za katero se jim pa zdi Weygand pripravljen kot poveljnik kakor Gamelin, ki je zagovarjal stališče, da je treba nasprotnika izčrpati z učinkovito obrambo in ga nato šele steti z močnim napadom. V tujakšnih krogih povdarjajo, da je med svetovno vojno Francija štirikrat menjala vrhovnega poveljnika. Za Joffreom je prišel Nivelle, za Nivellom Petain in za njim končno Foch. Tako Joffre kakor Petain in zlasti Foch so bili ob svojem času na mestu in so tako usmerili vojskovanje zavezniških armad, kakor je vsakokrat bilo potrebno. Iz tistih nagibov mislijo, da bo sedaj Weygand primernejši kakor pa Gamelin.

Pariz, 24. majnika. t. Havas. V vojaških krogih potrjujejo, da se je general Billotte, ki je bil poveljnik neke velike enotice, ubil v avtomobilski nesreči v ohmočju fronte.

Newyork, 24. maja. b. Iz Pariza poročajo, da sta bila ponoči bombardirana Metz in Strassbourg.

Angleška poročila

London, 24. maja. AA. Reuter. Sporočilo angleškega vrhovnega poveljništva dne 24. maja se glasi: Nemci so napadli naše položaje v Belgiji na številnih mestih ob reki Escaut (Schelde), toda povsod brezuspešno razen pri Oudenardu, kjer se jim je posrečilo prekorčiti reko.

Na odseku pri Arrasu je bila srđita borba, toda posrečilo se nam je ohraniti naše položaje ob boku proboja. Sovražniku se je posrečilo prebiti se na enem mestu s pomočjo oklopnih enot, za katerimi so prodirale motorizirane enote. Tem se je posrečilo priti do bližnje obale, kjer so bili podzviti potrebni ukrepi proti tem enotam. Naše in sovražno letalstvo je razvilo veliko aktivnost. Naše protiletalsko topništvo je zabilo večje število sovražnih bombnikov in ogledniških letal.

Uradna poročila letalskega ministrstva o delovanju angleškega letalstva

London, 24. maja. AA. Havas. Letalsko ministrstvo sporoča dne 23. maja:

V toku minule noči so naši bombniki izvedli velike napade na sovražne prometne proge, ki gredo skozi pokrajine Namur, Dinant in Aachen. Številne prometne zveze in točke so bile uničene ter je bila napravljena velika škoda na železniških progah. Bombardirani so bili tudi vojni transporti, ki jim je bila prizadejana istakotna velika škoda. Istčasno so druge pomembne skupine bombnikov dobile nalogo izvršiti napade na vojne zgradbe na Pruskem. Izvedeni so bili napadi na mostove in železniška križišča. Angleška letala so bombardirala snovi tudi letališče v Stavangeru. Ob tej priliki so opazila požar na letališču. V toku teh borb je izgubilo pet naših letal.

Letalska letala opravljajo patrolno službo skupno z bombniki nad kralji v Belgiji in Franciji, kjer se vodijo borbe. Bilo je več zračnih borb, v toku katerih je bilo uničenih ali znatno poškodovanih 42 sovražnih letal. Mi soglašamo osem naših letal.

London, 24. maja. AA. Havas. Sporočilo angleškega letalskega ministrstva z dne 24. maja pravi med drugim,

(Nadaljevanje na 2. strani)

Poročila zaveznikov

Francoska poročila

Francoska vojna poročila

Pariz, 24. maja. AA. Havas. Sporočilo francoskega vrhovnega poveljništva z dne 23. maja zjutraj se glasi:

Na severu trajajo borbe z nezmanjšano arditostjo. Potrjuje se, da so francoske čete napredovale do samega Cambraia. Na vseh ostalih delih bojišča postaja topniški ogenj vedno huši, posebno pa pri Longwyju in ob Niedu.

Pariz, 24. maja. AA. Havas. Francosko poročilo z dne 24. maja dopoldne pravi:

V severnih pokrajinah se sovražnik trudi, da bi povečal svoj pritisk. Ob Sommi francoske čete čvrsto drže postojanke, ki so jih osvojile. Južno od Sedana nadaljuje sovražnik svoje napade, toda njegovo prodiranje ni občutno kljub sredstvom, ki jih je zaetavljal v ta namen.

Pariz, 24. maja. Havas. Francoska admiraliteta sporoča:

Za časa operacij na Severnem morju v vodah ob nizozemski in flandrijski obali smo izgubili podmornico »Doris«, rušilec »Le Droit«, in ladjo za preskrbovanje »Le Nigres«. Posadki obeh zadnjih ladij sta bili rešeni. Vse ostale enote se navzlic stalnim napadom sovražnega letalstva udeležujejo še naprej operacij. Številna sovražna letala so bila sestreljena.

Bitka pri Cambrai

Pariz, 24. maja. AA. Havas. O borbi, ki se vodi med Cambraiem in Valenciennesom poročajo tele podrobnosti:

Nemške čete vršijo napade na tem delu bojišča z vsemi silami. Pri tem jih podpira letalstvo. Navzlic zelo težkim borbam so ohranile francoske čete vse svoje položaje ter niso nastale nobene spremembe. Edino severno od Cambraia so francoske čete izgubile nekatere postojanke, ki so jih pa enočasno ponovno zavzele. V francoskih vojnih krogih smatrajo položaj na bojišču za zelo ugoden, toda izjavljajo, da je treba počakati nadaljnjega razvoja bitke. V istih vojaških krogih izjavljajo v zvezi z nekimi premikanji nemških motoriziranih čet v Pikardiji, da so te operacije brez večjega pomena in da ti oddelki nemških motokiklistov ne dosega nobenih uspehov. Ob reki Aisne ter ob vsej Maginotovi črti od Montmedya do švicarske meje se zelo udeležujejo nemško topništvo. Na nemški ogenj je francosko topništvo odgovorilo z isto arditostjo. Najhuši topniški ogenj je bil pri Longuyonu in ob reki Nied.

General Weygand je pregledal fronto v Franciji in Belgiji

Pariz, 24. maja. AA. Reuter. Po vrnitvi z bojišča iz sev Francije in Belgije je generalissimo Weygand izjavil enoči, da je zadovoljen z moralno čet, ki je ostala neomajana navzlic težkim borbam v toku zadnjih dveh tednov. Istakotno je zadovoljen z materialom in preskrbo zavezniških čet. Najbližja okolica generala Weyganda smatra, da je položaj še težek, toda naglašajo, da se glavni del nemških čet ni mogel udrži.

Boji francoskega letalstva

Pariz, 24. maja. AA. Havas. Vse eskadrole, ki so bile omenjene v sporočilu z dne 21. maja, so bile pohvaljene v dnevnem povelju, poslanem francoski pomorski sili za njeno junaštvo od začetka nemškega napada na Nizozemsko. Luksemburg, Belgijo in severno Francijo. Do 10. maja piloti francoske po-

moške sile niso imeli prilike stopiti v borbo s sovražnikom. Toda ob prvem stiku s sovražnikom so se ti piloti pokazali za dostojne svojih tovarišev iz angleškega in francoskega letalstva, posebno o priliki poletov nad Nizozemsko in Belgijo. Dne 19. 20. in 21. maja so eskadrole, ki so dobile povelje ovirati gibanje nemških motoriziranih in oklopnih enot, napadle oklopne avtomobile in tovorne avtomobile v municijo in živežem ter jih obsule z ognjem. Bombe so napravile ližake na cestah in Nemci so poskušali pobegniti v gozdove. Letala so jih preganjala s streljanjem iz strojníc. Nemške kolone so bile uničene.

Pariz, 24. maja. AA. Havas. S fronte poročajo: Francoska letalska letala in protiletalsko topništvo se uspešno bore proti nemškim bombnikom. Nemško letalstvo izgublja v napadih, v katerih doseže nepomembne uspehe, pogosto velik del svojih letal. Letališča tvorijo glavne cilje sovražnih napadov. Obramba letališč je odlična in povzroča sovražniku hude izgube. Na nekem letališču je obramba že na vse zgodaj napovedala nemški napad. Takoj je vzletela skupina loveških letal. Boj je bil težak, zato je bil pa uspeh zadovoljiv. Zbili smo 11 sovražnih letal. Letališče je ostalo nepoškodovano. Francoski lovci pa niso imeli nobene izgube.

Izgube nemškega letalstva po francoski presoji

Pariz, 24. majnika. t. Reuter. V francoskih letalskih krogih povdarjajo, da je imelo nemško letalstvo od 10. majnika naprej velike izgube. Samo francoski letalci odnosno francosko protiletalsko topništvo je uničilo z gotovostjo 303 nemških letal. Verjetno pa je bilo sestreljenih še nadaljnjih 41 nemških letal. Angleška letala so sestrelila v tem času 181 letal, tako, da so Angleži vsega skupaj sestrelili 360 nemških letal. Angleško protiletalsko topništvo je sestrelilo 40 nemških letal, nizozemsko poveljstvo trdi, da je nizozemska vojska uničila najmanj 200 nemških letal, Belgijci pa 126, o katerih z gotovostjo vedo, da so uničena, medtem ko menijo, da jih je bilo zbitih še nadaljnjih 60. Nemške izgube v zraku znašajo potem takem najmanj 1000 letal.

Mnenje vojaških strokovnjakov

Pariz, 24. majnika. t. Havas. V vojaških krogih menijo, da se položaj na bojiščih od večeraj do danes ni bistveno spremenil. Bitka v severni Franciji (Flandriji) traja z vso srđitostjo tudi danes in so uspehi zelo valujoči, enkrat jih imajo Nemci, nato pa spet zavezniki, kakor je to pač naravno v vojni na spet. Na fronti od Valenciennesa — Cambrai — Arras so zavezniške čete napadle z veliko silo. Na reki Somme so francoske čete začele z operacijami velikega pomena, ki jim bodo zavarovale to obrečje. Prve operacije so bile uspešne. V Pikardiji, to je v severnifrancoskem pomorju se še vedno podjijo nemške motorizirane čete sem terti in ponavljajo poskuse, da bi se približali obali. Vse zveze, ki so jih te čete hotele med seboj ustvariti, pa so bile onemogočene. Južno od Somme pa je

Poslanica nizozemske kraljice

London, 24. maja. AA. Reuter: Kraljica Vilijemina je izdala po radiu pretresljivo poslanico svojim podanikom v Nizozemski Indiji.

Kljub katastrofi, ki je doletela naš narod, pravi kraljica v tej poslanici, ostane naš zaupanje v bodočnost neomajno. Naš narod je že večkrat doživel hude preizkušnje, toda s svojo vero v Boga in s svojo ljubeznijo do svobode jih je še zmerom premagal. To je vzrok, zakaj vam želim reči, ne obupajte v teh usodnih dneh. Moj narod, moji ministri in jaz sama nismo niti trenutka oklevali pri izpolnjevanju svojih dolžnosti in ne bomo tudi v bodoče nikdar oklevali, ampak bomo stali mirno in hrabro z vero v pravičnost naše stvari. Naše barve, rdeče-belo-modro, simbol miru, reda in var-

nosti in spoštovanja zakona, ponosno plapolajo v večini našega imperija, in bodo plapolale tudi v bodoče. Zgrnite se okoli ustavnih oblasti in pomagajte jim pri njihovi težki nalogi. Pozabite vsa nesoglasja in stremite za skupnim ciljem ter ne pozabljajte, da gre za obstoj in rešitev kraljevine. Moje misli so z vami. Naj vas Bog blagoslovi.

Zemun, 24. maja. AA. Vremenska napoved za 25. maj: Jasno v severni polovici, delno oblačno na jugu. Možnost krajevnih neviht in ploh. Toplota bo poskočila.

Zagrebaška vremenska napoved: Nagle spremembe, naraščanje oblačnosti.

(Nadaljevanje s 1. strani)

da so angleški bombniki bombardirali ves večer najbližji dan ozadje in koncentracije sovražnih čet. V Belgiji so v pokrajini ob Meusi bombardirali železniške proge ter napravili znatno škodo posebno pri *Charleroisu*. Mostovi pri Namuru so bili zadeti in polno. Večja skupina letal »Blenheim« je bombardirala tanke in oklopne avtomobile, ki so predstavljali sovražnikovo predstražo in ki so napredovali proti francoskim lukam ob *Rokavskem zalivu*. Angleškim letalom se je posrečilo do večera ustaviti premikanja sovražnih izvidniških čet. Šest bombnikov je napadlo kolono 30 tovornih avtomobilov. Videlo se je, kako so bombe eksplodirale na dolžini 500 m ter so bili avtomobili zadeti. Severno od *Aachena* sta bila zadeta dva vlaka. En bombnik je prodril v Nemčijo do *Leipziga*, kjer je bombardiral veliko električno centralo. Vsa angleška letala so se vrnila s teh operacij. Lovaška letala so bila večerj istotako zelo aktivna na samem bojišču.

Zbitih je bilo čez 40 sovražnih letal, medtem ko se šest angleških lovskih letal ni vrnilo v svoja oporišča.

Angleško letalsko ministrstvo poroča dalje, da so angleški bombniki, ki so leteli v sredo zvečer nad sovražnim ozemljem v *Geldernu*, bombardirali dva vlaka z živčevjem in municijo. En vlak, ki je vozil municijo, je bil zadet tako, da je zletel v polnem smislu besede v zrak. Nekaj drugi bombnik je napadel istotako dva vlaka z živčevjem in municijo na glavni železniški progi 10 milj vzhodno od *Liegeja*. Vlaka sta bila popolnoma uničena. Pri *Hirsonu* je bila bombardirana železniška proga. Angleški bombniki so bombardirali cesto od Namura do *Gambouxu*.

London, 24. maja. AA. Reuter: Britansko letalsko ministrstvo sporoča: Angleška bojna letala so večerj izvedla patrolne in eskortne naloge nad bojiščem. Prejšnja poročila pravijo, da so zbila nad 20 sovražnih letal, vseh tudi nekaj lovskih letal tipa »Messerschmitt« in da so mnogi nemški letal poškodovani. Poročajo, da so Nemci zbili 8 naših letal, ali jih pa drugače pogrešamo. Štiri naša letala so morala zasilno pristati. Velik oddelek angleških letal je napadel sovražne prometne vozle v Nemčiji in v bližini bojišča.

Reuterjev vojni poročevalec o položaju v Franciji

London, 24. maja. b. Vojni strokovnjak Reuterja podaja položaj na severozahodnem bojišču v Franciji takole: Čeprav so Nemci doslej uspešni, da prodrejo skozi odprte in zavezniške položaje severno od reke *Somme*, položaj vendarle še ni tako kritičen. Nemške oklopne divizije so odlično izveščane in se po zavzetih položajih takoj utrujejo, zaradi česar jih je težko pregnati nazaj. Mi se moramo pripraviti za nekaj časa na nagle pokrete, ki divjajo na vseh bojišcih. Ena in druga stran napadeta, medtem ko prave protiofenzive še ni moglo biti, ker je treba čakati na povelje generala Weyganda, ko pride čas za to. Vse oči so uprte v njega in upajo, da bo on odločno vplival na nadaljni razvoj vojne. Opazovali, ki so videli generala Weyganda po njegovem glasovitem poletu, ki ga je v letalu opravil s sirom *Winstonom Churchillom* nad raznimi predeli belgijskega in francoskega bojišča, so sedaj mnogo mirnejši, kajti general Weygand je nadvse odločen in se mu niti preveč ne mudi. Vsi pričakujejo, da bo pripravil protiofenzivo do vseh podrobnosti in da se mu bo posrečilo doseči uspehe, s katerimi bodo vsi zadovoljni.

Churchillovo poročilo v parlamentu: Položaj zelo resen

London, 24. maja. Reuter. Na večerjnjši seji spodnjeje doma je podal Churchill pregled vojnega položaja. Churchill je izjavil, da so nemške oklopne enote prodrle skozi položaje zavezniških armad v Belgiji in da poskušajo sedaj prerezati zvezo zavezniških čet z ozadjem. V nadaljnjem svojem govoru je Churchill dejal, da se *Abbeville* nahaja sedaj v rokah sovražnika in da se pri *Boulogne sur Mer* vodijo ogorčene borbe, o katerih poteku in rezultatu še ni mogoče poročati, v vsakem primeru pa je treba sedanjí položaj označiti kot zelo resen. General Weygand vodi operacije iz štaba vrhovnega poveljstva ter poskuša obnoviti in popraviti kombinirano fronto zavezniških armad.

Angleški listi kličejo k zaupanju

London, 24. maja. AA. Havas: Angleški listi poudarjajo, da je položaj resen, da pa zbujajo upanje. Kljub sovražnim napadom se zavezniške čete na severnem Francoskem čvrsto drže. Nemško prodiranje proti *Callaisu* ne bo odločilo usode bitke, poudarjajo listi. Tisk naglašja zaupanje in osebnost generala Weyganda in pravi, da je dolžnost vsakogar, da potrpežljivo in hrabro počaka na razvoj položaja. Listi tudi poudarjajo hitrost in daljnosežnost ukrepov, ki so jih britanska oblastva izdala, da preprečijo nevarnost vpada na Angleško. »Times« ugotavlja, da se zelo hitro ustvarjajo prostovoljski oddelki za boj proti padalcem. List zahteva, naj postane vrhovni poveljnik te obrambe kakšna osebnost iz letalstva in da naj dobi proste roke za vse svoje sklepe.

Nemška nosilka letal križari po južnem Atlantiku

London, 24. maja. t. Reuter. V službenih krogih javljajo, da je admiraliteta ugotovila, da je nemška vojna ladja, ki sedaj križari po južnem Atlantiku morju (kjer je svoje dni delovala znana oklopilna »Graf von Spee«), velika nosilka letal »Graf Zepelina«, ki meri 9250 ton, ima 16 velikih topov in nosi s seboj 40 letal. Njena hitrost znaša 32 vozlov na uro.

Straža veteranov v Angliji

London, 24. maja. t. Reuter: Vlada je organizirala skupine po 250 mož veteranov od 50 leta dalje, ki jim pripada naloga, da branijo vojaške naprave doma v Angliji.

Prispevek Nove Zelandije

Wellington, 24. maja. b. Tudi Nova Zelandija je doslej storila veliko za obrambo države. Na razpolago je dala 50.000 mož, od katerih jih je že 40.000 odpravila čez morje. Samo za letalstvo je dala Nova Zelandija 10.000 pilotov, od katerih jih je polovica že izveščanih.

Nemška poročila

Nemški vojni poročili od četrtega in petka

Glavni stan vodje Nemčije, 24. maja. AA. (DNB.) Vrhovno poveljništvu sporoča:

V Flandriji naš napad čez reko *Scheldt* polagoma napreduje, dasi se sovražnik močno upira. Nemške čete pridobivajo stalno novo ozemlje. Pri *Valenciennesu* se borbe še vedno vršijo. Gozdnatí krají jugovzhodno od *Valenciennesa*, v katerem so se skrivale francoske enote, so očisti. Večerašnji poskusi sovražnih oklopnih enot prebiti nemške črte pri *Cambrai* so bili odbiti. Pri tem so sodelovale z vojsko nemške letalske sile. Sovražnik je pretrpel težke izgube. V zapadnem delu pokrajine *Artois* napredujejo nemške čete proti severu. Glavne smer tega napredovanja je *Calais*. Na vsem južnem bojišču od *Somme* do *Meuse* se sovražnik nahaja povsod v obrambi. V pasu lieških utrdb se je predal našim četam tudi drugi moderan kompleks utrdb, v katerih je bilo 20 častnikov in 650 vojakov. V južnem delu drží sovražnik še nekaj utrdb.

Napadi nemških letalskih sil so bili usmerjeni v glavnem proti prometnim zvezam sovražnika ter četam, ki so se zbirale v Flandriji in *Artoisu*. O priliki ogledniških poletov nad *Rokavskim prelivom* so bile potopljene tri prevozne ladje in ena petrolejska ladja s skupno tonažo 20.000 ton. Ena križarka je bila težko poškodovana. Pristaniške naprave v *Dunkerqueju* in *Doveru* (v Angliji) so bile uspešno bombardirane. Nemški napadalni čolni so potopili pred *Dunkerqueom* nek sovražni rušilec.

Udejevanje letalskih sil je bilo na obeh straneh omejeno zaradi slabega vremena. Nasprotnik je izgubil 9 letal, 5 nemških pa se ni vrnilo v oporišča. Pri *Narviku* se je posrečilo nemškim silam težko poškodovati neko križarko ter potopiti neko 3000 tonsko prevozno ladjo. Neka druga prevozna ladja je bila težko poškodovana.

Berlin, 24. maja. t. (DNB.) Krog, v katerega je sovražna armada v severni Franciji in v Belgiji zajeta, se je zožil tudi večerj, ko so nemške čete uspele z napadi na vso morsko obalo. V Flandriji so nemške divizije prodrle sovražno fronto na reki *Escaut* (*Schelde*) in napredovale do reke *Lye*. Mesto *Tournai* je bilo zasedeno. Prav tako je bila zavzeta tudi trdnjava *Maubeuge*. V pokrajini *Artois* so nemške čete zavzele gričevje *Lorette*. Severno *Arrasa* so se nemške predstraže in oklopne enote približale obali in francoskim lukam na *Rokavskem zalivu*. Sovražnik je napravil slabotnejši napad na *Amiens* in je bil odbit. Na južni fronti ni nič novega.

Naša letala so uspešno pomagala v bojih z obkoljeno sovražno armado v Belgiji. Na južni fronti pa so nemška letala uspešno bombardirala zaledje, prometne zveze, sovražna zbiranja in transporte. Naša letala so pri *Boulogne sur Mer* zadela z bombami eno veliko ladjo, verjetno križarko, kakor tudi 3 rušilce. Kljub srditemu obstreljevanju iz protiletalskih topov so potopile z bombami 6 sovražnih transportnih ladij.

Naknadno javljamo, da je sovražnik dne 21. maja, ko je hotel prodirati s severa proti jugu (pri *Arrasu*) imel velike izgube med oklopnimi enotami. Topništvo je uničilo 56 velikih sovražnih tankov. Sovražnik je večerj izgubil 49 letal, nemške izgube pa znašajo 16 letal.

Pri *Narviku* so naša letala uspešno napadala sovražnika in zbila eno letalo ter so z bombami poškodovale eno sovražno križarko in eno transportno ladjo.

Boulogne zasedli Nemci

Berlin, 24. maja. t. Uradno poročajo, da so nemške čete včeraj v *Boulogne sur Mer*. Tudi v angleških vojaških krogih javljajo, da so se angleške čete umaknile iz *Boulogne*, v katerega so včeraj nemške čete (*Boulogne sur Mer* je veliko francosko pristanišče ob *Rokavskem prelivu* južno od *Calaisa*).

London, 24. maja. b. Angleški vojaški krogi v Londonu smatrajo položaj v Belgiji in v severni Franciji za zelo resen. Nemci so zavzeli *Boulogne* v pretekli noči. Moč nemške armade, ki tu operira, še ni znana. Padec tega mesta je sledil po prodoru iz *Abbevillea*. Vsa angleške čete pa so se iz *Boulogne* pravočasno umaknile.

Nemška službena pojasnila k položaju na bojiščih

Berlin, 24. maja. AA. DNB: Za presojo današnjega vojaškega položaja v severni Franciji in Belgiji je posebnega pomena tole:

Uspeh napada pehotnih divizij, ki se bore z najmanj tako močnim sovražnikom, in gibčno vodstvo naglih nemških enot. V hudem boju s sovražnikom, ki se je žilavo branil in se opiral na močne utrjene vodne zapreke, je nemška pehota potisnila sovražnika za utrdbo ob reki *Escaut* (*Scheldt*) in prebila utrdbu na vzhodni strani ter vdrla v mesto *Gand*. Ko so nemške čete strle sovražne postojanke ob reki *Escaut* južno od *Ganda*, so prodrle do zahodnega brega *Lys*.

Švicarski opazovalci o bojih na zahodni fronti

Nemci hočejo odločitev pred zimo

Bern, 24. majnika. t. Reuter. Švicarski listi zatrjujejo na podlagi pojasnil, ki pravijo, da so jih dobili iz nemških krogov, da Nemčija zares igra vse na sedanjo karto na zahodni fronti. Isti ljudje da so izrazili, da bo nadaljevanje vojne odvisno od izida sedanjih bitk. Nemčija je vrгла na bojišče večji del svojega orožja in uporablja tudi večji del svojega petroleja. V Berlinu pričakujejo poročil s fronte z veliko nestrpnostjo, kot piše berlinski dopisnik »Corriere Ticino«. Isti list javlja iz Berlina, današnji vojaški krogi ne zanikajo, da je sprememba v vrhovnem vodstvu zavezniške armade rodila že nekatere nepričakovane posledice. Z generalom Weygandom, tako pravijo v Berlinu, bo boj mnogo huji in bo uspeh veljal večje žrtve. Nemški kancler je večkrat izjavil, piše »Corriere Ticino«, da je treba to vojno končati še pred zimo. Zaradi tega je jasno, da je Nemčija zbrala vse svoje sile v boj, da izvaja zmagaj. Prvo poglavje Hitlerjevega načrta se razvija sedaj v severni Franciji in v Belgiji, kjer pa nemške čete zadevajo na odpor, ki ga niso pričakovale v tolikšnem obsegu. Drugo poglavje vojne pa naj bi obstajalo v neposrednem napadu na Anglijo samo in bi v tem primeru prišlo do odločilnih bojev predvsem med obema letalstvi.

Posebni poročevalec »Neue Zürcher Zeitung« poroča iz Bruslja, da je v mestu mir. Te-

»V smeri proti Angliji«

Berlin, 24. maja. AA. (DNB.) Nemški tisk naglašja v svojih današnjih člankih, da se sedanja borba na zahodnem bojišču vodi v smeri proti Angliji. »Deutsche Allgemeine Zeitung« pravi, da so Angleži sedaj zvedeli, kaj se pravi voditi vojno na kontinentu. Angleži morajo za to izkušnjo plačati visoko ceno. Izgube zapadnih velesil, posebno Anglije, so zelo velike ter bodo operacije, ki se sedaj vodijo, imele težke posledice. »Berliner Börsen Zeitung« pravi, da so brezuspešni vsi Churchillovi in Cooperovi poskusi prepričati svet, da so sedanji dogodki ugodnejši kot so v resnici. Angleži bodo morali prej ali pozneje uvideti moč dejstev. Nemci ne bodo nikoli pozabili, da je bila Anglija tista, ki je objavila vojno Nemčiji in da je bila ona tista, ki je hotela vojno.

Nemci pričakujejo, da bodo ujeli vso armado v Belgiji

Z nemške fronte, 24. maja. b. Vojni poročevalec »United Press« *Frederic Oexner*, ki se nahaja z nemško vojsko na zahodnem bojišču, poroča: Dobro poučeni nemški krogi trdijo, da so nemške vojske sile po udarcu proti morju in *Abbevilleu* obkolile 23 zavezniških divizij, to je okoli pol milijona mož. Med temi divizijami je tudi ena celotna angleška armada, 5 belgijskih in nekaj francoskih divizij. General *Georg von Küchler*, šef nemškega glavnega poveljstva v Antverpu, je izjavil skupini tujih častnikov, da je njegova armada v tem področju odsekala pot proti morju in pričakuje vsak trenutek zavzetje *Genta* kot tudi *Kanala*. Drugi član štaba je izjavil dopisniku »United Press«, da so sile generala *Küchla* napredovale proti *Ostende* in *Zeebrugge*, medtem ko je armada generala *Reichenaua* v pokretu proti *Calaisu* in *Dunkerqueu*. Cilj teh operacij je, da se zavezniške sile zdrebo v manjše dele in da se potem ločeno uničijo. V Nemčiji so prepričani, da se bo ta akcija posrečila.

Neki višji letalski častnik je dejal, da bo nemško letalstvo v osmih dneh že pričelo svoje delovanje proti Angliji, sveda pod pogojem, če se bo napredovanje nemške armade nadaljevalo s sedanjo brzino. Angleška obala je oddaljena vsega eno do poldruge ure od letalskih oporišč, ki so jih Nemci organizirali v Belgiji.

Majhna skupina tujih častnikov, ki so se večerj zvečer mudili na fronti in opazovali razvoj borbe, se nahaja na važnejšem cestnem križišču na *Nizozemskem*, ki je bilo iznenada napadeno iz zraka. Sovražno letalo je letelo zelo nizko nad nemško kolono ter jo obsulo z ognjem.

Angleški kralj Jurij govori narodom angleškega imperija

London, 24. maja. t. Nocoj ob 9 je imel angleški kralj Jurij v radiju nagovor na vse narode angleškega imperija na praznik »Imperialnega dne«.

V svojem govoru je med drugim dejal: Pred enim letom sem govoril narodom našega imperija iz *Winnipega* v osrčju Kanade. Takrat smo imeli mir. Takrat sem vam govoril o idealih svobode, pravice in mira, na katerih je sožitje svobodnih narodov našega imperija zgrajeno. Oblaki so se sicer že zbirali, toda jaz sem trdno upal, da bomo te ideale le mogli doseči ter jim dati še bogatejši razmah, ne da bi morali trpeti tudi vojne strahote. Toda ni bilo usojeno tako. Zlo, ki smo ga neprestano in z vsem poštenim naporom skušali preprečiti, je prišlo nad nas. Naša vest je čista, kajti sedaj so se jasno, tako da se ni več mogoče motiti, razodeli dolgo pripravljene naerti, da se podjarmijo s silo vsi narodi sveta. Proti tem naertom so bili vsi naši mirovni naerti obsojeni, da se izjavijo.

Sedaj se je začela odločilna borba. Govoril vam bom zelo odkrito, kajti v teh urah preizkušam vem, da ne želite, da bi vam govoril drugače. Naj nikdo ne dvomi več o tem, da ne gre samo za ozemeljska osvajanja, ki jih naši sovražniki zasledujejo. Ne, oni hočejo popolno in dokončno zrušitev tega našega imperija in vsega kar je v njem. Za tem naj bi prišlo zavojevanje vsega sveta. Ako njihova volja zmagaja, bodo tudi nam izpolnili vse sovraštvo in krivolčnost, ki jih že sedaj kažejo.

Nismo lahko verjeli, da tako zlobni naerti nastajajo v človeškem umu. Toda čas za dvome je sedaj že davno minul. Za nas vse, ki v tem imperiju živimo, kakor tudi za vse ljudi dobre volje po vsem svetu je cilj te vojne popolnoma jasen. Je to borba na življenje in na smrt za nas vse. Ako bomo poraženi, ne bo pomenilo, da se bomo zrušili za krajšo dobo in da bomo počasi spet vstali z obnovljeno silo. Ne! Poraz pomeni popolno uničenje tega našega sveta, kot smo ga do sedaj poznali, pomeni, da bo tema za stalno padla na njegove razvaline.

Nocoj govorim vam z novo podobo tega našega imperija pred oči. Sedaj, ko je stopil v borbo s zlom, ki ga hoče uničiti, šele vidimo njegov pomen v pravi sijajni luči. Je neka beseda, ki jo naši sovražniki proti nam uporabljajo: imperija-

lizem. S tem oni hočejo označiti duh nadvlade in strast po osvajanju. Mi svobodni narodi našega imperija jim vržemo to besedo nazaj v njihovo zobe. Kajti oni so, ki imajo te zlobne težnje. Naš cilj je vedno bil mir, mir, v katerem bi se naše ustanove moglo razvijati, položaj naših narodov izboljšati in vsa vprašanja imperijalne uprave rešiti v duhu najboljših dobre volje. Toda ta mir so nam vzeli in sedaj hočejo uničiti vse to, kar smo se prizadevali ohraniti. Proti našemu poštenju so postavili v boj nepoštenje, proti naši zvestobi so poslali v borbo izdajstvo, proti naši pravici pa moč surove sile. V teh besedah je izraženo vse nasprotje sil, ki si sedaj stojijo nasproti. Narodi po vsem našem imperiju so se dvignili in to kaže iznad vsakega dvoma, kdo bo zmagal. Dvignili so se v upravičenem ogorčenju proti silam, ki jih sovražijo in zaničujejo. Nič ne more omajati njihove trdne volje. V popolni slogi in edinstvi bodo branili svoja življenja in vse ono, kar dela življenje vredno življenja.

Nikar ne mislite, da je moje zaupanje zatemnjeno, če vam povem, kako nevarna je preizkušnja, pred katero stojimo. Nasprotno, zaupanje mi sije iz mojeg srca prav tako svetlo, kot sije iz vaših src. Toda zaupanje samo danes ne zadostuje več. Zaupanje mora biti oboroženo s pogumom in z odločno voljo, z vztrajnostjo in z voljo do velikih žrtev. Toda to so tiste visoke srčne odlike, ki željejo doma in v deželah onkraj morij v dolgih neskončnih rekah sem v boj na suhem, na morju in v zraku.

V tem trenutku gredo naše misli k našim možem na bojiščih in vsem tistim, ki jih ljubijo, k staršem, očetom in materam, k ženam, otrokom, nevestam. Ob njih stojijo hrabri junaki naše stare zaveznice Francije in z njimi so Poljska, Norveška, Belgija, Nizozemska, narodi, na katere mirne domovine je padla vsa strahota izdajškega neizzvanega napada.

V tej usodni uri se tudi mi, kakor so to delali naši očetje vsikdar, kadar so stali pred velikimi preizkušnjami, obračamo k najvišjemu Bogu. Tukaj doma v materni zemlji sem prosil, naj bo prihodnja nedelja nedelja vsenarodne molitve. Prepričan sem, da bo za mnoge od naših bratov onstran morij mogoče, da svoje molitve združijo z našimi. Pri tej priliki bomo kakor z enim sream in z eno dušo ponižno, toda s polnim zaupanjem izročili našo stvar Bogu in ga prosili za njegovo pomoč, da bi mogli junaško braniti pravico, kot jo vidimo in razumemo.

Narodi imperija, možje in žene, ki bivate po vseh delih sveta, prosim vas, opravljajte z velikim pogumom, z največjim, ki ste ga sposobni, vsak svoje delo, kakršnokoli je. Naj ostanejo vaša srca ponosna, vaša odločnost neomahljiva, gremo naprej k svoji veliki nalogi, složno kot en mož, s smehljajem okrog naših ust, z glavami, dvignjenimi visoko. Z božjo pomočjo bomo zmagali!

Norveška fronta

Narvik, 24. maja. Reuter: Pri *Narviku* so morali Nemci zaradi zavezniškega pritiska izprazniti nekaj važnih postojank. Nemce sedaj zasledujejo in upajo, da jih bodo ujeli. V zadnjih bojih je padlo 600 Nemcev.

Japonci pri papežu

Vatikan, 24. maja. AA. Stefani. Sv. oče Pij XII. je spetel večerj ob 11.45 vodjo japonske misije ter pet njenih članov v audienci. Vodja misije *Sato* je predal sv. očetu kot dar srebrno ptico. Sv. oče pa je *Satu* podaril zlato kolajno kot spomin na prvo obletnico njegovega pontifikata. Ostalim članom misije je sv. oče podaril srebrne kolajne. Nato je japonska misija obiskala državnega podtajnika kardinala *Maglionea*, kateremu je predala kot dar krasno izdelano skrinjico.

Vsa Italija slavi spomin na vstop v vojno pred 25 leti

Rim, 24. maja. t. United Press. Po vsej Italiji so danes razobesili zastave in vlada praznično razpoloženje. Italija hoče 25 letnico svojega vstopa v svetovno vojno proti bivši Avstro-Ogrski in Nemčiji praznovati na slovesen način. Na uradnih mestih poudarjajo — in tisk dela isto — da ni nobenega nasprotstva med praznovanjem 25 letnice vstopa v vojno proti Nemčiji in današnjim železnim ovisenjem med Italijo in Nemčijo, katerega prvo obletnico so obhajali pred nekaj dnevi. Takrat je moral v vojno zato, da se je notranje združila in utrdila in da je danes po 25 letih pripravljena, da vstopi v boj za svoj razmah.

Vojaske opazovalci v Italiji menijo, da je zelo verjetno, da bo Italija prihodnji teden na ta ali oni način razgibala svojo vojaško moč in pokazala svojo oboroženo silo.

Diplomatični urednik agencije Stefani piše v zvezi s to praznovanjem, da italijanski narod ne more pozabiti, da je v teh 25 letih žel pri svojih bivših zaveznikih samo sovraštvo in da so imeli namen ovirati razvoj Italije. Problemi, ki zdaj nastajajo v italijanski politični zavesti, izvirajo iz teh dolgih in težkih izkušenj. Svetovna vojna je pomenila za Italijo etapo italijanskega zedinjenja in edinstva, toda po tem so nastale druge faze, zdaj pa pridejo šele one najodločilnejše, vse to pa zaradi zadržanja bivših zaveznikov napram Italiji.

Musolini računa na dijaštvo v »morebitnem boju proti tujcem, ki hočejo Italijo držati ujeta v Sredozemskem morju«

Rim, 24. maja. AA. Stefani: Mussolini se je v odgovoru na izjavo, katero mu je predalo 13.000 študentov rimske univerze o njihovi pripravljenosti boriti se za osvoboditev Sredozemlja in neodvisnosti imperija, zahvalil za pripravljenost mladine ter naglasil, da je prepričan, da so rimski študentje tolači čustev svojih tovarišev na vseh italijanskih univerzah in da nadaljujejo tradicijo narodnega prepoveda. Dejal je, da pričakuje, da se bodo rimski študentje udeležili kot prostovoljci v morebitni novi borbi proti tujcem, ki žele držati Italijo v ujetništvu na Sredozemskem morju, da mora biti to morje zveza med domovino in ozemljem rimskega imperija.

Trije italijanski ministri v Albaniji

Tirana, 24. maja. AA. Stefani: Italijanski zunanji minister grof Ciano je danes prispel iz Tirane v Skader. Ves čas potovanja je bil navdušeno pozdravljen od albanskega prebivalstva, ki je nosilo zastave in slike kralja in cesarja ter Mussolinija. Grof Ciano se je držal v rudniku Busni, kjer si je ogledal rudnik in izjavil svoje zadovoljstvo nad napredkom dela. Ko je zapustil rudnik, je predsednik občine Busnica predal grofu Ciano svojo puško s sledečimi besedami: Zdjaj ko je Albanija varna v notranjosti, ni treba Albancem orožja. Sprejmite ta dar ne zato, ker bi vam bil potreben, temveč zaradi njegovega pomena. Mnogi ljudstva je spremela te besede z burnimi manifestacijami. Ko se je zahvalil županu za darilo, je grof Ciano nadaljeval pot v Skader, kjer so mu bile prirejene prisrčne manifestacije. Neprestano je množica vzklikala kralju in cesarju ter Mussoliniju. Grof Ciano je obiskal glavno poslopje državnih oblasti, nakar je bila prirejena velika narodna manifestacija. Pred grofom Ciano je defilirala povorka čez 10.000 kmetov iz skaderske okolice, ki so nosili transparente z napisi o veličini dela fašističnega režima v Albaniji. Po končani svečanosti se je Ciano z letalom vrnil v Tirano.

Davi sta se pripeljala v Tirano prosvetni minister Bottai in korporacijski minister Ricci. Na letališču ju je pozdravil minister grof Ciano s podtajnikom albanskega zunanjega ministrstva in drugimi zastopniki civilnih in vojaških oblasti. Oba ministra sta obhodila albansko fašistično mladino, potem sta si pa ogledala razstavo načrtov za novo Tirano ter odprla nove albanske šole.

Akademija Mussoliniju

Rim, 24. maja. AA. Stefani: Na seji nacionalnega sveta akademije, ki združuje najvažnejše znanstvene in kulturne ustanove države pod vodstvom predsednika akademije Federzonija je imel Federzonni govor, v katerem je podčrtal, da je ta najvišji organ visoke nacionalne kulture izraz zavesti sloge članov vseh akademij in ustanov glede istih zakonitih težajev fašistovske Italije, ki se morajo vendar že izpolniti. Predsednik je dalje izjavil, da čutijo italijanski znanstveniki, pisatelji in umetniki

dolžnost, da v tem trenutku zavzamejo odgovorno mesto sprito preizkušnji, v katere bi Mussolini mogel popeljati italijanski narod, da se dosežejo cilji, ki jih označuje večno poslanstvo Rima. Na koncu svojega govora je Federzonni prosil prosvetnega ministra Bottaija, ki je prisostvoval tej seji, naj Mussoliniju zagotovi to vdanost in to voljo visoke italijanske kulture, in naj mu zagotovi, da lahko z njimi računa pri preizkušnjah bodočnosti.

Minister Bottai se je zahvalil. Nato so izglasovali resolucijo o absolutni zvestobi fašistovski domovini, zvestobi italijanskih razumnih sil, strnjenih v blok misli in volje z narodom, da bo pod močnim vodstvom duceja kos vsaki preizkušnji, da doseže potrebna poročila za neodvisnost in imperijski razvoj naroda.

Japonske želje Italiji

Rim, 24. maja. AA. Stefani: Mussolini je sprejel včeraj vodjo japonske prijateljske misije Sattoja, ki mu je predal poslanico predsednika japonske vlade, ki veliča solidno prijateljstvo med obema državama. Poslanica pravi, da Japonska nikoli ne bo pozabila razumevanja in podpore Italije v trenutkih, ko napenja Japonska vse sile za ustanovitev novega reda v Vzhodni Aziji. Sodelovanje med obema državama postaja vedno ožje. Japonska v teh resnih dneh s simpatijo gleda na plemenite napore fašistične Italije v interesu mednarodne pravi-

Andrej Zdanov nikakor ni hotel postati izvošček kakor njegov oče. Hotel je višje. Toda za učenje je pri-manjkovalo denarja. In tako je moral, kakor večina njegovih tovarišev, že mlad v tovarno in si kot tovarniški delavec slu-žiti kruh. Toda čeprav je moral včasih delati tudi po 12 ur dnevno, je vendar še dobil časa, da je čital,

zlasti veliko se je pečal z marksistično literaturo. Tako se mu je posrečilo, da se je precej izobrazil in da je v marsičem presegal svoje tovariše. Ko pa je izbruhnila svetovna vojna, je moral k vojakom in tu se šele prične njegovo delo. Kot prepričan komunist je takoj začel med vojski s komunistično propagando, ki je imela za cilj zapustiti bojišče in pritiči z domačo državljansko vojsko. Ob okto-berski revoluciji se že pridruži z večjim vojaškim oddelkom komunistični akciji. Vodstvo komunistič-ne stranke je na njega postalo pozorno in ga je takoj pričelo uporabljati v propagandne svrhe.

Leta 1919 ga je komunistično vodstvo poslalo v omsko gubernijo, kjer je bil Zdanov doma. Nje-gova naloga je bila, utrditi v tej pokrajini komu-nizem in ga organizirati. Zdanov je zaupano na-logo dobro opravil in deloval v Omsku, v Tveru in okolici nad tri leta. Tako vnet propagator je bil, da si je celo glas pokvaril in od tedaj govori hripavo.

Leta 1922 je bil poslan v Šadrinsk, kjer je pre-vezel vodstvo krajevnega sovjeta. Ni bilo dolgo, že se je pojavil v Moskvi. Toda takrat že kot zaup-nik odločujočih vodilnih mož. Nedolgo pozneje je poslan v Kijev, potem v Odeso, nato v Stalingrad in 1936. leta je izvoljen za predsednika leningraj-ske komunistične organizacije. To leto je bilo za Zdanova odločilno. Nekega dne je kar na svojo roko v leningrajskem parku imel velik zunanje-politični govor, v katerem je divje napadal so-vražnike Sovjetov in dokazoval, da je Sovjetski Rusiji neobhodno potrebno, da zasede važne pos-to-janke v baltičskih državah in na Finskem. Tako za-hteva varnost sovjetske države.

Na veliko presenečenje Zdanov zaradi svojega govora ni bil od Stalina pokaran, ampak celo po-hvaljen.

Danes je Zdanov poleg Stalina najbolj svetla zvezda na boljševiškem nebu. Zdanov je šef tiska komunistične stranke, in je obenem propagandni minister ter član najmočnejše Stalinovega kabineta. Ze dolgo govore, da je on tisti, ki vodi sovjetsko zunanjo politiko. On je arhitekt, Molotov je le gra-ditelj. Zdanov je pristaš filozofije, ki uči, da je moč in sila prvenstvena vrednota ter je velik obo-ževatelj Hitlerjevega narodnega socializma. Zda-nov je pričel pred tremi leti hude napade na Lit-vinova, ki je bil tedaj zunanji minister in mu je očital, da hoče Sovjetijo zvezati z zapadnima veles-ilama. S temi svojimi napadi je Zdanov tudi de-jansko strmoglavil sicer zelo okretnega Litvinova.

Andrej Zdanov je zelo izrazit in strupen na-

vice. Japonska želi, da bi imeli ti napori popoln uspeh.

»Rex« ostane doma?

Genova, 24. maja. t. Reuter: Tukaj se je razširila govorica, da veliki italijanski čez-morski parnik »Rex«, ki bi moral odpluti v Ameriko 25. maja, ne bo odplul. Časnikarji so se obrnili za pojasnilo na lastnike, ki pa so jim odgovorili, da za enkrat ne morejo dati nobe-nega odgovora.

Zdanov - Stalinov naslednik?

sprotnik Francije in Anglije. Tega ni skrival niti tedaj, ko je Francija bila še zaveznik Sovjetije. Zdanovo delo je, da v juniju lanskega leta fran-coska in angleška pogajanja s Sovjetijo niso uspe-la, pač pa da je uspel Hitler. Zdanov je namreč neprestano napadal v vsem količnik pomembnej-šem sovjetskem tisku Francijo in Anglijo. Ker pa se mu je zdelo, da to še ni dovolj, je napisal pis-mo, v katerem očita britanski in francoski dele-gaciji, ki se je tedaj pogajala v Moskvi, da uganja špijonaže in da hoče zaneti v Sovjetiji protirevo-lucije. Na koncu pravi, da tega pisma sicer ne piše kot propagandni minister, ampak kot navad-ni sovjetski državljani, ki ga skrbijo dobrobit domo-vine. Ves sovjetski tisk, ki ga itak Zdanov kon-trolira, je objavil njegovo pismo na prvi strani.

Sovjetska Rusija na romunski meji?

Budimpešta, 24. maja. MIT. Tukaj zaznamu-jejo novice, da so sovjetske oblasti v vzhodni Ga-liciji zapovedale odstranitev poljskega prebival-stva, ki se odseljuje na severovzhod. Med drugimi se izpraznila Lwow in Tarnopol. Pravijo, da je sovjetska vlada sama zaupno obvestila Madžar-sko, da so te izpraznitve v zvezi z možnostjo, da bi morala sovjetska armada v teh krajih začeti vojaške operacije.

V zvezi s tem gre v Budimpešti glas, da je Romunija zopet mobilizirala, ker se je začelo zbirati ob besarabski meji 12 divizij rdeče armade, ki so bile pred meseci znatno zmanjšane, v polni vojni opremlj.

Tudi Sovjetska Rusija hoče imeti mesto v donavski komisiji

Budimpešta, 24. maja. Po zatrdilu tukašnjih političnih krogov zahteva sovjetska vlada, da se ji da mesto v komisiji za plovbo po Donavi,

Strogi ukrepi v Angliji proti prevratnikom vseh vrst

London, 24. maja. AA. Reuter: Na včerajšnji seji spodnjega doma je notranji minister Andersen govoril o ukrepih proti komunistom in fašistom. V svojem govoru je Andersen dejal, da je angleška vlada posvetila vso pozornost temu vprašanju, da bi bilo v današnjem trenutku škodljivo za javne interese objavljati podrobne ukrepe, podvzete pro-ti osebam, katerih delovanje je usmerjeno proti nacionalnim interesom. Istotako je Andersen dejal, da bo v ta namen ojačena policijska služba, ker je večje število teh prevratnežev oboroženo. An-dersen je dejal, da je bilo veliko število tujih mo-skih državljanov internirano v določenih krajih. Njihovo število znaša okoli 5000. Na kraju svoje iz-jave je Andersen izjavil, da je v toku minule noči dal oblastem navodila, naj nadzirajo številne ose-be, katerih delovanje je sumljivo. Ta akcija je bila izvršena zato, ker je obstojala nevarnost, da bi organizacije, v katerih so se nahajale te osebe, lahko izvršile kako dejanje proti varnosti države.

Na osnovi odredbe ministra za notranje zade-ve je bilo prijetih poleg voditelja angleške faš-istične stranke Mosleya še več osebnosti fašistič-nih krogov. Prijet je bil tudi bivši poslanec in taj-nik organizacije »Angleški narod« John Bake.

V zvezi z aretacijo vodje angleške fašistične stranke sira Oswalda Mosleya je bilo prijetih še osem vodilnih osebnosti te stranke. Izve se, da so na sedežu stranke in pozneje tudi na drugih kra-jih v Londonu našli številne letake in brošure. Ena izmed teh brošur je vsebovala »Mosleyev apel za mir«.

Belfast, 24. maja. b. Policija je prejela več oseb, ki so sumljive, da pripadajo organizaciji IRA. V zapore so odpeljali 20 oseb. Podobne mere so bile storjene tudi v severni Irski, vključno Londondery.

Listi odobravajo odločnost vlade, ki je odre-dila včeraj aretacijo vodje fašistične stranke Mo-sleya in osem njegovih pomočnikov. Po tem kar se je dogodilo na Norveškem in Nizozemskem, smatrajo listi, da ni nikoli preveč previdnosti in da so bili ti ukrepi podvzeti za ohranitev varnosti države. Listi smatrajo za popolnoma naravno v sedanjih nenormalnih časih.

»Daily Mail« zahteva, naj izvede vlada iste ukrepe tudi proti komunistom in da prepove njihov dnevnik »Daily Worker«. Nizozemska, pravi »Daily Mail«, je padla v petih dneh, ker so bile razmere takšne, da nihče ni mogel imeti zaupanje niti napram svojemu narodu. To se v Angliji ne

Posledica je bila, da je nekaj dni pozneje Sovje-tija podpisala prijateljsko pogodbo z Nemčijo. Da-nes je Zdanov star 43 let in je njegov vpliv vedno večji.

Stalin ima Zdanova zelo rad in pravijo, da ni-komur toliko ne zaupa kakor Zdanovu. Zdanov se je tudi vedno Stalina držal, tudi tedaj, ko zviti Georgijaneec ni imel veliko prijateljev. Leta 1938 ga je Stalin povabil za predsednika zunanje-poli-tičnega odbora v sovjetskem parlamentu. Kmalu nato je Zdanov na svojo pest ustanovil novo mi-nistrstvo za propagando in agitacijo. Preje je hodil vedno gladko obrit, od tedaj pa si je pustil rasti brado.

Danes je Andrej Zdanov, sin izvoščka, Flo-vek, ki je najbližji vladarju nad 180 milijonskim narodom. Stalin in Zdanov skupaj jesta, se skupaj sprehajata, skupaj igrata šah in Stalin se nikdar ne pokaže v javnosti brez Zdanovega spremstva. Na uradnih fotografijah se vedno smehljaje gle-data drug drugega. Zdanov uporablja svoj vpliv na Stalina zlasti v tem pravcu, da zbližuje kolikor more sovjetsko in nemško politiko ter se obenem močno ogreva za imperialistično politiko Sovjet-ske Rusije, čeprav je imperializem do njegovega prihoda bil eden izmed sedmih glavnih grehov komunističnega verovanja.

Na splošno v moskovskih poučenih krogih smatrajo, da je Zdanov naslednik Stalina. Diplo-mati in zastopniki tiska se prizadevajo, da bi bili z njim v kar najboljših odnosih ter ga vsi sma-trajo, da je odločilni mož bodočnosti. Alef.

ker ima z balkanskimi državami važne gospodar-ske zveze. To zahteva podpira po glasovih iz So-fije posebno Jugoslavija.

Nova sovjetska odlikovanja

Moskva, 24. maja. AA. Tass: Predsedništvo vrhovnega sovjeta je sklenilo ustanoviti novo zlato kolajno »srp in kladivo«. Z njo bodo odlikovane vse osebe, ki so bile dozdaj imenovane za »ju-nake na socialnem polju«. Novi red ima obliko peterokračne zvezde s srpom in kladivom v sre-dini. Osebe, ki ga bodo dobile, bodo dobile isto-časno častno diplomu predsedništva vrhovnega so-vjeta ter poleg tega še Ljeningov red.

Anglija—Sovjetska Rusija

London, 24. maja. AA. Havas. Na vprašanje poslanca Wadeswooda, ali so podvzeti nujni ukre-pi za zboljšanje odnosajev s Sovjetsko Rusijo, je državni podtajnik zunanega ministrstva Buttler pismeno odgovoril z »da«.

sme dogoditi. Nemčija nas ne bo podjarmila iz ozadja.

»News Chronicle« pravi: Javno mnenje sprejema ugodno ta znak, da bo vlada internirala vse one brez ozira na položaj, katerih svoboda bi lahko ogrozila varnost države. V normalnih časih bi bili za svoboden narod taki ukrepi nemogoči, toda sedanji čas je nenavaden in zato so ti ukrepi potrebni.

»Daily Herald« piše: Ta ukrep ne bo našel kritikov. Naša stvar je stvar svobode in ta bi bila lahko smrtno zadeta, če ne bi prišle pod kontrolo osebe, katerih obnašanje se lahko smatra škodljivo za javne interese.

Slovaška ne mobilizira

Belgrad, 24. maja. AA. Poslaništvo slovaške republike v Belgradu nas je zaprosilo, da objavi-mo, da so poročila o vojaških pripravah na Slo-vaškem ter poročila, da je slovaško-madžarska meja zaprta, brez vsake podlage.

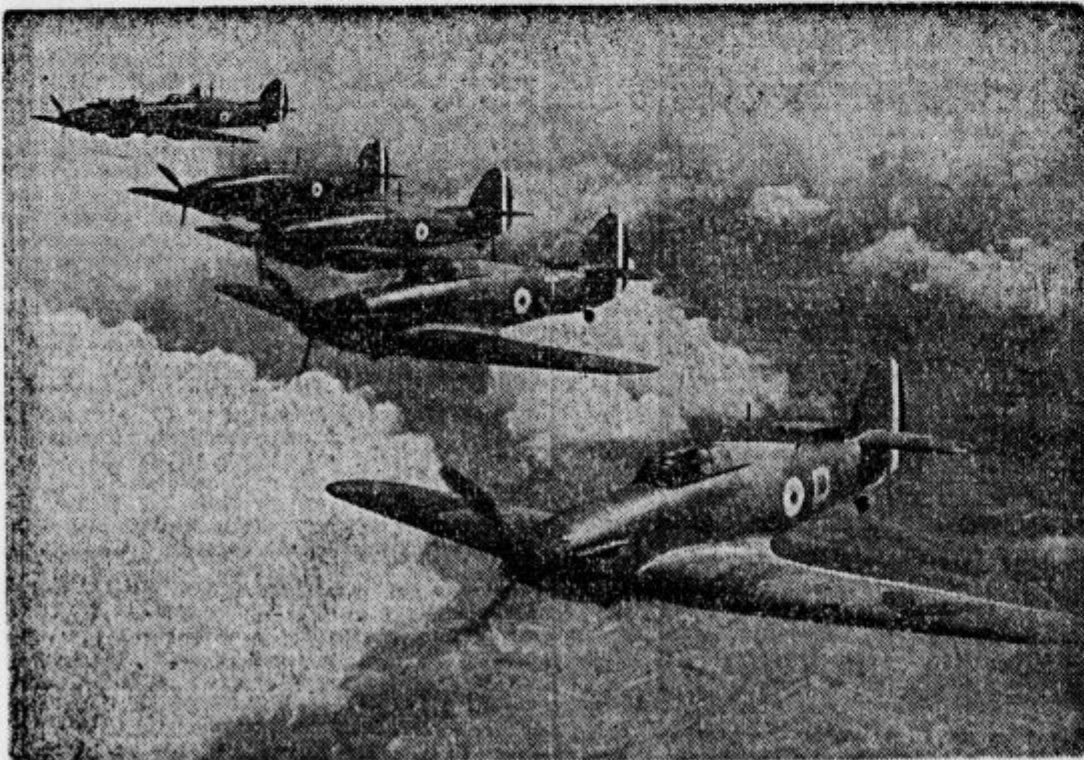
Nemčija—Bolgarija

Sofija, 24. maja. AA. DNB: Končana so pogaja-nja med nemško gospodarsko delegacijo pod vod-stvom Landwehra in bolgarsko delegacijo pod vodstvom ravnatelja gospodarskega in konzularne-ga oddelka zunanega ministrstva Pečeva. Obe de-legaciji sta podpisali dopolnilen dogovor o trgo-vini in plovbi k pogodbi iz leta 1938. Pogajanja so potekala v duhu prijateljskega sporazuma in rodila rezultat, ki je ugoden za obe državi. Nemška de-legacija se odpelje iz Sofije v soboto.

Rojstva v Nemčiji

Berlin, 24. maja. AA. DNB: Leta 1939 se je v Nemčiji, neštveš prejšnje poljske vzhodne pokra-jine, sklenilo 944.246 zakonov in rodilo 633.078 živih otrok. V primeri z letom 1938 je število sklenjenih zakonov poskočilo za 174.821, število porodov pa za 126.738

London, 24. maja. b. Sir Samuel Hoare je ime-novan za veleposlanika v Madridu. Dobil je izred-na pooblastila in ima tudi posebno misijo. V Ma-drid bo prispel prihodnji teden

V zadnjem času zavezniška poročila veličajo o delovanju angleškega letalstva. Slika nam kaže skupino angleških bojnih letal nad zapadno fronto.

Politični zapiski

Dr. Maček o občinskih volitvah na Hrvatskem

Po hrvatskih občinskih volitvah je dr. Maček dal javnosti tole izjavo: »Sodim, da občinske volitve ne morejo biti merilo za presojo politične moči te ali one stranke, ker pri občinskih volitvah odločajo tudi druge nepolitične kompetente krajevnega in osebnega značaja. Zato sem v svoji okoliščini, ki sem jo razposlal pred volitvami organizacijam HSS, to misel tudi povedal. Toda maloštevilni nasprotniki politike sporazuma med Srbi na Hrvatskem so poskušali te volitve politično izrabiti za svoje politične namene. Volivcem je bilo celo postavljeno vprašanje, naj glasujejo, ali odobravajo sporazum, ki sva ga sklenila Dragica Cvetković in jaz, ali pa ga ne odobravajo. Ko so volitve končane, morem zadovoljno reči, da je koalicija HSS in SDS na Hrvatskem dobila 90 odstotno zmago. Pri tem zlasti naglašam, da je SDS dobila večino Srbov na Hrvatskem. Toda izraziti nasprotniki sporazuma se niso upali pod svojo firmo niti pokazati, marveč so nastopali pod imeni srbska skupnost, nadstrankarska lista, ter so dobili 45 odstotkov vseh občin. Ker je Srbov na Hrvatskem kakih 20 odst., to pomeni, da je zoper sporazum le ena petina Srbov. Nisem zahteval politične bitke pri občinskih volitvah. Če pa so jo iskali nasprotniki sporazuma, mislim, da bodo zdaj toliko pametni, da bodo iz tega izvajali posledice.«

Občinske volitve v Vrgin mostu

Bivši narodni poslanec dr. Radiša Vorkapič izjavlja v belgradskem »Vremenu«, kakšen je izid občinskih volitev v okraju Vrgin most. Moč takole pravi: »Ni resnica, da bi bili samostojni demokrati dobili večino v okraju Vrgin most. Izmed petih občin je SDS dobila le najmanjšo, Čemernico. V občini Vrgin most pa je bila porazena s 665 glasovi proti 268, v občini Bodiš s 365 glasovi proti 260. SDS je zmagala v občini Topusko po zaslugi hrvatskih glasov, medtem ko v občini Lisinja SDS niti svoje liste ni mogla postaviti ter je tukaj zmagala združena srbska lista, ki s SDS nima prav nobene zveze. Potemtakem so v okraju Vrgin most dobili ogromno večino pristaši JRJ, medtem ko so SDS kljub vsej podpori uradniškega in občinskega aparata dobili le neznatno število srbskih glasov. Kar se Hrvatov tiče, so dobili svoje glasove kakor vedno. Nepravilno razlaganje volilnih izidov se dogaja zaradi tega, ker se ne obnavljajo, ne vem zakaj ne, niti imena nosilcev listi niti število dobijenih glasov po posameznih občinah.« — Takih preprirov je zdaj po hrvatskih in srbskih listih vse polno.

Marksizem — največja nevarnost

»Hrvatska Straža« prinaša izide občinskih volitev v hrvatskih občinah ter navaja, koliko so glasov dobili po posameznih, zlasti dalmatinskih občinah levicariji, ki so pod raznimi gesli postavljali svoje liste. Tako vidimo, da so zlasti na dalmatinskih otokih nastopili zoper HSS. Po večini sicer niso dobivali kaj prida glasov, vendar so na primer v Trogiru levicariji dobili 32 odbornikov, medtem ko jih je HSS dobila le dva. Tudi v Senju so neodvisni levicariji dobili 26 odbornikov, HSS pa le 10. Iz tega sklepa »Hrvatska Straža« takole: »Vidi se, da so se na Hrvatskem za hrvatske glasove potegovali v glavnem marksisti, iz česar je treba izvajati potrebne nauke. Prej ko slej sodimo, da je marksizem naša največja nevarnost v vsakem oziru. Ti ljudje so nevarni hrvatskemu narodnemu prizadevanju, ker so internacionalci ter vedno pripravljani služiti tujcu. Po svojem socialnem naziranju so velika ovira pri uresničevanju socialne pravice in urejenih družinskih razmer. Zaradi tega je v prvi vrsti treba pobijati to nevarnost, zlasti pa zdaj, ko se razvija agitacija z geslom, češ da je v Rusiji zelo dobro ter da je to »zelo dobro urejena država«. Ne dajmo se dati slepit! Te fraze gredo od ust do ust po vsem hrvatskem narodnem ozemlju. To zlo je treba ozdraviti! Na koncu članka list še pristavlja, da je SDS dobila vsega skupaj v resnici le 27 občin, medtem ko so njeni nasprotniki dobili blizu 60 občin.

Hrvati v Dubrovniku

Splitski list »Hrvatski glavnik« poroča: Brez ozira na razmere, ki so v njih bile občinske volitve v okraju Dubrovnik, ker je veliko ljudi zdoma zaradi vojskih vaj, o te volitve vendarle dokazale, da nasprotniki HSS ne morejo postaviti niti ene svoje liste v 10 občinah dubrovnikega okraja. To dejstvo najbolj dokazuje silo HSS ter zavednost ljudstva v tem okraju. To naglašamo zaradi tega, ker so vsi občinski odborniki in vse občine znova prišle v roke Hrvatov.

O učenjakih in plagiatorjih

V belgradskem listu »Balkan« neki Vladimir Petković piše, da je vseučiliški profesor dr. Jovan Djordjević svoje znanstveno delo prepisal iz tujih del ter da je na podlagi tega svojega dela postal vseučiliški profesor. »Hrvatska Straža« navaja to pisanje ter dodaja, da ta profesor ni prvi in zadnji take sorte. List pravi: »Podobne stvari smo doživeli tudi v naši akademiji v Zagrebu ter na zagrebški univerzi. Videli smo tukaj nekatere profesorje-učenjake, ki so se pečali z zakonitimi zadevami, bili so vmes tudi pornografi. Te ustanove so postale hiše, kjer se zbirajo ladu veličine ali plagiatorji prve vrste, kakor to lepo pripoveduje g. Petković. Treba nam je še več takih lovcev, kakršnih je g. Petković, da bi kmalu imeli mnogo teh učenjakov.«

Zoper špekulante tudi na Hrvatskem

Tudi na Hrvatskem je izšla banova uredba, katero je 16. majnika sprejel ministrski svet zoper špekulante, ki pojedo na prisilno bivanje ter na prisilno delo.

Razmišljanje o izidu bitke na zahodu

»Hrvatski Dnevnik« prinaša uvodni članek, kjer govori o bojih na zahodni fronti, nakar pravi med drugim: »Samo po sebi je razumljivo, da tudi pri nas vlada največje zanimanje za izid tega velikega boja. Naj pa se vojna konča tako ali drugače, gotovo je, da s tem ne bo propadla niti Francija niti Nemčija. Zakon ravnotežja sil bo urejal tudi prihodnje preureditve Evrope. Kljub vsem govornim političnim in pisanjem časopisja, namenjen bojnim ni popolno uničenje sovražnika. Naj se vojna konča tako ali drugače, obstajala bo še Nemčija in Francija in Anglija. Toda vloga Italije v novi Evropi bo kot jeziček na tehtnici še važnejša.«

Slovenska mladina je pripravljena

Pravijo, da je mladina bodočnost naroda. Toda to bi bilo premalo za te važne in usodne čase. Mladina mora tudi v sedanjosti, prav v teh dneh, vršiti svoje veliko dolžnost, ki jo ima do kralja, do države in do svojega naroda. Slovenska mladina se teh velikih dolžnosti tudi zaveda. Slovenska mladina je pripravljena duhovno in telesno, da že danes ali jutri izvrši to, kar se od nje po pravici pričakuje.

Slovenska mladina je iz dna svoje duše vdana svojemu kralju in vsemu kraljevskemu domu. Naša junaška kraljevska družina Karađorđević je simbol in živa stvarnost, ki združuje vse tri narode v naši državi v veliko in močno celoto, ki ji je ime Jugoslavija.

Slovenska mladina ve, da je naša sveta slovenska zemlja nerazdružen del naše Jugoslavije. Le spomnimo se na naše velike moče, zlasti na Janeza Ev. Kreka in na Jegliča, kako neustrašno sta se borila za uresničenje stoletnega slovenskega ideala — po združitvi južnih slovanskih narodov v veliko samostojno slovensko državo — Jugoslavijo.

Jugoslavija je bil naš bojni klic sredi vihrne zadnje svetovne vojne. Jugoslavija je bilo eno samo fanatično upanje slovenskih mater, ki so nabirale podpise za majsko izpoved leta 1917. Jugoslavija je bila sen naših fantov in očetov v bojnih okopih.

Jugoslavija je bila tista silna moč, ki je iz avstrijskih vojakov ustvarila jugoslovanske prostovoljce. Jugoslavija je bila zmagoslavna vera, ki je narekovala slovenskemu voditelju v zadnji avdiciji pri zadnjem cesarju Avstrije ob prvem svitu naše svobode, dve za monarhijo usodni besedi: Veličanstvo — prepozno!

Jugoslavija je bil edini smisel političnih akcij našega narodnega voditelja v velikih trenutkih naše mlade svobodne države, ko marsi-

kdo ni razumel globokega pomena njegovih odločitev.

Jugoslavija je naša trdna in neomajna vera, naše nezlomljivo zaupanje, naša življenjska moč v teh usodnih časih evropske zgodovine. Z Jugoslavijo stojimo, z njo pademo! Jugoslavije pa ni brez Slovenije! O teh dveh temeljnih resnicah ne sme nikdo nikdar in nikoli imeti niti najmanjšega dvoma!

To je naša izpoved in naše življenjsko geslo. Velik čas nas je našel pripravljen ne samo v besedah, ampak tudi v dejanjih. Kot urejena in strnjena armada stojimo za svojim narodnim voditeljem dr. Korošcem, z njim na čelu prisegamo zvestobo svojemu kralju, izpovedujemo svojo ljubezen do naše narodne države Jugoslavije in izpovedujemo svojo pripravljenost, da z vsemi svojimi silami branimo sleherno ped naše države.

Banovinski odbor Mladine JRJ.

„Domovina nad vse!“

Oklic bojevnih organizacij vsej jugoslovanski javnosti

Belgrad, 24. maja. m. Svet patriotskih, bojevnih in viteških organizacij je objavil danes oklic vsej jugoslovanski javnosti, naj se vsi njeni člani stavijo na razpolago in da se med seboj duhovno povežejo samo s to mislijo: »Domovina nad vse.« Domovina se sedaj ne brani samo z oboroženo silo v rovi, temveč povsod. Zato je v sedanjih obliki vojskovanje potrebno, da se poleg oborožene sile za obrambo države organizira tudi ves narod, ker se bo samo tako mogla uspešno upreti tujcu, ubraniti svojo svobodo in neodvisnost.

Strahovito neurje nad Mariborom Strela je divjala ter povzročila človeške žrtve

Maribor, 24. maja.

Danes popoldne se je razbesnela nad Mariborom in okolico strahovita nevihta, kakršne že dolgo ne pomnijo. Zbrali so se temni oblaki, ki so zaprli vse obzore. Prišlo je treskati in vill se je močan naliv. Da so bile ulice naenkrat vse v vodi. Med nalivom je udarila strela, ki je zahlevala človeške žrtve. Tako je pri Sv. Kungoti ubila nekega moškega. Truplo so prepeljali v mrtvašnico. Njegovo ime ob času še ni znano. V

Dobravi pri Teznu je udarila strela v skupino otrok ter jih več omamila. Na Koroški cesti je udarila strela v hišo št. 90 ter je zadela strelcov. Toda udarec je bil tako močan, da je neko žensko, ki je v stanovanju v gornjem nadstropju ležala v postelji, vrglo na tla. Zanimivo je, da je v isto hišo pred 2 leti tudi udarila strela ter je razbila dimnik. Nato so na hišo napravili strelcovod, ki je sedaj preprečil večjo nesrečo. Med dežjem je padala tudi drobna toča, ki pa ni napravila večje škode.

Državni praznik v Belgradu

Belgrad, 24. maja. m. Na današnji državni praznik sv. Cirila in Metoda je počivalo delo v državnih in samoupravnih uradih. Večina članov vlade je preživela današnji dan izven Belgrada. Tako je imel podpredsednik vlade dr. Maček v Zagrebu daljšo konferenco s glavnim tajnikom HSS dr. Krnjevićem. Prometni minister inž. Beslić in minister za telesno vzgojo ljudstva sta se pa mudila v Vojvodini. Kmetijski minister je imel v teku dopoldneva razgovor s finančnim ministrom dr. Šutejem, popoldne pa je odpotoval v Banjaluku.

Predsednik vlade g. Dragiša Cvetković je bil današnji dan skoraj ves čas v svojem kabinetu, kjer je reševal tekoče državne zadeve.

Na današnji dan je imelo tudi več tujakšnih kulturnih ustanov slavo, med drugim tudi Državna tiskarna.

Bolgarski kmetje na Oplenju

Belgrad, 24. maja. m. Bolgarski kmetje, ki so pred dnevi obiskali novosadsko kmetijsko in živinsko razstavo, so danes obiskali Oplenac ter so položili na grob kralja Aleksandra lep venec, nato pa so si ogledali znano Venčačko vinarsko zadružno.

Osebnosti

Belgrad, 24. maja. m. Z odlokom prosvetnega ministra so postavljeni za suplente na meščanskih šolah v Sloveniji sledeči diplomirani filozofi: Slapar Vera v Ptuj, Maček Jože, Jenko Zdenka, Zagor Rozalija v Ljubomeru, Uršič Hinko, Smrke Marija, Sladič Vilko v Mežici, Oman Franc v Koprivnici, Braz Valbert na I. dekl. mešč. šoli v Mariboru, Hvasht Franc v Sostanju, Tomažević Blaž, Kalan Ottilija v Zalcu, Dolenc Nada v Gornji Radgoni, Pegan Branko, Margon Bogomir, Nunar Franc v Kranju, Šunko Flora na dekl. šoli v Celju, Raz-

lag Bronislava na deški šoli v Celju, Franko Majda v St. Vidu, Malovrh Amalija v Sostanju, Furlan Danilo v Dolnji Lendavi, Jauh Franciška v Zagorju in Burger Ivan v Slovenskih Konjicah. Vei imenovani se morajo še pred 31. majem javiti v službi osebno pri ravateljstvih zgoraj omenjenih meščanskih šol in ne smejo čakati uradnega poziva.

Madžarski avtomobilisti v Belgradu

Belgrad, 24. maja. m. V Belgrad je dopotovala večja skupina madžarskih avtomobilistov, kjer so ji člani srbskega avtomobilskega kluba pripravili lep sprejem. Danes so se odpeljali na Avalo in na Oplenac ter so položili venec na grob neznanega junaka in na grob kralja Aleksandra.

Haramina v Jugorasu

»Hrvatski Dnevnik« poroča: »Ko je bila likvidirana socialistična organizacija ORS (Opšti radnički savez), ki jo je vodil Vilim Haramina, se je ta preselil v Belgrad, kjer je stopil v Jugoraso. Odgovornost prepuščamo omenjenemu listu.

Nemško službeno poročilo o vlogah padalnih oddelkov

Berlin, 24. maja. AA. DNB: Kako velika in odločilna je bila udeležba padalcev in letalstva pri prodiranju nemških čet na Nizozemsko in Belgijo, se vidi iz daljšega poročila, ki ga je dalo mero-dajno vojaško oblastvo na razpolago agenciji DNB. To poročilo pravi, da so takoj po začetku sovražne vojne akcije na Norveškem, to je 10. maja t. l., ko je sovražnik hotel čez Belgijo in Nizo-

Bombniki iz Amerike

Washington, 24. maja. AA. Reuter: Član angleško-francoske komisije za nakup vojnega materiala v Zedinjenih državah je izjavil, da leta vsi naročeni bombniki že iz Amerike čez Atlantik v Evropo. Omenjeni član komisije je sporočil to vest včeraj popoldne po konferenci, ki jo je imel s finančnim ministrom Morgenthaujem. Dodal je, da bodo tudi ostala naročena letala v kratkem poslana čez Ocean.

Newyork, 24. maja. AA. Havas: »Newyork Times« piše, da so zavezniki od začetka vojne naročili v Združenih državah 6100 letal. Od tega je bilo že poslanih 2300 letal, ostalih 4000 letal pa bo dobavljenih na osnovi pogodb, ki se sedaj pripravljajo. Na osnovi podatkov zavoda za proučevanje javnega mnenja je sedaj 51% ameriških volivcev za to, da se prodajajo zaveznikom letala na kredit, medtem ko je pred mesecem samo tretjina volivcev odobraval tako politiko.

Roosevelt hoče imeti takoj 50.000 pilotov

Washington, 24. maja. t. Predsednik Roosevelt je danes sporočil časnikarjem, da so pripravljeni vsi načrti, da bodo takoj začeli vzeti 50.000 pilotov za potrebe narodne obrambe. Izjavil je, da bo moral kongres sprejeti nadaljnje vojne izdatke, s katerimi bodo pokriti stroški za izvežbanje pilotske armade. Novince bodo vzeli iz raznih srednjih in višjih šol, nadalje med piloti, ki imajo dovoljenje za civilno letalstvo. Predpisana starost za učence pilotskih šol je od 18 do 26 let.

Prispevek Kanade

Ottawa, 24. maja. AA. Reuter: Predsednik kanadske vlade Mackenzie King je obvestil kanadski parlament, da je kanadska vlada ponudila angleški vladi vsa letala, s katerimi razpolaga kanadska vojska. Ta letala naj bi se prepeljala takoj v Evropo. Mackenzie King je dodal, da je kanadska vlada obvestila angleško vlado, da bo storila vse, da se izpolnijo obljube glede proizvodnje letal.

Kanadski minister za municijo je imel po radiu govor, v katerem je izjavil, da vsi industrijski viri in vse sile, zaposlene v proizvodnji municije, sedaj lahko z zvišano hitrostjo zadovoljujejo vse potrebe. Proizvodnja municije je vsak dan večja.

Amerika kliče svoje državljane iz Evrope domov

Newyork, 24. maja. AA. Reuter: Ameriška vlada je sklenila poslati na Irsko čezoceansko ladjo »President Roosevelt«, ki bo prepeljala ameriške državljane iz Evrope v Združene države. »President Roosevelt« odplove danes iz Newyorka. Zunanji minister Cordell Hull je poslal ameriškim diplomatičnim predstavnikom v Berlinu, Londonu, Parizu, Bruslju, Haagu in Oslu nalog, naj obveste ameriške državljane, naj se vkrcajo na omenjeni parnik. Ameriška vlada pričakuje, da vojskujoče se države ne bodo ustavljale omenjene ladje na tej poti. Hull je obvestil ameriške diplomatične predstavnike, da ladja ne bo vozila v Evropo nobenega tovora, niti pa bo vozila samo ameriške državljane in njihove rodbe. Ladja je neoborožena in bo plula brez zaščite vojnih ladij, to je brez konvoja. Imela bo zastavo Združenih držav ter bo ponoči razsvetljena.

Berlin, 24. maja. AA. DNB: V zvezi z uredbo o omejitvi proizvodnje potniških avtomobilov za notranjo nemško porabo, so nekateri tuji listi prinesli novico, da je Nemčija sploh prenehala izdelovati privatne avtomobile. Ta vest je popolnoma netočna. Nemčija proizvaja v polnem obsegu potniške avtomobile, namenjene inozemstvu ter je v stanju zadovoljiti vsem potrebam inozemstva v tem pogledu.

Puščice kažejo smer nemškega napada. Najnovejša poročila pravijo, da so Nemci na obali prišli od Abbeville navzgor do Boulogne, ki so ga zasedli.

zemsko napasti nemško ozemlje, so se začele protio-peracije, ki so imele namen, zasesti Nizozemsko in prebiti belgijsko utrjeno črto. Ta načrt je bilo mogoče rešiti z bliskovito hitrostjo. Francoske in angleške čete, ki so se nahajale v severni Franciji, ni bilo v nobenem primeru mogoče smatrati za slabe ali plašne. V popolni tišini in z največjo energijo je ustvaril maršal Göring iz elitnih čet nemške mladine armadni zbor letalcev. Vojaki tega zbora so se zavedali, da lahko prispevajo uspešno k operacijam, če popolnoma žrtvujejo vsak svoje življenje za nemško domovino. To so vojaki, ki so ponosni, da lahko na neposredno povelje svojega vrhovnega poveljnika izvrše nalogo v sovraž-nikovem ozadju brez ozira na številne ovire. To je bilo prvič v zgodovini vojen, da vojaki opravljajo take naloge, oboroženi z najmodernejšim orožjem.

Napadalne čete se spuščajo iz zraka neposredno na sovražno ozemlje. Njihov cilj so točke, ki so posebne strateške važnosti. Na sovrženem ozemlju so prepuščeni samim sebi in oni morajo ne samo boriti se, temveč tudi izvesti važne naloge, kakor n. pr. zavarovanje prehodov in pravilno vzdrževanje zvez. Te čete so zgodaj zjutraj 10. maja pod poveljstvom letalskega generala Studena napravile zmešnjavo med sovražniki in odprle vrata nemški vojski skozi utrdbe na Nizozemskem in v Belgiji. Ko so se izkrcali v ozadju sovražnega bojišča, so ti vojaki zasedli najvažnejše mostove na reki Meusi ter preprečili, da bi mogel sovražnik te mostove razstreliti. Te mostove so branili tako dolgo, dokler niso prišle nemške patrole. Z bliskovito hitrostjo so te čete zasedle ceste v Ardenih in onemogočile hitro napredovanje. Te čete so prodrele v utrdbo »Eben Emael«, ki je najmočnejša utrdba lieške trdnjave in ki ščiti vse prehode čez Meuso. Na isti način so te čete zasedle najvažnejša letališča na Nizozemskem in onemogočile, da se takoj zjutraj, dne 12. maja nemška letala spustijo na Nizozemsko. Samo tako je bilo mogoče, da je Nizozemska v najkrajšem času kapitulirala in da je nemška vojska prodrla skozi belgijske utrdbe. Nemško letalstvo je s svojo drznostjo ter oboroženo z vsemi sredstvi za borbo pokazalo, da ne prinaša sovražniku smrti in uničenja z bombami in strojnimi, temveč da lahko z bliskovito hitrostjo zasede področja, ki so mu dosegljiva. Nemško letalstvo razpolaga z močnimi sredstvi, ter bo odločilno vplivalo na potek vojne.

Pri glavobolu ? Pyramidon

TABLETE

Ogl. reg. pod S. B. 1318 od 15. XII. 1938

Gospodarstvo

Vojna in državni izdatki

Vojna ni povzročila ogromnega povečanja izdatkov samo v vojaških se državah, ampak tudi v ostalih, tako da gredo ponekod izdatki že v take višine, da se približujejo inflaciji.

Naslednji pregled nam daje o tem nekaj podatkov:

Anglija je izdala leta 1939—1940 1.810 milij. funtov, od česar je pokrila s posojili 761 milij. Proračun za 1940—1941 znaša v izdatkih 2.667 milij. funtov in namerava vlada te izdatke kriti s 1.433 milij. novih posojil, tako da novih povečanih izdatkov ne bodo krili predvsem davki, temveč posojila. Angleški strokovni krogi pravijo, da znašajo letni prihranki največ 750 milij. funtov.

Francoski redni proračun za 1940 znaša 79 milijard frankov, kar naj dajo davki. 249 milijard frankov za vojne izdatke pa naj dajo posojila, torej 24% davki, 76% pa posojila. Pripomniti je,

da je bil francoski narodni dohodek leta 1938 enjen na le okoli 300 milijard frankov.

Seveda je treba vedeti, da imata Francija in Anglija velika inozemska dobroimetja, katera lahko porabijo za financiranje vojnih potreb.

V Nemčiji računajo na letni donos 24 milijard od davkov in ravno toliko od posojil.

Italijanski proračun za 1939—1940 je znašal 29,3 milijarde lir, od česar so dali davki 84%, posojila pa 16%. Za 1940—1941 znaša proračun 34,9 milijarde lir, od česar naj dajo davki 83%, posojila 17%. Če pa prištejemo še izredni proračun v znesku 21,2 milijardi lir, potem bo treba z davki kriti 52% izdatkov, s posojili pa 48%.

Romunski proračun je zvišan od 84,7 na 106,5 milijard lejev. Večino izdatkov naj krijejo davki, velik del izdatkov za oboroževanje pa se plačuje z oboroževalnimi boni. Dosedaj je bilo teh bonov izdanih za 10 milijard lejev.

Jugoslovansko jeklo

Iz poslovnega poročila za prvo poslovno leto 1939, ki je pa prav za prav trajalo 12 mesecev, posnemamo, da je znašala produkcija družbe 689.613 ton premoga, 830.263 ton železne rude, 72.721 ton surovega železa, 8.455 ton litega blaga, 1.999 ton žice, 3.259 ton zakovice in 2.324 ton ostalega materiala. Skupna vrednost proizvodnje je znašala 572,1 milij. din. Štelilo delavstva je znašalo v povprečju lanskega leta 9.536, na koncu preteklega leta pa se je povečalo za 487. Povprečna delavska mezda je znašala v začetku leta 1939 41,86 din, na koncu leta 46,36 din dnevno.

Bilanca izkazuje pri glavnici 500 milij. din upnikov 231,9 milij. din, bilančna vsota znaša 758,6 milij. din, med aktivni znašajo zaloge potrošnega materiala 66, zaloge izdelkov 86,9, dolžniki 84,3, gotovina in vrednostni papirji 9,9 milij. Pri bruto donosu 677 milij. din znaša čisti dobiček 14,4 milij. din in bo razdeljena na prvenstvene delnice dividenda 6%.

»Sava«

SPLOŠNA ZAVAROVALNA DELNIŠKA DRUŽBA V ZAGREBU

je imela dne 22. maja t. l. svojo redno devetnajsto glavno letno skupščino za lansko poslovno leto. Čisti dobiček znaša 1.751.316,68 din.

Skupni dohodek na premijah »SAVE« znaša Din 39.296.471,74.

Na elementarnih škodah je bilo izplačanih 21.008.482,52 din.

Tehnične rezerve »SAVE« znašajo 14.125.295,90 dinarjev, skupni garancijski skladi pa 40.002.634,28 dinarjev.

Odkar je »Sava« ustanovljena, je že izplačala na elementarnih škodah Din 315.233.922,10.

Za nove člane ravateljstva sta bila izvoljena gosp. dr. Dragutin Cekuš, industrijalec, predsednik Industrijske zbornice banovine Hrvatske, in g. Milan M. Stefanović, glavni ravatelj »Jadransko-Podunavske banke«.

Slinavka in parkljevka v Sloveniji

Slinavka in parkljevka obstoja po zadnjem stiriinajstnem izkazu o stanju živalskih kužnih bolezni le še v naslednjih okrajih:

Okraj Logatec: Vrh ob. Rovte; Rakek ob. ista. Okraj Maribor levi breg: Cirknica ob. St. Ij v Slov. gorah.

Okraj Smarje pri Jelšah: Marča vas ob. Pristava; Plat ob. Rogaska Slatina; Kristan vrh ob. Sv. Peter na Medvedjem Selu; Globoko, Jerovška vas, Stranje in Zadrže ob. Smarje pri Jelšah.

Razširjenje nadzorstva nad cenami. Banovina Hrvatska gre, glede nadzorstva nad cenami svojo pot. Nedavno smo poročali, da je razširila nadzorstvo nad cenami tudi na gradbeni material. Sedaj pa prinašajo »Narodne novine«, glasilo banovine Hrvatske odlok bana g. dr. Subašića, s katerim se nadzorstvo nad cenami razširja tudi na naslednje predmete: deteljno seme, plugi in njih sestavni deli razen motornih plugov in njih sestavnih delov, brane, železne in lesene vile, lik, surove kože in sicer goveje, konjske, bivolske, telečje kože ter kože divjadi, usnje in sicer: podplatno, podstavno, gornje usnje (razen ovčje kože, chevreau in chevette), usnje za jermenarski in sedlarski obrt ter usnje za strojne jermene in končno material za strojenje kože ali ekstrakti strojnega materiala.

Posebno pazite, kaj bolnik pije!

Pitje ne le za zdravega človeka zelo važno, temveč tudi za bolnika mnogokrat važnejše od hrane!

Zato pijte Vi in vaš bolnik čim čedše najboljše mineralno vodo, ki je obenem tudi zdravilna

ono z rdečimi srci!

Prospekte in vsa potrebna navodila pošlje zastoj in z veseljem: Uprava RADENCI

SLATINA RADENCI

Bilance

Splošna stavbna družba, d. d., Maribor. Radi manjših naročil so se zmanjšale zaloge polizdelkov in blaga od 8,7 na 4,5, kar je imelo tudi za posledico znižanje upnikov od 15,7 na 10,2 milij. din. Zaradi višjih cen se je bruto donos povečal od 2,7 na 3 milij. din, čisti dobiček pa je znašal brez prenosa 0,539 (0,4), skupno s prenosom 4,402 (0,454) milij. din. Dividenda je bila zvišana od 5 na 6 odstotkov.

Znanstveni zavod prof. dr. F. Brösslerja, d. d. za laboratorijske naprave, kemično farmacevtske in gospodarskokemične potrebščine v Zagrebu. Glavnica 1,0, bilančna vsota 2,5, čisti dobiček 0,402 milijonov dinarjev.

Juta in konoplja, d. d., Beograd. Glavnica 0,8, bilančna vsota 18,1 (20,3), bruto dobiček 11,9 (24), čisti dobiček 1,2 (0,1), tako da se izguba iz prejšnjih let zmanjša na 2,7 milij. din.

Delna družba za ribogojstvo, Zagreb. Glavnica 7,2, bilančna vsota 24,5, čisti dobiček s prenosom vred 1,9 (1,34) milij. din.

Izboljšanje tečaja za izseljenke devize. Kot je bilo svoječasno poročano, bo prišlo do izboljšanja tečaja za izseljenke devize. Kajti devizni odbor pri Narodni banki je sklenil, da bo izpremenil dosednji način prodaje izseljenških deviz (doslej so dobili za izseljenke devize prodajalci eno četrtino v translerih dinarjih), tako da bodo v bodoče dobili prodajalci izseljenških deviz eno tretjino v translerih dinarjih, dve tretjini pa v devicah. Verjetno bo novi tečaj veljal že od začetka prihodnjega tedna.

Razpisana licitacija za modernizacijo ceste Ljubljana—Stožice. Gradbeno ministrstvo je razpisalo, kot je razvidno iz »Službenih novic« z dne 22. maja prvo ofertalno licitacijo za izdelavo sodobnega cestnišča iz drobnih kock na drž. cesti št. 50 od km 0,0 do km 4,492, od Ljubljane do Stožice. Proračunska vsota znaša 14 milijonov 528.412,35 din. Licitacija bo 12. junija pri računsko-ekonomskem oddelku ministrstva in pri tehničnem oddelku v Ljubljani.

Razpisana so gradbena dela za zavod za mineralogijo, tehnično raziskovanje in izkoriščanje mineralov našega vseučilišča. Kr. banška uprava razpisuje za 17. junij prvo pisarno licitacijo za gradbena dela pri zavodu za mineralogijo, tehnično raziskovanje in izkoriščanje mineralov vseučilišča kr. Aleksandra I. Ponudbe je predložiti 1. za težaška, betonska, zidarska in železobetonska dela ter konstrukcije; 2. za kleparska dela in streševodno napravo.

Pred zaključkom zasedanja jugoslovansko-nemškega odbora. Dne 8. maja se je začelo zasedanje stalnega jugoslovansko-nemškega odbora, ki še vedno traja. Vendar je v kratkem pričakovati uspešnega zaključka, tako da bodo na koncu tedna pozajanja najbrže zaključena. Po poročilih iz Belgrade se že sestavljajo dokončna besedila za končni protokol. Nadalje pravijo belgrajska poročila, da ni treba pričakovati kakšnih posebnih izprememb. Glede kontingentov ne bo posebnih izprememb, čeprav so bile nekatere izpremembe, da se kontingenti prilagodijo potrebam in dejanskemu stanju. Glede plačila uvoza iz Nemčije bodo najbrže uveljavljene nekatere olajšave, vendar drugih znatnejših izprememb v plačilnem prometu z Nemčijo ne bo. Ravnotako ni pričakovati izprememb v tečaju klirinške marke, ker o tem na sedanjem zasedanju sploh niso govorili.

Poravnalno postopanje je uvedeno o imovini Kliner Marije, trgovke na Jesenicah, Gospodarska cesta 17, narok za sklepanje poravnave 12. junija, oglašiti se je do 5. junija 1940.

Izvoz mesa v Francijo. Iz Belgrade poročajo, da se je ravateljstvo za zunanjo trgovino pogodilo z Francijo za dobavo 100 vagonov mesa, katerega pa nam bodo Francozi plačali v dinarjih.

Naše terjatve v Španiji. Od začetka državljanske vojne v Španiji dalje so naše terjatve v Španiji, ki znašajo skoro 3 milij. pezet, zamrznjene. Sedaj se je za mobilizacijo teh terjatev osnoval sindikat upnikov blokiranih terjatev v Zagrebu. V postev pridejo predvsem znatne terjatve za les, živino, jajca in cement.

Likvidacija: Terapija, d. d., Beograd. Nova delniška družba. V trgovinski register je bila vpisana d. d. Roal, bombažna industrija, Beograd, z glavnico 3 milij. din. Člani upravnega odbora so: Danilo Nenadović, predsednik, Dragomir Pavlović, Marko Rosner, Cezar Altarac, Isidor Obradović in dr. Ivan Jančić. Za poslovodjo družbe je postavljen Albert Altarac, za prokurista pa Cezar Altarac in Izidor Obradović.

Slovenska železarska industrija zaradi velikih razširitev in investicij železarne Zenice, ni bila nič prizadeta, čeprav je bila to skrb marsikoga. Toda naše gospodarsko življenje sloni na zdravi tradiciji in je prebolelo že mnogo hujših udarcev. Spominimo se samo kritičnih dni na Jesenicah v času krize. Se s tem večjo poštrevnostjo in žilavostjo so se naši gospodarstveniki lotili dela za obstoj in razmah slovenske železarske industrije ter so vanjo v zadnjih letih vložili večje investicije. Izdelki naše železarske in kovinske industrije bodo učinkovito prikazani na Ljubljanskem velesejmu od 1. do 10. junija.

Borze

Dne 24. maja.

Denar

Ameriški dolar 55.—

Nemška marka 14.70—14.90

Devizni promet na zagrebški borzi je znašal 4.844.570 din. Promet v efektih je bil srednji.

Ljubljana — uradni tečaj:

London 1 funt	141,40—144,60
Pariz 100 frankov	79,85—82,15
Newyork 100 dolarjev	4425,00—4485,00
Zeneva 100 frankov	995,00—1005,00

Ljubljana — svobodno tržišče:

London 1 funt	174,74—177,94
Pariz 100 frankov	98,73—101,05
Newyork 100 dolarjev	5480,00—5520,00
Zeneva 100 frankov	1228,00—5520,00

Ljubljana — zasebni kliring:

Berlin 1 marka 14.70—14.90

Belgrad — zasebni kliring:

Solun 100 drahem	28,15—28,85
Curih. Devize: Beograd 10, Pariz 8,10, London 14,50, Newyork 446, Milan 22,50, Madrid 45, Berlin 178,75, Stockholm 106,57, Sofija 5,50 po nudi, Budimpešta 79 po nudi, Atene 3,10 po nudi, Carigrad 3,12 po nudi, Bukarešta 2,57 po nudi, Helsingfors 8,50, Buenos-Aires 102.	

Vrednostni papirji

Vojna škoda:

v Ljubljani 406—409

v Zagrebu 400—404

Ljubljana. Državni papirji: 7% investicijsko posojilo 94—96, agrarji 50 blago, vojna škoda promptna 406—409, begluške obveznice 70 blago, dalm. agrarji 58—59, 8% Blerovo posojilo 96 blago, 7% Blerovo posojilo 86 blago, 7% stab. posojilo 94 blago.

Zagreb. Državni papirji: 7% invest. posojilo 95—96 (96), agrarji 49—50 (50), vojna škoda promptna 400—404 (405), begluške obveznice 70 blago, dalm. agrarji 52—57, 4% severni agrarji 50—51, 8% Blerovo posojilo 96 blago, 7% Blerovo posojilo 86 blago, 7% stab. posojilo 94 blago. — Delnice: Priv. agrarna banka 178 blago, Trboveljska 237—240 (245), Gutmann 55—60 (55), Sladk. tov. Bečkerek 215 denar, Osj. livarna 160 denar, Isis 51 denar, Oceania 600 denar, Jadrt. plovlja 400 denar.

Mars : ČSK

V nedeljo bo otvoritev serije finalnih tekem za naslov prvaka SNZ. Edina tekma tega značaja se jutri odigra na igrišču Ljubljane ob 15.30 med Marsom in ČSK iz Čakovca. Na dolgo pot so se morali podati nogometaši nam in naši publiki skorajda popolnoma neznan, da se pomerijo v svojih močeh in znanju z ljubljanskim Marsom kot edinemu klubu izmed prvorazrednih. Igrači Marsa so z svojo lansko dopadljivo igro pripravili sebi in klubu to mesto, katerega položaj bodo morali sedaj tudi zastopati. Mars bo nastopil občutno oslabiljen v vsej postavi. Težko bo zaigrati za našo razvijeno publiko. Fantje bodo dali vse iz sebe, da zmagovali ali faščno podležijo rivalu iz Čakovca. Jutri bo to srečanje edino važno in zanimivo, ki bo privabila navijače, ki bodo navduševali Marsovec k zmagi in popolni igri.

Predtekma se odigra ob 14.30 med juniorji Marsa in Grafike.

Mavsar je postal

štirikratni prvak mesta Kranja

SK Kranj je priredil v nedeljo 19. maja ob 15 lahkoletsko tekmovalanje za prvenstvo mesta Kranja. Nastopilo je precej lepo število atletov, ki so bili po večini Kranjčani.

Uspehi:

100 m: I. Kavalir (SK Kr.) 11. 4sek, II. Mavsar (SK Pl.) 12 sek, III. Rutar (SK Kr.) 12 sek.

1500 m: I. Megušar (SK I.) 4:36,6, II. Proj Ivo (SK Pl.) 4:41,2, III. Beel Zoran (SK Kr.) 4:59.

Skok v višino: I. Mavsar Darko (SK Pl.) 160, II. Plahuta (SK Kr.) 145, III. Nečmar (SK Pl.) 140 cm.

Skok v daljavo: I. Engelman (SK Kr.) 566 cm, II. Rutar (SK Kr.) 546 cm, III. Ramovž (FO Kr.) 536 cm.

Troskok: I. Mavsar Darko (SK Pl.) 11,34 m, II. Plahuta (SK Kr.) 11,04 m, III. Engelman (SK Kr.) 11,04 m.

Met diska: I. Mavsar Darko (SK Pl.) 40,48 m, II. Gogala Miro (FO Kr.) 34,84 m, III. Zei (SK Kr.) 34,59 m.

Met krogla: I. Pribovešek (SK I.) 11,53 m, II. Nečmar (SK I.) 11,46 m, III. Mavsar (SK Pl.) 10,96 m, IV. Gogala (FO Kr.) 9,92 m.

Met kopja: I. Mavsar Darko (SK Pl.) 61,45 m (nov slovenski rekord; prej Mavsar 60,51 m), II. Engelman (SK Kr.) 29,55 m.

Najodličnejši atlet na terenu je bil brez dvoma »Benjamin« državne reprezentance Mavsar Darko SK Planina, Ljubljana, ki je bil razred zase. Tako borbenega atleta kranjska publika se ni imela prilike videti. Od osmih disciplin je nastopil kar v šestih in si priboril štiri prva mesta, eno drugo in eno tretje mesto, kar je odlični uspeh, a kljub velikim uspehom ga je spremljala smola. Pri skoku v višino 166 cm je podrl z roko, ko je bil že ves čez prečko, in mu je publika že ploskala. Pri metu kopja se mu je kopje že pri drugem metu zlomilo, in kljub temu mu je manjkalo le 12 cm do novega jugoslovanskega rekorda, ki bi ga sicer gotovo zrušil, ker kakor je že znano, je njegov četrti met najboljši. Tudi Kavalirja, ki je zmagal na 100 m s časom 11,4 sek, je odlični uspeh in ima vse pogoje da se razvije v odličnega kratko-progaša.

Tekmovalanje je potekalo zelo počasi, ker kakor vedno, tako tudi sedaj sodniški odbor ni dobro deloval, posebno se zato, ker kranjski sodniki nimajo toliko prakse, ker se takta tekmovalja v Kranju malokdaj vrše. Upajmo pa, da bo v bodoče boljše, da bomo publiki ugodili, da ne bo tako neoprtno pričakovala nastopov v posameznih disciplinah kot sedaj.

Nogomet na praznik

Kakor smo imeli na praznik v Ljubljani izredno skromen nogometni spored — odigrani sta bili vsega skupaj le dve juniorski prvenstveni tekmi —, tako zanimiva je bila bilanca važnih tekem za državno prvenstvo. V Zagrebu sta se pomerila Hašk in BSK ter Gradjanski in Jugoslavija, v Splitu pa je igrala sarajevska Slavija. Kljub dokaj nemirnim in nervoznim časom so se v obeh krajih, v Splitu in v Zagrebu, zbrale k zanimivim nastopom najboljših moštvev v državi velike množice gledalcev, ki so srečanje spremljali z močnim podžiganjem. Pokazalo se je včeraj, da bo naš najverjetnejši bodoči državni prvak BSK, ki to mesto tudi prav gotovo zasluži, saj ima med vsemi klubi v državi prav gotovo najzanesljivejše in najrutiniranejšo moštvo. Njegova igra je zrela, preudarna, koristna in lepa. V sedanjih srečanjih je dokazal, da je

Cene kmetijskim pridelkom

Cene živine in kmetijskih pridelkov na sejmu v Kranju, dne 20. maja t. l. Dogon: 32 volov, 28 krav, 5 telet, 1 bik, 100 svinj in 94 prašičev. Prodanih je bilo 19 volov, 14 krav, 4 teleta, 1 bik, 47 svinj in 63 prašičev. Cene so bile naslednje: Voli I. vrste 9,50, II. 8,75, III. 7,50, telice I. vrste 9,50, II. 8,75, III. 7,25, krave I. vrste 7,50, II. 6,50, III. 5,50, teleta I. vrste 8,75, II. 8, prašiči špeharji 12—12,50, prašiči pršutarji 10—11,50 din za 1 kg žive teže. Mladi pujski 7 do 8 tednov stari 190 do 300 din za glavo. — Goveje meso I. vrste 16, II. 14, svinjina 18—20, slanina suha dia 24, svinjska mast 22, čisti med 22—24, neoprana volna 24—28, oprava volna 34—38, goveje surove kože 12—14, telečje surove kože 20, svinjske surove kože 8—10 din za 1 kg — Pšenica 2,75, ječmen 2,50, rž 2,50, oves 2,50, koruza 2,40, fižol 7—8, krompir 2—2,50, lucerna za krmo 1,50 do 1,75, seno 1,50, slama 7,75, jabolka II. vrste 10 do 12, seno 1,50, slama 0,75, jabolka II. vrste 10—12, III. vrste 8—9, pšenična moka 3,75—4,75, koruzna moka 3, ajdova moka 4—7,50, ržena 3,75—4,25 din za 1 kg. — Trda drva 115 do 1125 din za kub. meter, jajca 1 din za 1 komad, mleko 2,25—2,50 din liter, surovo maslo 36—42 din za 1 kg.

Spoznali boste: pevko — po zaprtih oknih, bonbon 505 pa po črti in okusu.

ŠPORT

vsem ostalim klubom superioren. Zadnjič je celo zmagal v Zagrebu nad odličnim Gradjanskim. Letos se sijajno drži tudi sarajevska Slavija, ki skoraj neverjetno napreduje od tekme do tekme ter si nabira laurike. Njena igra je letos navdušila občinstvo povsod, kjer so imeli priliko gledati. Požrtvovalna je, zelo lepa, tehnično izborna opremljena, povrhu pa jo tudi odlikuje prava angleška osterost in borbenost. S tako igro si bô prav gotovo izsilila vstop v »Mali SE pokal«, kar bo tudi vsekakor zaslužila. Po večerajšnjih tekmah, od katerih je ena prinesla veliko presenečenje, je stanje na tabeli tekmovaljanje za državno nogometno prvenstvo naslednje:

BSK	5	4	1	0	11:5	9
Slavija	5	4	0	1	8:4	8
Gradjanski	5	3	0	2	13:5	6
Hajduk	5	1	2	2	9:9	4
Jugoslavija	5	1	1	3	7:12	3
Hašk	5	0	0	5	5:18	0

V Zagrebu sta se srečala Gradjanski in Jugoslavija. Tekma je končala z izidom 4 : 0 za Gradjanski. Jugoslavija je igrala za pogled zelo lepo, tehnično in kombinatno je občinstvu močno ugajala, ali kaj, ko moštvo od take, samo na čim lepši estetični dojem usmerjene igre, nima ničesar. Jugoslavijino moštvo umira v lepoti — tekmo za tekmo izgublja. Moštvi sta nastopili v naslednjih postavah: Gradjanski: Glaser, Šuprina, Belošević, Brozović, Jazbinšek, Jutti, Cimermančič, Wölfl, Lešnik, Antolčević, Zalanit, Jugoslavija: Lovrić, Lukić, Petrović, Atanacković, Ajbl, Čirić, Savić, Rakar, Petrović, Drenovec, Perlić. Sodil je dobro Italijan Scorzoni. V 14. min. prvega polčasa je Lešnik zabil 1 : 0; v drugem polčasu je Cimermančič v 10. min. zabil 2 : 0. Po tem голу sta bila blesirana Wölfl in Glaser, vendar so »purgerje kljub temu radi svoje energične in smotrene igre zabili do konca tekme še dva gola: v 27. min. je Cimermančič na Lešnikov pas zabil 3 : 0; v 37. min. pa je Cimermančič postavil končni rezultat 4 : 0.

V Zagrebu so imeli še drugo tekmo, in sicer je igral Hašk v BSKom. Proti običaju je zmagal BSK, ki je doslej tekme s Haškom v Zagrebu redno izgubljal — brez dvoma dokaz, kako je zdaj BSK dober in kako Hašk slab. BSK je nastopil v postavi: Mrkušić, Dubac, Stoiljković, Lehner, Dragičević, Manola, Glisović, Valjarević, Božović, Matošić, Nikolić. Hašk pa takole: Cindrić, Golac, Konstantinović, Pajević, Gajer, Belak, Zele, Duh, Hitrec, Kocić, Zupančič. Čeprav je Hašk dal vse iz sebe in čeprav se je boril junaško ter je njegov napad mnogokrat, bodren od ognjevitga občinstva, ogražal vratarja, je bil premagan. BSK je dokazal, da je najboljši klub v državi. Hašk je igral včeraj sicer kar dobro, vendar proti BSK-u ni mogel ničesar opraviti. Goli so padali takole: v 15. minuti je Matošić lepo podal Glisoviću, ki je ostro zabil 1:0 za BSK. Toda že v 16. minuti je Glisović z glavo povalil na 2:0. Do 37. minute je bil nato mir ter je bil nekaj časa celo Hašk toliko na boljšem, da je pogostje ogražal BSK-ova vrata kakor BSK njegova. V 37. minuti pa je dobil žogo Božović, ki je z nekaj tehničnimi triki zbežal Haškovo obrambo ter ob blizu postavil rezultat 3:0. Močno je že kazalo, da bo Hašk doživel veliko katastrofo. Toda v 40. minuti je Hitrec tolkel svobodni udarec in znižal na 3:1. V drugem polčasu so se Haškovec močno trudili, da bi rezultat še znižali, kar pa se jim ni posrečilo. Tekmo je sodil objektivno madžarski sodnik Kis.

Sarajevska Slavija je letos v izredni formi. Postala je pravi bavlav za vse, tudi najmočnejše klube. Zadnjič je le po veliki smoli — blesiran je bil njen najvernejši napadalec Rajlić — izgubila z 0:1 z BSKom. Včeraj je svojim pristašem napravila izredno ugodno presenečenje. V Splitu je premagala tamkajšnjo Hajduka, kar prav gotovo predstavlja izredno senzacijo. Čeprav je nastopila s tremi rezervami, je Hajduka odpravila s 4:2. Slavija je bila v prvih 20 minutah stalno premočna. Že v prvi minuti je Slavija zaigrala tako, da se noben Hajduk igralec ni utegnil dotakniti žoge z nogo — pa je že bil gol, 1:0 za Slavijo! Šele v 24. minuti je Hajduk izenačil 1:1. Slavija je igrala tako lepo, da je Splitčanom njena igra bolj ugajala kak

Droline novice

Koledar

Sobota, 25. maja: Gregorij VII., papež; Urban I., papež.
Nedelja, 26. maja: 2. pobinkoština nedelja. — Filip Neri; Marija Ana Jez., devica.

Novi grobovi

† V Ljubljani je nenadoma umrl slušatelj pravne fakultete ljubljanskega vseučilišča in rezervni podporočnik g. Tine Tabor. Pogreb bo danes ob 3 popoldne izpred mrtvašnice Zavetišča sv. Jožela na Vidovdanski cesti 9 na pokopališče k Sv. Križu. Naj v miru počiva! Zalujočim naše iskreno sožalje!

Osebnostne novice

— Diplomirani so bili na tehnični fakulteti ljubljanskega vseučilišča za inženirje gradbene stroke gg. Zoran Pilič, Boris Bezenšek in Emil Stefančič. — Čestitamo!
— Iz sodniške službe. Pred komisijo apelacijskega sodišča v Ljubljani je napravil sodniški izpit sodni pripravnik na ljubljanskem okrožnem sodišču g. Hubert Korošec.

Kino Kodeljevo tel. 41-64

Danes ob 17 in pol 21 ganljiva španska romanca z nenadkriljivo pevko in plesalko IMPERIO ARGENTINO

Andaluzijske noči

(CARMEN)

ter vesela komedija, parodija na TISOČ IN ENO NOČ

Ali baba

Poje: EDI CANTOR

— Ali se v Tvojo družino, v družino Tvojih sorodnikov ali prijateljev doslej še ni vtihtapila jetika? Zahvali ljubega Boga, če je temu tako, vendar pa ne pozabi, da je usoda nepreracunljiva in da pri svojih sklepih ne izbira. Ako se v protituberkulozno tedno se nisi oddolžil, kupi pri najbližnjem poštenu uradu takoj položnico za 25 par, zabeleži nanjo račun št. 15-531, naslovi jo na Protituberkulozno zvezo v Ljubljani ter nakazi za protituberkulozno borbo primeren znesek. Protituberkulozna zveza je trdno uverjena, da se seznam z imeni premožnih oseb, ki so v protituberkuloznem tednu odklanjale nakup nabiralnih listkov ali pa prispevale le malenkostne zneske, ne bo povečal in to tem bolj, ker bi bilo to v sramoto slovenski kulturi. — Protituberkulozna zveza v Ljubljani.

— »Zopet na škodo naših izseljencev«. Pod tem naslovom je priobčil g. Lupis Vukič iz Splita v zagrebški »Novi riječki« članek, v katerem imenuje imenovanje clevelandskega Slovence, zobozdravnika dr. Malija za našega častnega konzula »škodo za naše izseljencev«. Kako more ta gospod imenovati »škodo za naše, t. j. hrvatsko izseljencev« to, da je dobila največja slovenska naselbina v Ameriki slovenskega konzula, do katerega ima slovenski narod nesporno pravico, nam je nerazumljivo. Kaj bi rekli Hrvatje, ko bi mi isto zapisali o hrvatskih konzulih? Nič ne oспорava zaslug g. Cerezina, dosejanega častnega konzula v Clevelandu, in mu je samo v čast, kar je storil za jugoslovan-

ske, v prvi vrsti za hrvatske izseljence. Toda pri tem pa tudi nihče ne more osporjati pravice Slovencev, da je za največje slovensko izseljensko naselbino, za ameriško Ljubljano, imenovan Slovenec. Prav tako nihče ne more zameriti clevelandskim Slovincem, če so se slovenska društva in slovenski vodilni krogi naselbine obrnili na našo vladno in prosili svojih pravice. Gospod dr. Mali je enako priljubljen med Hrvati kakor med Srbi Clevelanda ter enako delaven za vse. Vse to je s svojim dosedanjim delom jasno dokazal. Glede nastavljenja naših vladnih zastopnikov po naselbinah našega jugoslovanskega izseljstva se bomo pač morali vsi postaviti na edino pravično stališče, naj bodo nastavljeni povsod zastopniki tiste narodnosti, ki ima v naselbini, v državi ali okraju večino. Zato je gotovo, da je članek g. Lupis-Vukiča zelo škodljiv za složno delovanje med našim izseljstvom v tujini in prosimo brate Hrvate, naj opuste tako naziranje glede naših vladnih zastopnikov v tujini. Slovenci niso dosedaj še nikdar proti nobenemu vladnemu zastopniku tako neoljalno postopali, temveč vsakega sprejeli, priznali in upoštevali, pa naj je bil Srb ali Hrvat. Za isto morajo prositi tudi brate Hrvate. G. dr. Maliju pa dajmo časa, da bo s svojim delom dokazal, ali bo kos svoji nalogi. Le ako bi ne bil, naj se mu nasprotuje. Tudi je gotovo vladno dobro preiskala vsa zadevo, tudi razne nasprotne glasove, preden se je odločila za ta imenovanje. Ko ga je pa imenovala, je pa dolžnost vseh nas tu doma in izseljencev, da ga priznajo in počakajo, kako bo delal. — »Jutru«, ki je o članku g. Lupis-Vukiča prinesel članek, iz katerega se jasno vidi, kako ta napad na mladega ameriškega Slovence-konzula, odobrava, pa svetujemo, naj se prej informira, preden piše tako in podpira delo, ki je krivica slovenskemu narodu.

— Slovenska Straža v Ljubljani naproša vse šole, društva kakor tudi razna podjetja in posameznike, da prispevke, namenjene za čevčevske Slovence, čimprej odpošljejo na ček. položnicah, ki smo jih priložili, odn. na naslov Slovenske Straže v Ljubljani, da moremo skleniti račune in jih objaviti! — Odbor Slovenske Straže v Ljubljani.

— Prostovoljna gasilska četa pri Sv. Križu nad Jesenicami sporoča tov. gasilskim četam radovljiskega okraja in javnosti, da je njena slavnostna prireditev v nedeljo, 26. t. m. ob priliki blagoslovitve Gasilskega doma pri Sv. Križu in nove motorne brizgalne oblastno dovoljena.

MOŠKO PERILO PO MERI

ALOJZIJ POTRATO PREJ

JOS. KUNC & Co.

LJUBLJANA - MIKLOŠICEVA CESTA

— V nasprotju z vestmi, ki so jih v zadnjem času objavili nekateri listi, sporoča nemški konzulat v Ljubljani, da se izvoz motornih vozil vseh vrst iz Nemčije prej ko slej neizpremenjeno vrši.

— Polovična vozina na romarski shod na Rakovniku v Ljubljani, ki bo 2. junija. Generalno ravnanje državnih železnic je pod št. G. d. 28477-40 z dne 15. maja odobrilo polovično vozno ceno na vseh progah ljubljanskega železniškega ravnanstva udeležencem velikega romarskega shoda ob praznovanju Marije Pomladnice kristjanov v Ljubljani. Popust velja za vožnjo v Ljubljano od 31. maja do vključno 2. junija, za povratek pa od 2. junija do vključno 4. junija.

Rop pri zlatarju Černetu pojasnjen

Policija je aretirala roparja in našla vso oropano zlatnino nedotaknjeno

Ljubljana, 24. maja.

Prav hitro se je posrečilo kriminalnemu oddelku policijske uprave pojasniti v vseh podrobnostih drzen gangsterski vlom pri zlatarju g. Ludviku Černetu v Wolfovi ulici, ki je bil izvršen v ponedeljek kmalu po 12. uri, ko se je g. Černe pripravljaval, da zapre svojo prodajalno.

Rop je na gangsterski način izvršil 45 letni France Kavčič, doma iz Desnjaka, občina Cezanjevci, ljubumerski okraj. Kraj je oddaljen od Ljutomeru dobro uro hoda. France Kavčič je izkušen trgovski pomočnik. Med vojno je bil dodeljen v avstrijski armadi raznim oficirskim kuhinjami, kjer se je naučil kuharske umetnosti. Po vojni je bil večkrat zaposlen v raznih hotelih in restavracijah kot kuhar. Zadrževal se je najraje po Stajerskem, dalj časa je bival tudi v Zagrebu. Zadnji čas je bil brez posla. Pred tedni je prišel v Ljubljano, kjer se je nastanil pri neki stranki kot podnajemnik. Svojo košaro z različnim perilom in obleko je dal shraniti pri nekem hišniku v hiši na Poljanski cesti. Tja je tudi večkrat zahajal.

Po vladu v ponedeljek je prinesel k dotičnemu hišniku večji zavoj in ga shranil v svojo košaro. Hišniku se je stvar zdelo sumljiva in je o tem obvestil policijo. Ko je policija odprla košaro, je našla v njej zavoj, v katerem je bilo do 5 kg razne zlatnine, tako zapestne damske zlate ure, zlasti prstani in druga zlatnina. Policija je takoj ugotovila, da izvirja vsa ta zlatnina iz vladu pri zlatarju g. Černetu. Zavoj je policija zaplenila in odnesla na kriminalni oddelk. Zlat izaklad je bil popolnoma nedotaknjen. Bilo je nad 300 raznih zlatih predmetov. Policija pa je hkrati odredila, da je bila na Poljanski cesti postavljena posebna straža, ki je budno čakala prihoda vladu. Črna, da odnese stvari. Vlomilec se je po vladu preselil k nekemu posestniku v Guncijah pod Šmarno goro. Seboj je vzel in pri posestniku v svoji sobi shranil tudi do 8000 din gotovine, ki jo je bil pobral g. Černetu iz blagajne.

Davi okoli 8. je prišel France Kavčič, nič hudega sluteč, v Ljubljano ter krenil na Poljansko cesto do hišnika, da tam dvigne svoj zlati zaklad. Močno se je začudil, ko zavoja ni več našel v svoji košari in ko so ga obstopili detektivski. Aretiral ga je policijski agent France Pohleven. Takoj se je udal, saj pri sebi ni imel nikakega orožja, da bi se kot gangster postavil v bran. Močno vkleknjenega so Kavčiča takoj odpeljali na policijo, kjer ga je začel zaslisevati referent kriminalnega oddelka g. Branislav Lovrečič. O njegovih aretaciji je bil takoj obveščen zlatar g. Ludvik Černe. Ta je v Kavčiču točno spoznal onega roparja, ki ga je v ponedeljek napadel v njegovi prodajalni. Kavčič je mirno in cinično priznal zločin. Na policiji so ga vsega preiskali. Sam je povedal, kje ima shranjen Černetu ukradeni denar.

Tam v Guncijah so res že danes dopoldne našli razno blago in tudi denar. Kavčič je porabil za se le nekaj stotakov. Splošno zatrjujejo, da se je Kavčič na zunaj kazal kot zelo solidnega možakarja. Ni pil, živel je skromno. Računal je pač, da mu bo mogoče neopaženo odnesti iz Ljubljane zlatnino v Zagrebu, kjer naj bi jo po svojih znanjih spravil v denar. Sam zatrjuje, da ni imel pri roparskem vladu nobenih pomagačev. G. Černeta je ustrašoval s »strašno pištolo in ne s pravim revolverjem.

Zanimivo je dalje, kako so prišli Kavčiču na sled. G. Černe je podal prav točen osebni popis roparja. V prodajalni so natančno preiskali vse kote in blagajno. Na blagajni so našli odtiske prstov, ki jih je takoj posnel daktiloskop g. Subarevič. Našli so tam tudi kos papirja. Poizvedbe so detektivski kriminalnega oddelka pod vodstvom g. Lovrečiča usmerili tudi tako, da so po prodajalnih papirja spraševali, kje naj bi bil tak papir kupljen. Odč. Alojzija Grilčeva jim je točno povedala, da je prišel usodni ponedeljek dopoldne v Tičarjevo prodajalno robusten človek, ki je kupil ovonji papir. Tudi ona je natančno opisala moža.

Ljubljanska policija je že takoj po vladu telefonično in po radiju obvestila vsa važna mesta na meji in v notranjosti države o osebnosti vladu. In mariborska policijska uprava je kmalu doglala, da mora biti vladu pri Černetu identičen z omenjenim Francetom Kavčičem. Ljubljanski policiji je hitro poslala negativne prstne odtise Kavčičeve, kakor tudi fotografijo, ki je bila stara že 15 let, toda še vedno dosti jasna, da sta lahko pozneje g. Černe in gđ. Grilčeva spoznala v Kavčiču pravega vladu. Negativni prstni odtiski, poslani iz Maribora, pa so se čudovito lepo skladali s pozitivnimi odtiski, ki jih je, kakor gori omenjeno, posnel na blagajni daktiloskop g. Subarevič.

Na policiji so danes dopoldne in popoldne zaslisevali Franceta Kavčiča. Kratko je vse priznal. Povedal je, kako se je teden dni pripravljaval za vladu. Več dni je oprezoval okoli prodajalne Černete in prišel naposled do sklepa, da bo najugodnejši trenutek za vladu čas, ko zapusti Černetova prodajalno lokal in ko začne g. Černe zapirati trgovino. Tako je tudi storil.

G. Černe je danes na policiji sestavljal seznam vseh ukradenih predmetov. Na vseh predmetih so bile še označene prodajne odnosno nabavne cene. Ker je bilo vse ukradeno blago vrnjeno zlatarju, ne trpi nobene škode, ki bi drugače znašala nad 200.000 din.

Roparja Kavčiča so danes fotografirali. Prihodnje dni bo izročen okrožnemu sodišču, da uvede proti njemu kazensko preiskavo zaradi zločina ropa.

— Poslanstvo slovaške republike v Belgradu sporoča, da je svoje urade preselilo v Bircaninovo ulico št. 28 telefon 30775. Uradne ure za stranke so vsak dan od 9 do 12 dopoldne.

— Domačo proizvodnjo kmetijskih strojev in orodja je treba čim bolj pospeševati. Danes so naše tovarne že tako napredovale, da njihovi izdelki kakovostno dosegajo tuje, so pa cenejši. Druga prednost domačih poljedelskih strojev pa je, da ni treba iskati nadomestnih delov — dandanašnji se morešik nadomestni del v inozemstvu sploh ne more več dobiti — ampak se pošlje stroj kar do mači tovarni v popravilo. Letos bo na ljubljanskem velesejmu od 1. do 10. junija velika razstava domačih kmetijskih strojev in orodja.

— Dobrna pri Celju je najboljša zatočišče v življenju vojni, ki je zasleja ves svet. Daleč od glavnih prometnih žil in vendar v najkrajši zvezi z njimi, je v sedanjem času skrit otok miru, ki nudi izmučenim živcem nove moči. Pridite in prepričali se boste!

— Dvoje važnih opozoril. V Službenem listu z dne 13. aprila 1940, kos 40 je uredba ministrskega sveta o spremembah uredbe o odpisu zastankov davkov, taks in kazni za davčna in taksnazniva dejanja ob koncu 1937 oziroma 1939. Po tej uredbi je rok za vlaganje prošnje za odpis davčnih zaostankov taks in kazni za davčna in taksnazniva dejanja podaljšan do konca meseca maja. Ker se vsa podrobnost pojasnila dobe pri občini, naj ta, kakor vsa druga oblastva gredo kmetom in vsem davkoplačevalcem, ki imajo pravico do te ugodnosti, na roko in to predvsem pri izdajanju potrdil in spričeval, katere morajo priložiti priložiti prošnjam za dokaz. Potrdila in spričevala se izdajajo brez plačila takse. V isto svrhu služijo tudi zdravniška spričevala, katere naj zdravniki v bolnišnicah in izven bolnišnic prav tako izdajajo brez plačila takse. Revni občani se večkrat pritožujejo na višja upravna oblastva, češ da ne dobe podpore. Pri tem imajo sitnosti z občanimi vred, prizadeti pa so tudi reveži. Zaradi tega prosimo občine, naj v takih primerih napram revnim občanom, čeprav v občini nimajo domovinske pravice, postopajo po par. 22. zakona o občinah, ki v takih primerih predvideva najnujnejšo podporo. Na ta način ne bo v tem pogledu nepotrebnih pritožb na višja upravna oblastva.

— Proti trdi stolici in zlati žili, združeni z navalom krvi, utripanjem srca in glavobolom, je naravna »Franz-Josefova« grenka voda že od davnine preizkušeno domače sredstvo. Prava »Franz-Josefova« voda mlo učinkuje in sigurno odvaža, a vrhu tega tudi v zastarelih primerih ne odreče.

Ogl. reg. S. br. 30474/25.

— Na parobrodih »Jadranske« in Dubrovačke plovnice« imajo obiskovalci ljubljanske velesejma enkratno vozno, tako da se s vozovnico nižjega razreda vozijo v višjem razredu. Za potovanje proti Ljubljani je določen čas od 27. maja do 8. junija, za povratek pa od 3. do 18. junija. Na parobrodih Zetake plovnice pa velja 50% popust od 25. maja do 8. junija oziroma za povratek od 3. do 15. junija.

— Da boste stalno zdravi, je potrebno, da redno pijete Radensko, ki deluje proti boleznim ledvic, srca, proti kamnom, sklerozni, sečni kislini in podobno. Radenska vam ohrani zdravje in mladostno svežost.

— Pogrešana. Kakor poroča orožniška postaja Polžnik pri Litiji, pogrešajo že od 1. maja letos 22-letno Josipino Bravčevico iz Gorenje vasi, občina Sv. Jurij pod Kumom. Pravijo, da samomor ni izključen. — Od svojega delodajalca je 20. t. m. pobegnil 16-letni mizarski vajenec Alojzij Zen, rodom iz Vipave, pristojen v Ljubljano.

— Na zdravje stanovalcev zelo vpliva stanovanjska kurjava. Pozimi pomeni dobra peč najmanj pol zdravja. Često so peči mnogo boljše od slabo urejene centralne kurjave. Peč ne sme zavzemati v stanovanju mnogo prostora in mora biti gladka, da se na njej ne nabira prah, ki ga eicer raznaša po sobi razgret zrak, že ko je peč razgreta do 22° C. Na ljubljanskem velesejmu od 1. do 10. junija boste videli kakšne morajo biti dobre moderne in ekonomične peči.

Po državi

* Akademija glasbe in gledališke umetnosti v Zagrebu.

Banska uprava banovine Hrvatske je izdala uredbu o glasbenih solah v banovini Hrvatski. Po tej uredbi morajo biti glasbene sole banovinske, samoupravne ali zasebne. Visoka glasbena šola pa bo samo ena, in sicer dosejana glasbena akademija v Zagrebu, ki se sedaj imenuje Akademija glasbe in gledališke umetnosti. Ker je ta uredba že stopila v veljavo, so vsi nameščenci, ki služijo v visoki in srednji soli glasbene akademije, postavljene na razpoložanje tako dolgo, da dobijo nove dekrete, s katerimi bodo vsi učitelji imenovani za srednješolske profesorje, ker bo nižja šola državne glasbene akademije ukinjena. Nekateri najstarejši in najbolj zaslužni profesorji pa bodo dobili položaje univerzitetnih profesorjev.

* Otrok zgorel pred očmi staršev. V Gorici pri Jajcu je preteklo sredo ob 3 jutratju izbruhnil požar v hiši kmeta Save Vujnoviča. Pri tej priliki je zgorel 7-mesečno dete. Velika zadruga Vujnovičev ima več hiš, v katerih stanujejo družine te zadruge. V šele nedavno zgrajeni hiši sta spala Ilija Vujnovič in njegova žena Ivka z otroci. Ponoči je začelo goreti. Ilija in Ivka sta skušala rešiti otroke, pri tem pa je iz zibelke padlo 7-mesečno dete naravnost v ogenj in zgorelo pred očmi staršev. Hiša je pogorela dotal.

* Astrolog in ženitovanjski slepar pred sodiščem. Pred sarajevskim okrožnim sodiščem se je te dni zagovarjal astrolog in grafolog Ivan

Ljubljana, 25. maja

Gledališče

Drama. Sobota, 25. maja: Severna lisica. Red B. — Nedelja, 26. maja: zaprto. (Dramska predstava v operi gledališču). — Ponedeljek, 27. maja: Revizor. Red A. Gostovanje Mihajla Markoviča iz Zagreba.

Opera. Sobota, 25. maja: Evgenij Onegin. Premiera. Premierski abonma. Gostovanje ruskega baritonista Borisa Popova. — Nedelja, 26. maja: Revizor. Izven. Proslava 40 letnice umetniškega udejstvovanja Josipa Daneša-Gradiša in gostovanje Mihajla Markoviča iz Zagreba.

Radio Ljubljana

Sobota, 25. maja: 7 Jutranji pozdrav — 7.05 Napovedi, poročila — 7.15 Pisan venček veselih zvokov (plošče) — 12 Plošče kar naprej igramo — kako in kaj, pa ne izdamo — 12.30 Poročila in objave — 13 Napovedi — 13.02 Plošče kar naprej igramo — kako in kaj, pa ne izdamo — 14 Poročila — 17 Otroška ura: Desetnica (članice Narod. gledal. v Ljublj.) — 17.30 Med igracami in bajkami (plošče) — 17.50 Pregled sporeda — 18 Za delopust igra Radij, orkester 18.40 Pogovori s poslušalci — 19 Napovedi in poročila — 19.20 Nac. ura: Lepota spomladan. gora (Gregorin Janez, ured., Lj.) — 19.40 Objave — 20 Znanjopolitični pregled (dr. Alojzij Kuhar) — 20.30 »Smo skuhali dovtopov zmes, natresli pesmi, godbe vmes« — 22 Napovedi in poročila — 22.15 Za vesel konec tedna (plošče).

Drugi programi

Sobota, 25. maja: Belgrajska kratkovalovna postaja (49.18, 19.69 m): 19.40 Poročila v slovenščini. Belgrad: 20.40 Zabavni koncert. — Zagreb: 20.30 Vesel večer. — Solija: 10.19 Orkestralni koncert. — Praga: 20.30 Simfonični koncert. — Trst-Milan: 21 Dilettanti igrajo. — Rim-Bar: 21 Giordanova opera »Fedora«. — Florenca: 19.30 Harmonika. — Budimpešta: 18.45 Paganinijeve skladbe. — Bratislava: 19.35 Slovaške narodne. — Beromünster: 19.40 Zbor. — Bukarešta: 20.15 Bruchov oratorij »Zvone«.

Prireditve in zabave

Koncert pevke Ksenije Kuševje zasluži v vsakem pogledu naše popolno zanimanje. Na tem koncertu bomo spoznali mlado, slovensko koncertno pevko, ki se je posvetila koloraturni stroki. Njen spored je izredno bogat ter obsega dela iz klasične in sodobne pevke literature, pa tudi operne. Na koncertu bodeta sodelovala še pianist Pavel Šivic in klarinetist Miljutin Raubar. Koncert bo v ponedeljek, 27. t. m. ob 20. uri v veliki Filharmonični dvorani. Vstopnice in spored v knjigarni Glasbene Matice.

Mestna zdravniška dežurna služba

Mestno zdravniško dežurno službo bo opravljal v soboto od 8 zvečer do ponedeljka do 8 jutraj mestni zdravnik g. dr. Debeljak Gvido, Tyrseva 62, tel. št. 27-29.

Lekarne

Nočno službo imajo lekarne: mr. Sušnik, Marjini trg 5; mr. Kuralt, Gosposvetska cesta 10; mr. Bohinec ded., Cesta 29. oktobra (Rimeka cesta) 31.

Poizvedovanja

Izgubila sem zlato zaponko dne 24. t. m. Najditelj naj jo odda pri vratarju Slavija.

Martinovič, rodom iz Bara. »M. Jean«, kakor se je imenoval, se je v Sarajevu pojavil leta 1939 in je zagrešil celo vrsto sleparij, ki so ga sedaj spravile v zapor. Martinovičeva specialiteta je bila ženitovanjska sleparija. S svojim bledim obrazom in valovitim lasmi, ki si jih ni nikoli strigel, je na preproste ženske, ki so ga spraševale v ljubezenskih zadevah, delal velik vtis. Kar zaporedoma se je zaročil in od vsake »neveste« izvil večje vsote. Pred sodiščem so nastopile vse te »neveste«. Pred sodiščem je Martinovič skesano priznal vse svoje grehe in slovesno zagotovil, da bo vso škodo povrnil. Obsojen je bil na tri mesece zopora.

* Smrt v porušeni hiši. V Novem Futogu se je te dni porušila neka hiša, ki jo je zadnja povodenj močno poškodovala. V hiši je bil 70-letni gospodar Franc Detling, ki so ga ruševine ubile.

* Vlak je povozil neznan žensko. Na praznik sv. Rešnjega Telesa je v Zagrebu tovorni vlak povozil 50-letno žensko, ki je bila skromno oblečena. Prepeljali so jo takoj v bolnišnico, kjer pa je umrla, ne da bi se zavedla. Doslej še niso mogli ugotoviti imena ponesrečene ženske.

* Zagrebški psi bodo delili usodo ljubljanskih psov. V Ljubljani imamo že delj časa pasji kontumace in psi z nagobniki žalostno tekajo po ulicah. Sedaj so tudi v Zagrebu razglasili pasji kontumace, ker se je pojavilo več primerov pasje stekline. In tako bodo tudi zagrebški psi tri mesece nosili nagobnike.

* 100.000 din za izsleditev razbojnika. Hudo ranjena Ivka Cvitkovič iz Vrbove, o kateri smo poročali da se neznan razbojnik pred njenimi očmi umoril njenega sina, njo pa hudo ranili, je razpisala 100.000 din nagrade za tistega, ki bi prijel razbojnika. Ivka Cvitkovič je izjavila, da rada da v kateri koli državni fond 100.000 din, če bi oblasti obesile razbojnika na kraju zločina.

* Velika množina slane vode pod Vrščem. Kakor poročajo iz Vršca, so našli v okolici mesta podzemno vodo, ki je slana kakor morje in ki vsebuje izredno veliko joda. V plasteh pod mestom in okolico se nahajajo velike množine metana, ki bi po mnenju strokovnjakov dajale več kalorij kakor šlezjski premog. Sodijo, da je v teh plasteh tudi veliko nafte.

Danes premiera! **Jean Gabin**

najslavnejši umetnik francoskega filma v prekrasnem filmu, v katerem je pokazal eno svojih najdovršenejših kreacij

Dani se... Le jour se leve...

Ob 16., 19. in 21. uri **Kino Union** Tel. 22-21

LJUBLJANA

Lepe telovske procesije v Ljubljani

V stolnici

Letošnje procesije na praznik Sv. Rešnjega Telesa so bile v Ljubljani vse lepo obiskane ter so dostojno izpričale vero slovenskega ljudstva v pričujočnost Boga v sveti hostiji, kakor tudi zapuščanje našega naroda, ki ga ima v svojih težkih dneh v Boga in njegov blagoslov. Po sveti maši v stolnici, ki so se je udeležili predstavniki oblasti in ustanov, se je ob pol devetih začela pomikati izpred stolnice proti Marijinemu trgu lepa procesija, na čelu katere je bila ponosna zastava sv. Mihaela Prosvetne zveze, katero je predstavljala predsednik prelaz dr. Lukman z odborom; za njo so šle zastave in predstavniki posameznih ljubljanskih prosvet, četa slovenskih fantov v krogih, mladev in naraščajo, gojenec Vajeniškega doma, posebno močno je bilo predstavnstvo Rokodelskega doma, za njimi so šle dijaške organizacije Slovenske dijaške zveze, naša akademska društva, ki so se v veliki meri udeležila te verske manifestacije, posebno tudi akademska mladina; za njimi je stopalo zastopstvo akademskih starejšinstva s predstavnikom ravnateljem Remcem. Za njimi so sledile gojenke šolskih sester, dalje kongregacije gosposiden in gospa, močno je bilo zastopano društvo krščanskih žena, Vincencijeve konference itd. Videli smo mnogo žena v slovenskih narodnih nošah. Ljubek je bil pogled na otroke v belih oblekah in s koški cvetlic, ki so jih trosili pred oltarje. Tik pred Najsvetejšim so šli zastopniki ljubljanskih uradov in ustanov z županom dr. Adlešičem in številnimi občinskimi svetniki; zastopstva stanovskih zbornic, javnih ustanov, ravnatelj gimnazij in strokovnih šol, direktorji raznih direktorij v Ljubljani, zastopniki državnega tožilstva, sodišča in apelacije ter najvišjega sodišča, profesorji in dekani univerze na čelu z rektorjem dr. Slavičem, ki je zaključeval vrsto odličnikov, bogoslovcev in njihovega pevskega zbora pod vodstvom prof. Snoja ter duhovščine, med katerimi so bili voditelji vseh redov. Nato je ob asistenci gosposid stolnih kanonikov nosil Najsvetejši prevz. g. škof dr. Rožman ob spremstvu častne straže vojakov. Za Najsvetejšim je šel predstavnik vse oblasti v Sloveniji g. ban dr. M. Natlačen v spremstvu poveljnika vojaške oblasti, divizijskega generala gosp. Stefanoviča. Za njima so šli brigadni general Kukačič ter šefi državnih oblasti, konzularni zbor, načelniki posameznih banovinskih oddelkov itd. Posebno veliko je bilo tudi zastopstvo ljubljanskega častniškega zbora. Zaključevala je procesijo častna četa vojakov, ki je pri vsakem blagoslovu oddala salvo, kateri so potem odgovorili tudi topovi z Gradu.

Procesija se je v taki formaciji vila po ljubljanskih ulicah preko Marijinega trga, kjer je bil prvi blagoslov, v Wolfovo ulico na Kongresni trg, kjer je bil drugi blagoslov; odtod po Vegovi ulici čez Graben k cerkvi sv. Jakoba, kjer je procesijo pričakoval šentjakovski g. župnik z asistenco in je bil tam tretji blagoslov, na kar je zavila pred magistrat, kjer je bil zadnji blagoslov. Vse povsod pa je množica prosila Boga v pričujočnosti svetega Rešnjega Telesa, naj varuje in ohrani sad zemlje, naj odvrne od nas kugo, lakoto in vojsko in naj da mir in rast vsem, ki prebivajo v mestu.

V Trnovem

Trnovska procesija se je začela razvijati po šesti maši ob tri četrti na sedem. Pot in kraji, kjer se deli blagoslov, so bili isti kakor druga leta. Za procesijo so nesli zopet etno trnovsko ribiško bandero, ki je sedaj popravljen in je častitljiv spomin, ki ga trnovska fara hrani. Udeležba za procesijo je bila izredno velika, zlasti moški je bilo več kakor običajno, belooblečenih deklic pa je bilo zaradi negotovega vremena malo manj kakor druga leta. Dolga vrsta narodnih noš in dve četici slovenskih fantov in deklet sta napravili zelo slikovit vtis. Mestno občino, ki je patron trnovske župnije, so zastopali podžupan g. dr. Ravnihar, ravnatelj g. Oasna, g. Pavlin, g. Jarc in g. Jemo. Vreme ni nagajalo, čeprav je bilo ves čas oblačno. V prijetnem hladu se je procesija ob 9 vrnila v cerkev.

Pri Sv. Petru

»Vsako leto je lepša,« takšna je bila splošna sodba o letošnji procesiji na praznik sv. Rešnjega Telesa v veliki ljubljanski župniji sv. Petra. In res, nikdar v letu ne prihaja toliko do izraza družinska skupnost te prostrane fare, kakor na Telovo, ko si po starem izročilu verniki vseh stanov in poklicev in starosti štejejo v svojo ponosno čast, da javno priznajo farno družinsko skupnost in vsi radi sodelujejo, da bi Telova procesija dobila čim večji vnanji sijaj, ki odgovarja verskemu življenju v tej fari.

V procesiji, ki se je začela ob pol sedmih ob zelo mrkem nebu, ki je ostalo blagohotno vse do konca te lepe javne pobožnosti, so s ponosom šla zastopstva vseh podružnic s svojimi velikimi banderi, dalje vsa v šempetrski fari delujoča katoliška društva z zastavami, izredno veliko število raznih redovnic, ki imajo na področju fare svoje številne ustanove, veliko otrok osnovnih šol, skupina šempetrskih akademikov ter množica moških in žena, ki po stari navadi želijo osebno spremeniti »Gospoda pri farnem obisku«, kakor nekateri Telovo procesijo tako lepo imenujejo. V poseben okras so bile skupine deklet iz Lichtenturnovega zavoda, ki so s svojim ljubkim jagnjetom v sredi trosile cvetje na pot Najsvetejšega, nadalje četa fantov in četa deklet v krogih ter zelo pestra skupina narodnih noš, ki so ponosno šempetrske fare, ker spadajo k njenim slovenskim izročilom in so redko tako razkošne in bogate, kakor tukaj. Gospa Potokarjeva iz Most je organizirala prelepo skupino otrok, fantov in deklet v narodnih nošah, ki so ljubko krasiли sprevod. V procesiji so šli tudi zastopniki vseh javnih ustanov in oblasti, ki imajo v fari svoj sedež. Ker je šempetrska cerkev tudi že od davnih časov vojaška garnizijska cerkev, je vojaška oblast poslala osem vojakov, ki so spremljali Najsvetejši, nadalje četo planincev, ki je korakala pred nebo in je oddala častne strele pri blagoslovih. Po stari navadi je triglavski pešpolk poslal močno skupino svoje slavne godbe, ki je s prelepimi komadi dala sprevodu še poseben sijaj. Poveljnik divizije, ki je bil osebno pri stolni procesiji, je kot svojega zastopnika poslal podpolkovnika Pavliča, med tem ko je divizijski višji vojni kurat Marinčič šel v procesiji skupno z duhovščino. Udeležba naše hrabre vojske pri javnem poboženju Kristusa je napravila na vse najboljše vtis in tolačila, kako je naša vojska tesno povezana z vsem notranjim življenjem našega naroda. Lastniki hiš in stanovalci po ulicah, koder se je razvijala izredno močna procesija, so okrasili okna in jih razsvetlili, in na prste ene

roke bi lahko naštel stanovanja, ki spreveda sv. Rešnjega Telesa niso počastili. Cerkev sama je bila razkošno okrašena s cvetjem — delo pridnih rok šempetrskih deklet.

Najsvetejši je nosil šempetrski župnik g. Košmerlj ob spremstvu vseh duhovnikov, ki v fari sodelujejo, ter številni zastopniki moških redov, ki imajo v fari svoje ustanove. Splošno občudovanje so vzbujala krasna oblačila, ki so jih s požrtvovalnim delom in velikim umetniškim okusom izdelale č. šolske sestre. Cerkevni zbor je mojstrsko vodil g. Zdešar in krasne pesmi, ki so se prelivalo po ulicah, so plod ljubljanske cerkve in do fare. Res, vsako leto je ta procesija lepša!

Na periferiji

Tudi v drugih ljubljanskih župnijah so bile procesije sv. Rešnjega Telesa prav lepe in se jih je udeležilo veliko vernega ljudstva. V župniji sv. Frančiška v Šiški je bila ob 8 zjutraj sv. maša, nato se je razvila dolga in pestra procesija, v kateri smo letos opazili izredno veliko moških. Najsvetejši je v procesiji nosil župnik g. p. Modest Novak. Prav tako številna je bila udeležba pri procesijah v župniji sv. Cirila in Metoda za Bežigradom in v župniji sv. Antona na Viču, kjer je nosil Najsvetejši župnik g. p. Teodor Tavčar, pri procesiji za Bežigradom pa župnik g. p. Kazimir Zakrajšek.

Procesije sv. R. T. v nedeljo Pri frančiškanih

Ob 7 slovesna sveta maša. Ob 8 bo procesija, ki se bo razvrstila po sledečem redu: 1. Župnijsko bandero. 2. Godba »Slogar«. 3. Frančiškovi križarji z zastavo. 4. Marijaniška šola. 5. Dekliška Marijina kongregacija z zastavo. 6. Marijina kongregacija za gospe. 7. Veliki križarji. 8. Tretji red. 9. Gospe in gosposide s svečami. 10. Uršulinski Marijin vrtec s praporom. 11. Dve mali banderi. 12. Belooblečene deklice. 13. Velike Klare s praporom. 14. Deška mladina iz raznih šol. 15. Dekli in deklice s cveticami. 16. Narodne noše. 17. Vojaška godba. 18. Sestrice sv. Klare. 19. Samostanska družina in duhovščina z Najsvetejšim. 20. Zastopniki župnije, frančiškanske prosvete, Vincencijeve in Elizabetne konference itd. ter ostali verniki. — Posamezne skupine naj se zberejo ob 7/8 na določenih krajih.

Procesija se bo pomikala po sledečih ulicah: Miklošičeva cesta, Tavčarjeva ulica (pred sodno palačo prvi blagoslov), Tyrševa (Dunajska) cesta, Šelenburgova ulica, Kongresni trg (pred spomenikom sv. Trojice drugi blagoslov), Gradišče, Cesta 29. oktobra (Rimska cesta), Napoleonov trg (tretji blagoslov), Vegova ulica, Kongresni trg, Wolfova ulica, Marijin trg (četrti blagoslov).

Verniki ob ulicah, kjer se pomika procesija, se naprošajo, da iz spoštovanja do evharističnega Boga okrase in razsvetli okna na cesti. Občinstvo prosimo, da iz vljudnosti procesije ne trga s prehodi.

V Mostah

Praznik prevs. Rešnjega Telesa bomo praznovali v naši župniji v nedeljo, dne 26. maja, v sledečem redu: Ob pol 6. tih sv. maša. Ob 7. slovesna sv. maša, po sv. maši se razvije procesija po sledečem redu: 1. Križ. 2. farno bandero. 3. moške in fante. 4. gojenec banovinskega vzgojevališča. 5. dekli in deklice meščanske šole. 6. dekli in deklice osnovne šole. 7. redovnice. 8. spominsko bandero. 9. belooblečene deklice. 10. prosvetni društvi Moste in Zelena jama. 11. slovenski fante. 12. dekliški krožek. 13. godba. 14. narodne noše. 15. pevci. 16. mala bandera. 17. otroci, ki potresajo cvetlice. 18. ministrantje. 19. duhovščina z Najsvetejšim. 20. zastopniki oblasti in uradov. 21. ostalo žensstvo. Po prihodu v cerkev je blagoslov in takoj sv. maša pri stranskem oltarju. Istočasno pred velikim oltarjem darovanje za sveče in druge cerkvene potrebe. Sveče bodo na razpolago v soboto popoldne od 2 do 9 zvečer in v nedeljo od pol 6 do začetka procesije. Ob 11. uri običajna sv. maša. Pri procesiji bodo nosili privrkat novo farno bandero. Sliki sv. Družine in Joahima in Ane sta delo slikarja Stanka Kregarja, profesorja na škofijski gimnaziji v St. Vidu. Načrt za nastavek je delo g. arhitekta Kregarja, pasarsko delo je izvršil g. pasar Ivan Kregar. Ročna dela pa so izvršile č. šolske sestre.

Pri Sv. Jakobu

V nedeljo bo v cerkvi sv. Jakoba ob 8 slovesna sv. maša. Takoj po sv. maši se bo razvrstila procesija po naslednjem vrstnem redu: 1. Dve mali banderi. 2. Prulska osnovna in meščanska šola. 3. Šentjakobska dekl. osn. in mešč. šola. 4. Veliko farno bandero. 5. Oratorijanci z Rakovnika. 6. Moške in fante. 7. Prosvetne organizacije: a) člani FO z zastavo; b) člani DK; c) člani Prosvetnega društva. 8. Ženski oratorij s sestrjami Marije Pomočnice. 9. Dekliška Marijina družba z zastavo. 10. Marijina družba žena z banderom. 11. Marijin vrtec s praporom. 12. Dve mali banderi. 13. Dekli in deklice s svečami. 14. Otroci s cvetjem. 15. Salezijanska godba. 16. Cerkevni pevci. 17. Mašni strežniki. 18. Duhovščina z Najsvetejšim. 19. Narodne noše. 20. Gospe in gosposide s svečami in drugi verniki.

Procesija gre pa običajni poti čez most sv. Jakoba, po Bregu čez čevljarski most, po Starem trgu, Florijanski ulici, Karlovski cesti, Privozu, Prulah, Zabajku, Zvezdarski ulici na Trg svetega Jakoba.

V slučaju slabega vremena bo vsa slovesnost v cerkvi. Po končani procesiji bo pri glavnem ol-

FIRENZE

Mesto nespremenljivega čara in znanega gostoljubja

Neoporečni hoteli POMLAD 1940 Zmerne cene

VI. MAGGIO MUSICALE FIORENTINO (firenški glasbeni maj 28. aprila do 8. junija).

RAZSTAVA TOSKANSKIH UMETNIN iz 16. stoletja v palači Strozzi (28. aprila do 31. oktobra).

X. NARODNI OBRTNI PRODAJNI SEJEM (12. maja do 3. junija) 2500 razstavljavcev, 10.000 novih modelov. 150.000 predmetov naprodaj.

ZGODOVINSKE NOGOMETNE IGRE v kostumih iz 16. stoletja na Piazza della Signoria (5. maja do 24. junija).

DRUGE UMETNE NAROD. IN ŠPORTNE PRIREDITVE itd.

POPUST NA ŽELEZNICAH.

Pojasnila: E. N. I. T. DELEGACIJA BEOGRAD, TERAŽIJE 16 in potovalne pisarne ter ENTE PROVINCIALE PER IL TURISMO FIRENZE, VIA TORNABUONI 15.

tarju sv. maša s petjem. — Molimo in prosimo Gospoda pri procesiji za konec vojne in mir med narodi.

Cerkev sv. Terezije D. J. na Kodeljevem

V nedeljo ob pol 6 zvečer govor o sv. R. Telesu, nato polje ob lepem vremenu procesija po sledečih ulicah: Ob Ljubljani, po Zadružni, Povšetovi in Klunovi ulici nazaj v cerkev. Prebivalstvo bo, kakor vedno, razsvetlilo in okrasilo okna. Vabimo narodne noše in belooblečene otroke. V slučaju slabega vremena se vsa slovesnost izvrši v cerkvi in bo darovanje sveč okoli oltarja.

Še danes in jutri

si lahko ogledate jubilejno razstavo Magoličevih slik

v Jakopičevem paviljonu. Obiščite razstavo, ker s tem pomagate tudi mestnim revežem!

1. Križanska moška kongregacija proslavi jutri, v nedeljo 26. maja, svoj glavni družbeni praznik Marije pomočnice. Zjutraj ob 6 se udeležijo družbeniki sv. maše z govorom in pristopijo med mašo k sv. obhajilu, popoldne ob 5 se pa zberu v družbeni dvorani k izvenrednemu sestanku. Ob 6 zvečer je v cerkvi govor, darovanje v namene družbe in nato pete litanije M. božje in obnovitev posvečenja. Udeležba pri tem slovesnem shodu za vse žlane obvezna.

1. Prosvetno društvo Trnovo sporoča vsem članom in prijateljem, da bo sv. maša na Rožniku jutri v nedeljo ob 7 zjutraj ob vsakem vremenu. Sv. maša se bo darovala za ohranitev miru. Pri sv. maši bomo peli evharistične pesmi. Trnovčani, udeležite se sv. maše v obilnem številu.

1. Stolna prosveta priredi jutri popoldne ob ugodnem vremenu izlet na Rašico in Dobeno. Odtod iz Ljubljane s kamniškim vlakom ob 13.40. Vsi člani in njih prijatelji vljudno vabljani!

1. Josip Daneš, odlični član naše Drame bo praznoval v nedeljo, 26. t. m. jubilej svojega 40-letnega umetniškega dela pri slovenskem gledališču. »Revizor« s slavnim gostom M. Markovičem in v režiji dr. Krefta bo pomenben dogodek v naši Operi. Vabimo vse prijatelje našega Daneša in ljubitelje njegovega priskrbenega humorja, da ta večer napolnijo naše gledališče do vrha. Predprodaja vstopnic v Operi.

1. Jutri vozi avtobus v Horjul in St. Jošt z Borštnikovega trga ob 8 zjutraj.

1. Opozorilo dijakom. V Ljubljano pristojni dijaški rojstnih letnikov 1913 do 1919, ki so bili usposobljeni za vojaško službo, a doslej iz kakršnih koli razlogov še niso bili pozvani v kadersko službo, se pozivajo, da se najkasneje do ponedeljka, 27. maja zgledajo v mestnem vojaškem uradu na Ambroževem trgu št. 7-I., soba št. 1. S seboj naj prinesejo dokazila o končanih študijah. Odsotne naj zgledajo svoji.

1. Pri zaprtju. motnji v prebavi — vzemite zjutraj na prazen želodec en kozarec naravne »Franz-Josef« grenčice

1. Razstava Elde Piščančeve v Galeriji Ober-snel bo zaključena v nedeljo, 26. t. m., na kar opozarjamo cenjeno občinstvo. Kdor koli si razstavljenega dela nadarjene slikarice še ni ogledal, naj to stori še te dni. Razstava je odprta dnevno od 8—12 in od 14—19. Vstop je prost!

1. Rdeči križ v Ljubljani vabi one, ki bi hoteli prostovoljno prevzeti razna pomožna dela v bolnišnicah in zavodih Rdečega križa v primeru vojne, da se prijavijo takoj v pisarno na Gosposvetski cesti 2-II popoldne med 9—12 in popoldne od 4—7. V poštev pridejo predvsem kuharice, perice, šoferji in mehaniki. Ponovno naj se zgledajo tudi oni, ki so se lani že zgledali in še vzdržujejo svojo prijavo. Od moških naj se oglašajo te taki, ki niso vojni obvezniki. — Dravski banovinski odbor Rdečega križa.

1. Zbirke Narodnega muzeja bodo počeniš 26. majem t. l. dalje odprte za splošen brezplačen ogled vsako nedeljo od 10 do 12 popoldne.

1. Jutri Putnikov izlet na Kurešček. Prijava danes.

1. Prepovedano točenje alkoholnih pijač ob vpoklicu vojaških obveznikov na orožne vaje. Zaradi ohranitve miru in reda je strogo prepovedano točenje alkoholnih pijač in vsakršno oddajanje vsem na orožne vaje poklicanim vojaškim obveznikom in njih spremljevalcem, bodisi v javnih lokalih ali pa tudi pri zasebnikih. Alkoholno pijačo, ki bi jih nosili vpoklicani vojaški obvezniki ali njih spremljevalci s seboj, jim bodo odvzete. Prekrški te navedbe se kaznujejo z denarno kaznijo od 10 do 1000 din ali pa z zaporom od 1 do 20 dni. Prepoved velja še za danes in jutri, torej 25 in 26. majnika, ter še posebno opozarjamo na vaje poklicane vojaške obveznike, da od tistega trenutka, ko dobe poziv na orožne vaje, spadajo pod vojaško disciplino.

1. V Stritarjevi ulici štev. 6 v Ljubljani, pri frančiškanskem mostu, se sedaj nahaja optik urar Fr. P. Zajec, torej ne več na Starem trgu. Samo kvaliteta optika.

1. Razglas. Na podlagi določb čl. 86 zak. o drž. razunovodstvu poziva podpisana direkcija vse interese, ki imajo primerne, zračne, svetle in suhe prostore in jih želijo oddati za III. ter. t. t. sekcijo v Ljubljani v najem, da se zgledajo pri ekonomskem odseku direkcije pošte, telegrafa in telefona v Ljubljani, kjer dobe pogoje v pogled. Prostori morajo biti po možnosti v bližini glavne pošte. Interesenti naj izročijo ponudbe, v katerih naj navedejo zahtevano najemnino pri ekonomskem odseku direkcije najkasneje do 25. junija 1940 do 11 popoldne. Ponudbe morajo biti kolokovane z 10 din. — Direkcija pošte in telegrafa v Ljubljani.

1. Pregled motornih vozil. Po odloku kr. ban-ske uprave v Ljubljani in pravilnika ministrstva notranjih del z dne 20. IX. 1928, »Uradni list« 330-400, bo naknadni komisijski pregled motornih vozil, ki služijo zasebnemu ali javnemu prometu, potniških avtomobilov, motociklov, avtomobov in avtotaksijev, ki v tem letu še niso bili uradno pregledani in odobreni za javni promet. Pregled bo v četrtek, dne 30. maja ob 8 do 10 v Ljubljani na Bregu št. 20 (dohod iz Novega trga). Ker se sme obratovati samo z onimi motornimi vozili, ki so letos že odobrena za promet in opremljena z evid. tablicami za leto 1940, bo zamudnike zadela občutna kazen. Na to opozarja uprava policije v Ljubljani prizadete lastnike motornih vozil.

Bolnišnica za jetične — najlepši spomenik.

1. Zanimivosti z živilskega trga. Ribji trg je bil včeraj srednje založen z morskimi in sladkovodnimi ribami. Mnogo je bilo sardele in sarčel. Cene neizpremenjene. Zobji kraki, ki jih je bilo precej, so bili po 0.50 do 0.75 din komad. Na trgu so se pojavile tudi pomladanske gobe, jurčki. Bilo jih je nekaj kilogramov. Merica je bila 5—6 din, drugače pa so bile po 15 din kg. Češnje so postale ceneje. Dovož češenj prihaja iz Mostara in Splita. Prav lepe češnje so bile po 10—12 din kg, slabše po 8 din. Novi krompir je sedaj po 8 din za kg. Perutnina je draga. Dva piščanca sta po 36—38 din. V Ljubljano so prišle na trg tudi prve vrtno in gozdne jagode. Vrtno so bile po 8 din četrt kg, gozdne po 4 din četrt kg. Z zelenjavo je trg dobro založen.

1. Tatvine koles v Ljubljani se množe. V tem tednu je bilo v Ljubljani zaznamovanih že 5 tatvin raznih moških in ženskih koles v skupni vrednosti 5300 din. Sonji Podlogarjevi je bilo z vrta interneta Mladike v Šubičevi ulici ukradeno 1800 din vredno, žrno pleskano žensko kolo znamke »Adler« — Viktorju Fabijaniju je bilo z dvorišča Ljudskega doma v Streliški ulici ukradeno moško, zelerno pleskano kolo znamke »Prestoc«, vredno 1000 din. — Izpred Novakove gostilne na Viču je neznan tat odpeljal Francetu Prateklu 1000 din vredno moško kolo znamke »Elektrac«. — Antonu Novaku je tat odpeljal izpred gostilne na Zaloški cesti 800 din vredno moško kolo znamke »Konventry«. — France Mavec je imel tudi smolo, da mu je kolesarski tat izpred Schwentnerjeve gostilne na Smartinski cesti odpeljal 700 dinarjev vredno moško kolo znamke »Waffenrad«.

Muzikalna atrakcija v stilu največjih glasbenih filmov „Plešem za tebe“, „Rosalie“ in „Ljubimci. — PREMIERA DANES!

Prekrasna ljubavna romanca iz čarobnega havajskega otočja ob zvoku havajskih kitar in nežnih ljubavnih pesmi v divni mesečini.

Havajske noči

Film dvihavajskih melodij in očarljivih plesov. — V glavni vlogi: ELEANOR POWELL kraljica plesov nepozabno dekle iz filma Broadway Melody

KINO SLOGA. tel. 27-30

Predstave danes ob 16., 19. in 21. uri

Letos najlepši francoski film (Paradis perdu)

Izgubljeni raj

Fernand Gravey, nepozabni star iz ameriškega filma „Veliki valček“. Maria Pressler - nova Danielle Darrieux.

Problem: Ima li oče pravico zaradi lastne sreče zrušiti svoji hčerki življenje. Prekrasna, nepozabna vsebina in igra.

Premijera danes Kino Matica, telef. 21-24. Ob 16, 19 in 21

KULTURNI OBZORNIK

Ob 40 letnem jubileju Josipa Daneša

Nestor aktivnih slovenskih igralcev g. Josip Daneš slavi svoj jubilej. 25 letnice so v zadnjih letih pri našem gledališču že kar sezonski pojav, toda 40 letnica dela, in to gledališkega, ni vsakdanji dogodek, posebno ne, če ga slavi utenik, ki je spoznal težko pot potujočega igralca.

Daneš, ko si izbirajo ljudje igralški poklic le deloma iz romantične ustvarjalne nagona in prepričanja in mnogi s prijetno mislijo na kolikor toliko dobro materialno stanje in končno na pokojnino, pa malo kdo razume, da je bilo to pred 40 leti nekaj popolnoma drugega. — Biti, ali samo hoteli postati igralec, je takrat pomenilo, odreči se vsaki iluziji o dobrem ali prijetnem življenju in postati mladenič izobčenec iz meščanske družbe. Kdor je postal in tudi ostal igralec, je moral čutili v sebi poklic, je moral biti fanatik svojega prepričanja in vere vase, moral je neodoljivo občutiti nagon po ustvarjanju usod in izpovedovanju strasti in čustev, po razdajanju plodov svoje domišljije in doživljanja. Volja, dati ljudem pozabo, jih potegniti za seboj v nov, neznan svet, jim izvaljati smeh in solze, čuditi za ceno svojega najbržkejšega trpljenja — je morala goriti z močnim plamenom, v katerem so zgoreli vsi predsodki.

Kot mlad fant je pobegnil Daneš od doma in pričel svojo pot pri potujočem gledališču. Da ni spominov na tiste ure pred rampo s smrdečimi petrolejkami (ali včasih celo brez njih), na tiste ure, ko je zavladal nad dvorano polno ljudi (včasih je bila tudi skoraj prazna), ki so sledili usodi osebe katere je predstavljal, trepetali zanj ali se veselili z njo, ko so prepričali Daneša plosk in vzkliki o hvalečnosti občinstva za vse, kar jim je dal — bi bil spomin na življenje za kulisami, na borbo za kruh, prestano bedo in lakoto — zvrhana kupa grenkobe. Toda kdo bi mogel naštetiti to, kar je popisal Daneš v svoji knjigi: »Za vozom boginje Talije« na tako pretresljiv način, da se bere kot najbolj naturalističen roman, a je v resnici čista in nepotvorjena biografija.

Po letih boja in pomanjkanja, a tudi najrazličnejših oderskih uspehov, je postal Daneš član naše, potem zagrebške in končno zopet naše Drame. Njegova umetnost, zrasla v največjih življenjskih izkušnjah in trpljenju, trka na naša srca z vsako njegovo besedo, z vsakim pogledom njegovih oči, ki jim leži tudi kadar se smejejo, na dnu senca žalosti in z vsako njegovo kretnjo.

Daneš je umetnik iz naše stare generacije, ki je ustvarjala intuitivno, brez razglabljanja in teoretiziranja, brez filozofiranja in tehtanja: iz svojih čustev in krvi. Danešev realizem igre, neizčrpani zaklad doživljanja, vtisne sleherni figuri, ki jo predstavlja, pečat prisrčnosti. Daneš je igralec brez patosa, zato nikoli ne predstavlja junakov velikega formata, borbenih natur, njegova veličina je: pokazati brezimne junake vsakdanjega življenja, junake majhnosti, junake brezpomembnosti. Skrajna človeška preprostost vsakega njegovega lika je značilna za njegovo umetnost. Kaka težka je pot do nje!

Kadar se vrača človek pretresen od njegove igre domov, po kakem Kristofu (Pesem s ceste), fotografu (Migo, dekle z Montparnasse), igralcu

(Gozd) občuti vso neobglednost species »človeka«. Ecce homo — bi lahko napisal nad vsako njegovo odersko stvaritev, pa naj si bo revež kot je Sonjkin z njegovo čudovito »rečo«, naj si bo pustolovec, kot je stari Fabricij Glembay, pošteni ali ničvrednež — vsem, prav vsem potegne Daneš kožo s telesa in pokaže njih uboga, utripajoča srca, ki se bore — odprta ali polna laži do ciljev, dokler jih ne dosežejo ali ne omagaajo pred njim. Vi liki, polni tegobe in dobrote, pretkanosti in zlobe — nekje na dnu tli v vas vseh hrepenenje po miru, domotožje po kočku sreče... George Dandin, Teljagin, Glibovich...

Komu ni ukresala Daneševa Charleyeva telka svetlobe v oči in smeha v srcu in na ustih? Kdo ni bil istih misli, kot Danešev »Naš gospod župnik«, kdo ni užival njegovega švejskega kot sladice, koga ni premagal njegov tako suhi humor, njegov smrtno reeni obraz, kadar uganja največje norčije? Koliko sonca in smeha nam je dal v sivih urah? Kdo ga nima rad?

Zatožiti moram našega ljubega Pepija, da je za kulisami, v zasebnem življenju najhujši pesimist. V tem ima sorodnost z največjimi kolegi: Girardijem, Verovškom, Ralphom Arturjem Robertson in še marsikom... Kako že pogrešamo njegovega vedno nezadovoljivega obraza, godrnjanja in renteniranja, včasih samo jezga pogleda, vedno pa značilne kretnje in besedi: »Bejže nol« —

Pogrešamo Pepija, odkar ga je bolezen potisnila na posteljo; saj nam manjka vsak dan naš »ekspert za zunanjo politiko«, kajti Daneš ima doma radio, in vsak dan, kadar je prišel v gledališče, je bil kot obkoljen: »Pepi, poročaj, kaj pa politika!« — in Pepi je poročal in včasih je seveda izlegel kakšno radijsko »raco« in nas prav pošteno privoščil...

Kakor vsak igralec, če mora igrati majhno ali slabo vlogo, je tudi Daneš slabe volje. Tedaj ga rad kak kolega vpraša z najneodolnejšim obrazom: »Kakšno vlogo pa igraš v tej igri?« Nato iztegne Daneš kazalec prav k tlom in pomeni z njim parlat sem in tja. »Čucka«, pravi, »ki pomiga enkrat z repkom in prvem in enkrat v zadnjem dejanju.« in užaljen molči. Boljšim mihiim vlogam pravi »foksi«, najslabšim, t. j. največjim »psom« pa bernhardinec. S tem pove vse.

Kako smo se vsi veselili njegovega Hlestadkova v »Revizorju« in kako se ga je veselil sam! Kako mladeniško živahen in razigran je bil na vseh skupnih, s kakšnim užikom ga je igral in kako smo ga uživali mi! — Toda usoda je norčava, ona, ki se je že tolikokrat v Danešovi mladosti pošalila z njim, je hotela preizkusiti mladeniča-prepečca, ki se ji ni dal ugnati in ji je vedno kljuboval. Vrgla ga je na bolniško posteljo. In tako bo moral praznovati svoj jubilej ne kot Hlestadkov, temveč kot Daneš. Vsi pa, ki bomo na tem večeru, bomo v mislih pri njem s topljo, prisrčno mislijo: da bi nam kmalu ozdravel in bi mogli slaviti čez deset let njegovo zlato poroko z boginjo Talijo;

Nova cesta Bresternica - Sv. Križ - Pesniška dolina

Maribor, 24. maja. Ze nad deset let se gradi nova zidana cestna zveza iz Dravske doline preko Bresternice in Sv. Križa v Pesniško dolino. Do sedaj je te ceste zgrajene okoli pet kilometrov. Cestna zveza je dograjena že do meje občine Sv. Križ pri Šoberškem. Letos ima okrajni cestni odbor mariborski v svojem proračunu odobren znesek nad 400.000 dinarjev za nadaljevanje te ceste. Zalibog cestno delo zelo počasi napreduje, ker je treba ob vijugasti bresterniški strugi zgraditi veliko število dragih objektov. Vrsti se most za mostom ter je treba strugo zaradi nevarnega bresterniškega hudournika na mnogih krajih presekat. Posamezni mostovi stanejo od 50—100.000 din, kar morajo biti zgrajeni z močnim armiranim železobetonom. Ako bo tuči banska uprava za to važno obmejno cesto na visoki Kozjak prispevala primeren znesek, se računa, da se bo v letošnjem letu zgradilo vsaj še tri kilometre nove ceste ter se bo proga pomaknila pod vzhodno vrha Sv. Križa nad Mariborom. Od tam bi se potem cesta vila po veliki serpentin na hrib Sv. Križa, kjer je v bližini vlepsestava iznjega dr. Radoslava Pipuša na Korenovi kmetiji vel'k in izvršnem kamnolom. Iz tega kamnoloma namerava okrajni cestni odbor s pomočjo banske uprave dobavljati izbozen gramoz za ceste v okraju Maribor — levi breg. Sedanji gramoz iz Drave in gramoznih ležišč na desnem bregu je iz zelo slabega materiala ter stane tudi vožnja ogromno denarja, nasipavanje cest pa nima tistega učinka, kakor bi ga imelo, če bi se uporabljal dober gramoz iz trdega kamna namesto rečnega proda. Kamnolom pri Sv. Križu bi bil tedaj ogromnega pomena za izboljšanje našega cestnega omrežja na severni meji. Upati je, da bo banska uprava že zaradi tega z vsemi sredstvi podprla nadaljevanje te važne cestne zveze. Pred ocepom k Sv. Križu bi se cesta gradila naprej po Radikič grabi mimo nekdanjega dr. Čehovega sanatorija Mirni dom ter bi se malo nižje od cerkve pri Sv. Jurju ob Pesnici zvezala z banovinsko cesto v Pesniški dolini, ki pelje od Sv. Jurja preko Sv. Kungote v Maribor.

o Telovske slovesnosti so se v Mariboru obhajale v četrtek z vsem sijajem. Pomagalo je tudi lepo vreme ter je po dolgem času sijalo ves dan spet toplo sonce. Glavna procesija se je vršila iz stolnice. Najsvetejši je nosil lavantinski vladika dr. Tomažič, za baldahinom pa so šli v procesiji predstavniki vseh tukajšnjih oblastev s poveljniki mesta generalom Stanjlovičem, županom dr. Juvanom, sreskim načelnikom dr. Šiško ter predsednikom okrožnega sodišča dr. Hudnikom na čelu. Krasno procesijo so imeli tudi v novi cerkvi svetega Rešnjega Telesa.

o Preskrbite si legitimacije! Občine okraja Maribor-levi breg so izdale za vse stanovalce od 12. leta naprej posebne legitimacije, ki jim dovoljujejo kretanje na področju tega okraja. Te legitimacije bi bile popolnejše, če bi bile opremljene tudi s slikami. Posebno važno bi bilo, da bi imeli legitimacije s sliko mestni ljudje, ki prihajajo iz Maribora na mejo. Na praznik, v četrtek, so imeli mnogi, ki so napravili izlete, zaradi tega sitnosti ter so jim stražniki zaplenili tudi fotografske aparate. Sedaj so izredni časi ter je jasno, da morajo biti oblasti pri nadzoru ljudi v obmejnem okraju silno stroge in previdne. Vsi pa, ki imajo v tem okraju in v drugih obmejnih krajih opravke, naj si preskrbe potrebne legitimacije, fotografske aparate in take zadeve pa naj puste doma!

o Poročili so se v Mariboru: Prejace Stanko, trgovski poslovodja, in Belšek Lucija, zaseb. uradnica; Cirk Milan, davčni uradnik, in Brinovec Terezija, odv. uradnica. Cestitamol!

o Slovesne otvoritve strelišča ne bo. Strelska družina v Mariboru sporoča, da se za jutri napovedane slovesne otvoritve strelišča v Radvanju ne bo. Na strelišču bo jutri samo obvezna strelska vaja s pričetkom ob 9 dopoldne.

o Zadnje gostovanje g. Povheta v mariborskem gledališču bo jutri, v nedeljo, v angleški operi »Gejša«. To bo obenem zadnja predstava te opere. Veljajo znižane cene.

o Film o »Mladinskih dnevih v Ljubljani« bo jutri ob pol 11 in pol 12 v Grajskem kinu. Oglejte si prvi slovenski svočni film!

o Cene avtomobilskih in avtobusnih vožnje na Pohorje. Za prevoz s taksijem iz Maribora na posamezne točke na Pohorju po novi pohorski cesti, ki je sedaj izpeljana že do Sv. Aneha, so bile določene sledeče maksimalne cene: Maribor—Poštarski dom 180 din, Maribor—Ledinekova žaga (pod Mariborsko kofo) 200 din, Maribor Pohorski dom in Maribor—Mariborska koča 220 din, Maribor—Sv. Aneha (Ruška koča) 300 din. — Za prevoz potnikov s taksijem od železniške postaje v Hočah na posamezne točke na Pohorju veljajo sledeče cene: Hoče—Poštarski dom 130 din, Hoče—Ledinekova žaga 130 din, Hoče—Pohorski dom in Hoče—Mariborska koča 150 din, Hoče—Sv. Aneha 230 din. Za prevoz s taksijem od Hoč na Pohorje naj se interese obnejo na naslov: Janko Rečnik, avtoizvošček, Hoče, ali po telefonu naravnost na pošto Hoče. Med turistično sezono — od 15. maja do 15. septembra — se vrši tudi redni avtobusni promet iz Maribora na Pohorje po avtomobilski cesti do Sv. Aneha. Avtobus vozi iz Maribora vsako nedeljo in vsak praznik ob 6.30 in 17.30. Vožnja velja po obeh Maribor-odcep do Pohorskega doma 18 din (tja in nazaj 31 din), Maribor—Ledinekova žaga 20 din (tja in nazaj 34 din), Maribor—Sv. Aneha (Ruška koča) 25 din (tja in nazaj 42 din).

o Občni zbor kazniških paznikov. K našemu poročilu pod gornjim naslovom nam pošilja odbor njihove organizacije v Mariboru sledeče pojasnilo: O delovnem času v kaznišnicah določa hišni red, objavljen v Šl. N. Kr. J. dne 4. jan. 1932.

jega omejenega obsega nikdar bila pripravna za improvizacijo.

Izumitelju in izumu želimo vso srečo v bodoče! In s prav tako željo čestitamo tudi mi izumitelju in mu želimo še veliko uspehov.

Opozarjamo na današnjo premiero Čajkovskega »Jevgenija Onjegina«, s katero bo Narodno gledališče proslavilo 100 letnico rojstva velikega ruskega komponista. To uprizoritev, ki naj ima značaj jubileja, je na novo režiral šefrežiser Ciril Debevec ter pripravil dirigent Niko Stritof, ki je preskrbel tudi prevod besedila po Puškinovem nesmrtnem epu. Naslovno partijo bo pol priljubljeni ruski basist Boris Popov, ki bo tako prikazal našemu občinstvu pravo rusko dušo iz svojega domačega opernega repertoarja. Tatjana bo pela Valerija Heybalova, ki si je s to vlogo že dobila velik sloves. Gremina bo podal ravnatelj Betetto. Poleg teh bodo sodelovali še Spanova, Kogejova, Poličeva itd. Tako bo naša Opera dostojno proslavila 100 letnico velikega slovanskega glasbenika.

MARIBOR

št. 3-II, da je zaradi uvidevnosti gospoda upravnika mariborske kaznišnice skrajšan za eno uro od predvidenega. Skrajšanje opoldanskega odmora za pol ure se je letos izvršilo na prošnjo paznikov, zato da zvečer posel prej končajo. Sploh pa o teh vprašanih debata na obnem zboru ni bilo.

o Velika tatvina. V Frajhamu nad Framom je bil okraden Florijan Ačko, ki ima svoje posestvo visoko gori na Pohorju v bližini Sv. Aneha. Mlad, 18 leten fant, ki ga v tem kraju nihče ne pozna, mu je odnesel 8.000 dinarjev gotovine ter hranilno knjižico, glasečo se na 20.000 din. Pred nakupom te knjižice se svari. Fant, ki je izvršil tatvino, je bil oblečen v modro suknjo, sive hlače ter rjavo kapo.

Gledališče

Sobota, 25. maja, ob 20: »Krislida«. Red C. — Nedelja, 26. maja, ob 20: »Gejša«. Gostovanje J. Povheta. Zadnjič. Znižane cene.

Celjske novice

o Praznik Sv. Rešnjega Telesa je Celje proslavilo tudi letos z vso slovesnostjo. Po celjskih ulicah se je razvila dolga, zelo lepa procesija, katero so poživljale pešne narodne noše in veliko število belo oblečenih otrok. Procesije so se udeležili zastopniki vojaških in civilnih oblasti in uradov, šol, društev, vojaštvo in gasilci. Igrali sta celjska vojska in železničarska godba. Vsa okna plospi, mimo katerih se je vila procesija, so bila primerno okrašena s cvetjem in gorečimi svečami. — V nedeljo pa se bo proslavila lepa nedelja pri cerkvi sv. Jožefa nad Celjem. Slovenska sv. maša bo ob 8 jutraj, po ev. maši bo procesija, ki je vsako leto zelo lepa in peštra. Vabimo kongregacije, društva in občinstvo, da se procesije polnoštevilno udeležijo!

o Narodno oporo »Gorenjski slavček« bo uprizorila v torek, dne 28. maja ob priliki proslave 39. pp. na zmagovite boje leta 1919 na Koroškem, ljubljanska Opera v celjskem mestnem gledališču. Vstopnice se dobe v Slomskovi.

o V korist Protituberkulozne lige v Celju priredi od 6. do 7. vojaška godba 39. p. p. pred kolodvorom koncert.

o Podaljšanje veljavnosti železniških legitimacij vojnih invalidov. Po čl. 5. pravilnika o voznih ugodnostih socialnega značaja veljajo za 5 let izdane železniške legitimacije za vojne invalide v času svoje veljavnosti brez vsakoletnega podaljševanja veljavnosti in obojnih rubrik. Da bi se ta določila o nepodaljševanju veljavnosti železniških legitimacij prav jasno poudarila, se je z odlokom GD št. 15948/40 odredilo, da prežigova železniška direkcija ob priliki izstavitve železniške legitimacije za vojne invalide stran, predvideno za vsakoletno podaljševanje legitimacije s posebnim žigom. V besedilo žiga bo direkcija vpisala leto, do konca katerega legitimacija velja, t. j. peto leto od izstavitve in dodala svojo okroglo žig ter faksimil direktorja. Vsi vojni invalidi se pozivajo, ki so že prejeli železniške legitimacije za neomejeno število tovanj, da takoj najkrajšim potom, eventualno tudi osebnost, brez vsake formalnosti predložijo iste zaradi žigosanja oni železniški direkciji, ki je legitimacijo izdala.

o Ribarsko društvo v Celju bo imelo v torek, 4. junija ob pol 8 zvečer v gostilniških prostorih g. Ferdo Bergerja, Gosposka 34. svoj redni letni občni zbor z v pravih določenih dnevnim redom.

o Zelinka Emanuel izpuščen na svobodo. Med tem časom, ko je vsa javnost pričakovala tokrove razprave zaradi dogodka v Hraštniku proti Zelinki Emanuelu, je Zelinka, ki je bil v zaporih okrožnega sodišča v Celju, vložil prošnjo na okrožno sodišče, da bi ga izpustili na svobodo ter ponudil kavejijo. Državni tožilec, odnosno okrožno sodišče v Celju pa je to prošnjo in tudi kavejijo zavrnilo. Zelinka se je pritožil na apelacijsko sodišče v Ljubljani, ki je prošnjo ugodilo in izpustilo Zelinko brez kavejije na svobodo. Zvedeli smo, da se je v tem procesu naenkrat pojavil neki krošnjar iz Laškega, ki je izjavil, da je istega dne, ko je Zelinka ustretil s samokresom Gačnik Vilka, govoril z nekim visokim moškim, (Gačnik Vilko je bil visoke postave), ki mu je pokazal samokres in dejal, da bo danes še nekdo nadel. Vrednot te nove izjave bo presodilo sodišče. Razprava bi morala biti v torek, dne 28. maja, sedaj pa je preložena na torek, dne 4. junija ob 9 dopoldne na okrožnem sodišču v Celju. Zelinka brani ljubljanski odvetnik g. dr. Korun, ženo pokojnega pa kot zasebni udeleženec celjski odvetnik g. dr. Kalan Zdravko, ki je vložil proti Zelinki tudi civilno pravo.

o Iz Borze dela. Po evidenci javne Borze dela v Celju je na njenem področju 618 brezposelnih, dočim jih je bilo pred 10 dnevi 668. Delo dobi: 8 hlapcev, 4 policijski delavci, 10 kovačev, 12 klučavničarjev, zidar, krojač, sofer, 10 kmečkih dekel, 10 kuharic, sobarica, 2 služkinje in natakarka.

o Foto amaterjem planincem! Savinjska podružnica SPD zbira lepe planinske slike in poziva svoje člane, da podružnici darujejo planinske posnetke. Najlepše tri slike, ki jih prejme, bo podružnica nagradila.

o V Cankarjevi ulici se je našla damska usnjena črna rokavica. Dobi se v Prosvetni pisarni.

o Zdravniško dežurno službo za člane OUZD bo imel v nedeljo g. dr. Mušič Drago v Cankarjevi ulici.

Brežice

Profitutuberkulozni dispanzer v Brežicah. Geslo tega protituberkuloznega tedna je, naj vsak bolnik dobi svojo posteljo, je idealno ne samo za bolnika, ampak bo tudi, ko bo postalo dejstvo, res pravo uspešno dejstvo v borbi proti tuberkulozi. Ko bo imel vsak svojo bolniško posteljo, bo nemogoče okuževanje zdravih, kar je pogoj, da bo jetika nazadovala. Bolniki sami pa bodo imeli strokovno, pravočasno in zadostno zdravljenje. Ljudstvo zahaja v naš dispanzer v lepem številu. Pogrešamo pa onih, ki so preiskavali najbolj potrebni: svoji jetičnega. Ne pridejo zato, ker so še mnogi prepričani, da jetika ni ozdravljiva, nočejo, da bi ljudje zvedeli, da so jetični, ker je po njihovem vsega konec. Besedam samim, da je jetika ozdravljiva ne verjamejo, hočejo vidnih dokazov. Takih dokazov ima naš dispanzer že precej in naši bivši bolniki, ki so danes popolnoma zdravi (kolikor jih je pravčasno prišlo) so najboljša naša propaganda, da je jetika ozdravljiva. Imamo pa mnogo jetičnih tako rečnih, da bi morali preje poginuti od lakote, kakor od jetike, ako jih ne bi podpirala naša protituberkulozna liga. Zato naj ne bo nikogar, ki ne bi ta teden daroval našim nesrečnim ubogim bolnikom. Danes meni, jutri Tebi!

Princeza koralov je naslov izredno lepega filma z naše dalmatinske obale, katerega bo predvajal Narodni kino prihodnjo soboto in nedeljo, 25. in 26. maja. V glavni vlogi Ita Rina in Svetislav Petrovič.

Nov slovenski izum: fotografiranje glasbe

V sredo je povabila Glasbena Matica ljubljanske glasbenike in časnike ljubljanskih in drugih listov v Hubadovo dvorano, kjer je mladi izumitelj g. Jožko Battenstein pokazal svoj novi izum o beleženju glasbe, o katerem smo na kratko že poročali v našem listu. Povabila se je odzvalo veliko glasbenikov naše prestolnice, pa tudi časnika, ki so mogli konstatirati ob koncu samo velik pomen tega izuma, katerega opisati pa naš poročevalec ne more. Zato se je obrnil na gospoda izumitelja samega in ga prosil, naj mu dovoli kratek pogovor o svojem izumu, da bi mogel naš list svoje bralce informirati o tej slovenski iznajdbi, o kateri smo se ob tej priliki prepričali vsi — glasbeniki in laiki — da bo igrala še veliko vlogo v glasbeni sferi. Da imaš po igranju natančno fotografirano svojo igro, vsak prijem — pravilen in slab — »rno na beleme«, to ni kar si bodi, in iz tega se razvije lahko največja in najbolj natančna kontrola igranja in Bog ve kaj še vse. Saj so danes posledice te iznajdbe še nedogledne.

Gospod Battenstein Jožko, mlad, živahen in skromen akademik, se je odzval vabilu in mi najprej odgovoril na vprašanje, kako je prišel še tako mlad na svoj pomembni tehniški izum.

»Sem sicer slušatelj strojništva na ljubljanski univerzi, se pa nekoliko petam tudi z glasbo, ne morda, da bi postal umetnik, ampak zovoljo tega, ker glasbo ljubim. Ko sem se v srednji šoli učil igranja na glasovirju, se mi nikoli ni ljubilo igrati po notah, ampak sem raje to ali ono po svoje udaril. Jasno je, da se je ob takih razmerah ideja zabeleževanja igre hitro sama rodila. Imel sem jo nekako v 6. ali 7. šoli že tako daleč izoblikovano, da sem mislil na realizacijo. Vendar mi študij, čas in drugi vzroki tega v gimnaziju niso dopuščali. Lansko leto jeseni pa so nastopili zame važni dogodki, ki so me silili k dejanski izvedbi aparata. Svojo staro idejo sem se spopolnil s svojim do sedaj pridobljenim tehničnim znanjem tako, da je bila zame zadovoljiva. Delal sem pridno kake tri mesece in stal sem pred aparatom, ki je zmožen beležiti katero koli hitro ali počasno igranje.«

V tem obstoji vaš izum?

»Pri konstruiranju sem mislil najprej na notni sistem, ki mora biti jasen in pregleden. Ob razmišljanju sem prišel na to, da bi bila zvezna slika klavijature za sistem zelo uporabljiva. Njo sem izbral baš zaradi tega, ker jo ima skladatelj stalno pred očmi, in bo to po mojem mnenju predstavljalo za njega najmanjšo muko pri prepisovanju iz mojega sistema na normalni notni sistem. Aparaturo pa sem uredil tako, da se na notnem sistemu fotografirajo znaki, ki nam po svoji daljini povedo, koliko časa je bil dotični ton zaigran. Za nosilce notnega sistema in znakov sem izbral kinofilmski trak, ki ga moremo po razvijanju in sušenju opazovati v odprtini pripravi, ki omogoča enostavno prepisovanje v normalni notni sistem. Aparaturo sestoji iz treh delov: iz električnega, iz optičnega in iz mehaničnega. Električni del obsega kontaktno napravo, ki jo moremo vdelati v vse klavirju po-

dobne instrumente, kakor orgle, harmoniji, harmoniko itd.; optični del obsega osvetljevalno napravo in objektiv, mehanični del pa aparat, ki skrbi za konstantni tek filma, ki ga moremo hitrosti našega igranja poljubno prilagoditi.«

Kakšen pa je pomen vašega izuma za glasbo? »Gospod urednik, tega vam pa ne morem povedati, ker nisem glasbeni strokovnjak. Zato smo poklicali glasbenike, da presodijo praktični pomen moje iznajdbe. Jaz sem vesel, da se mi je posrečilo rešiti zanimiv tehnični glasbeni problem. O praktičnem pomenu pa naj sodijo glasbeniki.«

Ker tako g. Battenstein v svoji skromnosti ni hotel razvijati misli na to, sem se obrnil na prisotnega gospoda profesorja in mojstr-pianista g. Marjana Lipovška, če bi bil morda on tako pripravljen in mi kot glasbeni strokovnjak mogel povedati svoje mnenje o tej najnovejši slovenski iznajdbi, ki se tiče glasbenikov. Gospod profesor je bil tako pripravljen, da vprašanja ni odklonil ter mi začel živahno, kakor zna samo on, praviti svoje vtiske ter razvijati svojo oceno, za kar se mu najlepše zahvaljujem.

»Gotovo ne pretiravam, če trdim, da je izum g. Battestina epohalnega pomena za nas glasbenike. Mogoče ta aparatura tehnično še ni dovršena, mogoče ima pred seboj še dolgo pot razvoja in izpopolnjevanja. Toda za nas je važno, da že v tej obliki, kakor smo jo spoznali pri predavanju v Hubadovi dvorani, izpolnjuje naše želje. Kaj nam priložijo izum omogoča, bi se dalo povedati na kratko v temle stavku: omogočeno nam je točno beleženje melodije in harmonije v isti hitrosti, kakor nam pri improvizaciji prihaja na um. Na enostaven in bister način — kakor so enostavni v bistvu vsi veliki izumi — je g. Battestina fotoelektričen način rešil problem, ki zanima vse glasbenike že dolga leta. Da ne govorimo o tem, kaj bi se nam ohranilo od idej in improvizacij velikih glasbenikov prejšnjih dob, če bi bilo možno zapisovanje njihovih domisle v tej smeri, kakor to dopušča Battestinov izum, je treba samo poudariti, kako neprecenljivega pomena je izum za skladatelje. Ideje, ki nam prihajajo naglo ena za drugo in ki so doslej izginjale v pozabo za vselej — saj nima nikdo tako izvežbanega spomina, da bi jih mogel obdržati — bodo ostale sedaj zapisane. Velike oblike skladb, kakor so n. pr. posamezni stavki simfonij ali sonat, ki zahtevajo zaradi svoje obširnosti točen pregled čez svoj potek, ne bodo več tako težak problem za skladatelja, saj mu je s to aparaturo omogočeno zapisovanje cele koncepcije, katero je doslej sicer dostikrat mogel improvizirati, toda je ni mogel zabeležiti. Ni važno, ali beleži aparaturo točne ritmične vrednosti not in taktične med njimi. Važno je, da je točno ohranjena v zapisih vsa melodija in harmonija. Kasneje mora skladatelj itak improvizacijo ali koncepcijo skladbe, ki jo je po navduhu igral na klavir, predelavati in korigirati. Lahko je kasneje ugotoviti točne vrednosti not in opredeliti takte. Ni pa bilo doslej mogoče ohraniti bistva improvizacije ali koncepcije: melodične linije in njene akordične podlage. V tem smislu je Battestinov izum prava rešitev naših davnih želja. Povedal bi rad še dveje: Prvič, da je zapisovanje in čitanje not na filmski trak preprosto in lahko. Drugič, da seveda ni važno, če je izum mogoč tudi za druge instrumente, tako, kakor je primeren za klavir, ozir. za instrumente s tipkami (harmoniji, orgle). Kajti ravno ti instrumenti so tipični improvizatorni instrumenti, katere morajo tudi skladatelji obvladati, medtem ko niso n. pr. godala in trobila zaradi svo-

Novi gospodar rdeče armade

Simeon Timošenko, naslednik maršala Vorosilova v moskovskem ljudskem komisariatu za deželno obrambo ali v ministru za vojno in na čelu rdeče armade, je v inozemstvu skoraj nepoznan, toda v Rusiji ga dobro poznajo. Poznamo ga od 22. aprila 1918, ko je, kot poročnik carske armade, ki se je bojeval v vrstah rdečih, v neki bitki pri Batajsku na jugu Rusije, premagal nemške čete, ki so bile vdrlje v Ukrajino. To je bilo njegovo osebno junaško dejanje, ki ga je proslavilo zlasti pri poveljniku trdnjave Caricin, pri Vorosilovu in pri političnem komisariju južne rdeče armade, pri Stalinu...

Timošenko je Ukrajinec. Med 100 vodilnimi osebnostmi v Kremli je najmanj polovica takih, ki niso Rusi, ampak pripadajo drugim narodnostim, ki tvorijo sovjetsko federacijo, in so Kavkazci, Georgijci, Ukrajinci, Belorusi, Poljaki, Kirgizi, Armenci itd. Tako je Stalin Georgijec, Mikojan in Tevosijan sta Armenca; Beria, načelnik G. P. U., dalje načelnik generalnega štaba Stern in Timošenko so Ukrajinci; justični minister Višinski, dalje Manujski, teoretik III. internacionalne, in večina oseb diplomatske službe so Belorusi iz Minska in Smolenska.

Timošenko je doma iz vasi blizu Kljeva. Je sin srednje premožne kmečke hiše, postal je učitelj in je nekaj let poučeval na deželi. Leta 1914 je postal vojak, in je kmalu dosegel višje stopnje, ker se je izkazal s svojo vojaško darovitostjo. Kot poročnik se je l. 1907 pridružil boljševikom. V državljanski vojski se je odlično izkazal in ker je imel tudi dosti smisla za politično realnost, se je spretno pridružil Stalinu in

Vorosilovu. Ko sta se ta dva — zlasti še po Leninovi smrti — zmeraj bolj povzpenjala, se je Timošenko z njima vred dvigal. Leta 1924 je postal divizijski poveljnik (ker je bil ostal v vojaškem stanju) in zaupni sodrnik Vorosilova na čelu armade. Maršal ga je poslal na novoustanovljeno vojaško akademijo generalnega štaba. Timošenko je čez leto nato odšel iz te šole z najodličnejšimi spričevali, saj je vse izpite vprav sijajno opravil. Preuredil je najprej kljeviski, nato pa smalenski armadni zbor. V marcu 1939 so ga na vserruskem komunističnem kongresu izvolili v osrednji odbor boljševiške stranke. V septembru istega leta je bil na čelu onih čet, ki so vdrlje v vzhodne pokrajine Poljske in so jih zavzele. Čez nekaj mesecev nato ga je Stalin poslal v Leningrad, odkoder naj bi se bolj uspešno bojeval ob finski meji. V poslednjih mesecih finsko ruskega spora je bil Timošenko vrhovni poveljnik ondotnih ruskih čet. Tu si je pridobil novih zaslug in ja začela zvezda Vorosilova pohajati. V Kremli so menili: »Če bi bil še spetka Timošenko na finskem bojišču, bi se bila ta pustolovščina hitreje in bolj uspešno končala.« Drugi so odvrnili: »Zdaj smo potrebni preizkušene organizatorja, takega, ki je vešč vojaščine in bo našo armado zares postavil na noge.« In tako je Timošenko stopil v vlado.

Glede na politiko je jako zmeren, je človek, ki v tej panogi ne pozna častihlepija. Zatorej tudi ni prišel med kolese čistke, marveč je celo zasedal mesta tistih, ki jih je čistka prizadejala. Stalin mu zvesto zaupa in to s pravico, zakaj ta bivši ukrajinski učitelj je tudi njemu ostal zvest 22 let, brez pridržka.

Daruj z radostnim srcem in čim več moreš za protituberkulozno skrbstvo v Sloveniji! Močna denarna sredstva nas čim prej privedejo k cilju.

med Španijo in Portugalsko, je hkrati tudi najbolj mirna in stalna, in sicer je že od leta 1668 zmeraj ista in se ni niti za las spremenila. Anglija, ki je kot otočje izreden tozadevni zgled, že stoletja ni spremenila svojih mejnikov, toda leta 1921 so se zemljevidi britskih otokov zaradi Irske vendarle spremenili.

Od kakih 50 meja v Evropi, jih je samo 9 iz prejšnjega stoletja, in sicer so to izključno meje zahodne Evrope, kot Španije, Francije in Švice in pa Belgije in Holandske. Glede na stalnost je na prvem mestu Portugalska, ki je njena meja stara že 272 let. Nato sledi Španija s 199 let staro mejo. Švedska ima mejo, ki je stara 128 let, Švica 126, Holandska 114 in Francija 89 let.

V poslednjih 25 letih se je največkrat spremenila meja Nemčije, nato Ogrske, dalje Romunije, pri čemer ne omenimo držav, ki so tako rekoč izgubile s svojimi mejami, kot na pr. Avstro-Ogrska, Crna Gora, Albanija — in kar je še takih iz poslednjih dni...

Samo tri države v Evropi niso v zadnjih 25 letih prav nič spremenile meja, in to so: Španija, Portugal in Švica. Glede Holandske, Luksemburške, Danske in Norveške (in Švedske) pa zaradi dogodkov v teh dneh ni moči nič določene reči. In ob koncu te vojne se bo spet kaj spremenilo.

S francoskega bojišča: Tanki utirajo pot.

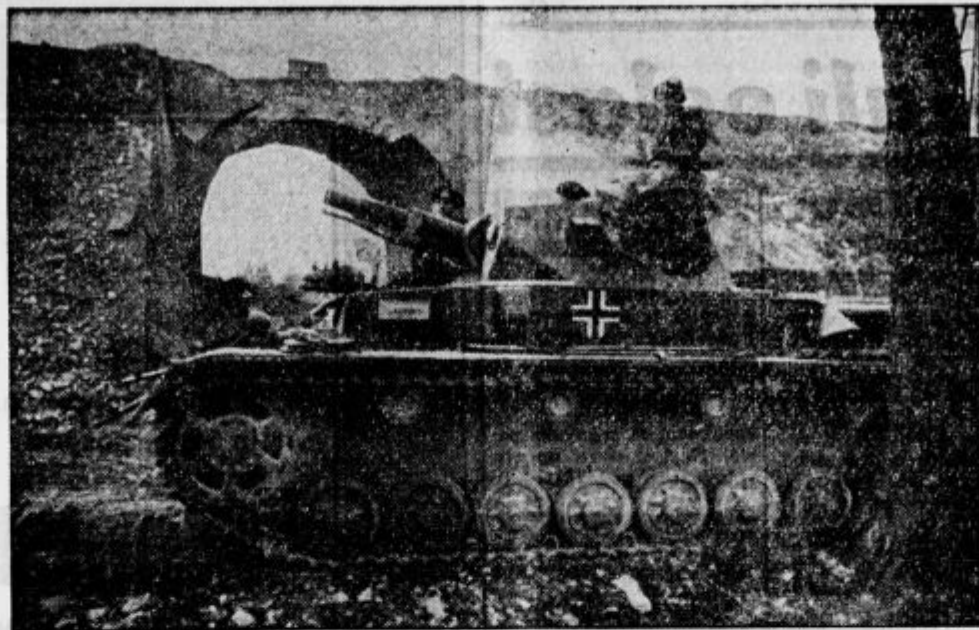
Zemljevidi z gibljivimi mejami

Jones L. Rattner, ki je ameriški učenjak, a je po krvi Madžar, je iznašel nekaj jako važnega za sedanje čase. Rattner je lastnik velike ameriške založbe knjig, in sicer izdaja predvsem zemljevide in atlante. Dve leti je moral brez moči gledati, kako zastarajo njegovi lepi, skrbno izdelani zemljevidi Evrope, še preden so dotiskani. Spomladi 1939 je moral ustaviti tisk, ker je pravkar Nemčija zasedla Češkoslovaško in je bilo treba čim najhitreje meje popraviti. Rattner je začel premišljevat in je trajalo leto dni, preden je uganko razrešil, toda rešitev je prišla — žal — še zmeraj o pravem času.

Novi sestav sestoji iz zemljevidov, in sicer predvsem iz velikih zemljevidov in globusov, ki meje na njih niso narisane, ampak so ondoli raznobarvne dežele, ki so iz take snovi, ki je mehka in hkrati trdna, tako jo je moči kar položiti tja, kamor spada, in kjer se tudi obdrži, ker je snov lepljiva. Ko se meje nenadoma spreminjajo, je treba tisti trak vzeti proč, in ga pritrditi na novo mesto. Tako ostane zemljevid zmeraj čisto primeren in ne zastara.

Kako utegne biti ta iznajdba koristna — seveda, če vzamemo, da se bo evropska zgodovina tako razvijala, kot se je v poslednjih 25 letih — je razvidno iz majhne statistike glede na trajnost sedanjih meja in na njih večkratno spreminjanje.

Pri tem opaziš, da se v vzhodni Evropi, to je na Balkanu, meje večkrat spreminjajo kakor na zahodu. Čim bolj se bližamo zahodu, tem bolj je mirno, in najbolj zahodna meja Evrope, tista

Nemški tank na belgijskem ozemlju.

Poročnik Heim

36

Vohunska povest iz časa svetovne vojne.

»Mnogo sem že slišala govoriti o vas kakor v nekem, ki je že mnogo prepotoval in ima za seboj zanimivo in dragoceno preteklost,« je šepnila, ko se je poveljnik nekoliko oddaljil.

V parku pred hišo je prišel igrati orkester. To je bilo iznenadenje. Odprla so se vrata na balkon. Oficirji so sedli v naslonače, ki so bili nalašč zato pripravljene.

»Pridite,« je dama rekla Komparu. »Upam, da ne boste pozabili te poti v hišo, kjer so vaši tovariši vedno dobrodošli. Samo ta strašni dobovilišček Heim me tako hladno gleda,« je dodala smehljaje.

Kaj je hotela? Kompar je bil blažokrven; zbral je prostor. Vsedla sta se nekoliko vstran od drugih.

»Brez dvoma je zaljubljen, gospa,« je rekel. »Poročnik je divje in jezljive narave. Je zelo čustven.«

»On, zaljubljen?« je vprašala mlada žena.

»Toda v koga?«

»Očividno v vas. A jaz bi se za vse na svetu rad izognil vsakdanjosti. Če bi vam pripovedoval to, kar je človek v tem železnem oklepu in obrambi, bi mislili, da more poročnik to krutost tudi pred vami izkazati.«

»O!« je presekala ona. »Vidim, da ste resnični don Juan. Bodite plemeniti, pozabite ga z menoj vred.«

To je rekla čisto hladnokrvno, brez zlobe. Kompar se je smejal in se nagnil k njej. Ni vedel, kako se je naprej godilo. Bil je nekoliko oglušen. Omamil ga je vonj po dišavah. Zdrnil se je, ko je opazil, da govori o politiki. Polnoma buden je obrnil uho k njej.

»Bismarck se je pokazal plemenit za Avstrijo po Sadowi, a pridobil si je slabotnega zaveznika. Ko je Francijo premagal pri Sedanu,

si je nakopal strašnega sovražnika. To je bila usodna napaka tistega, ki ga vi nazivate vašega največjega državnika.«

»Misel je... originalna,« je dejal Kompar nekoliko osupel. »Osebnost obžalujem to,« je potrdil po kratkem razmišljanju.

»Nekateri Francozi tudi občudujejo Goetheja in Wagnerja. Ta vojna med tema dvema državama je nenaravna. Potreben je mir brez maščevanja, brez sovraštva. Če vam to govorim ta večer ob zabavi, je to vzrok, da boste razumeli, zakaj me ni sram biti z vami; da ne boste napravili kake zmotne... politične, ki bi slabo vplivala na dobre odnose, ki bi morali biti ugodni za obe državi.«

Kompar je molčal, mislil: »Vi bi kaj napisali za list «Gazette des Ardennes»,« ga napisal, vi niste resni; menite, da sem časopisna poročevalka? To bi bilo smešno.«

»Soglašam. Torej knjigo?«

»Preveč malomarna sem.«

Kam je merila s tem? Nekaj skrivnostnega je bilo v njenem pogledu. Razgovor je obrnila drugam.

»Ali ostanete tu le za kratek čas,« je rekla. »Mislim, da imam dosti opravka. Kmalu bom zasedel svoje mesto v «Glavni četrti».«

»Pri Grand Quartier General zares tam? Čestitam vam.«

»Zakaj ne bi preživeli nekaj časa v Mezières-Charleville?«

»Vi ne pomislite na to, Kaj naj bi tam delala? Oprostite mi, nekoliko zanemarjam poveljnika, ki se mora vznemirjati zaradi namizne posode. Kmalu na svidenje. Popoldne sem

»Gazette des Ardennes« je bil dnevnik, ki so ga izdajali Nemci v francoski na napadene in zavzete kraje. Pisali so ga večinoma narodni odpadniki. Prodajal se je, ker je obhajal imena francoskih ujetnikov, sicer ni imel vpliva.

vedno doma. Tu boste pogosto našli Huppen-schlachta in Strohberga.«

Ko je Kompar ostal sam, je zaprl oči in se nasmjal. Ta ženska je ves večer z njim igrala, ga obvladala in se mu laskala. Bil je včasih čisto otročji. Če je računala nanj, je gotovo zaradi tega, da bi jo peljal v Grand Quartier. Hotela ga je pridobiti za svoje namene. Dognal je popolnoma z gotovostjo njeno vohunsko delo za Francijo.

Ta večer se je končala zgodba o odloku.

Peto poglavje.

Podlaga in predgovor druge Komparsove domislice.

Sreda, 30. junija 1915.

Pod vtisom junijskega premora v bojevanju niso bili Kompar in njegovi tovariši kaj posebnost delavni. Njihovo podzemsko delo je doseglo iste uspehe kot v začetku. Poveljnik je edini vedel, da stvar še ni za ugodna, in je čakal. Sklical je svoje sotrudnike, izvemši Langa, da bi se posvetovali o tej zadevi, takoj po malem prazniku pri poveljniku Niderstoffu. Fritz in Konrad sta bila nepotprežljiva, ker sta bila vajena iti spat ob času. Vrnili se je proti polnoči in takoj se je začel razgovor, ki ga je otvoril Kompar:

»Najprej želim natančno razlago dogodkov, ki so se v teku štirinajstih dni zgodili. Začnem s kratko vsebino o nadzoru župnika Gaillarda s strani policije.«

V noči od torka 15. na sredo 16. junija so z nekim izgovorom poslali župnika Gaillarda v neko bolnišnico k ranjencu. Mi trdimo, da je to gola laž in je duhovnik še v ulici Frairie. Od tedaj njegova delavnost ni bila več sumljiva. Podnevi obiskuje vernike in jim deli dela usmiljenja. Nisem mogel pregledati vseh hiš, ki jih obiskuje, ne da bi odkril naša sumnjačenja. V nobeni hiši, kjer smo preiskali, nismo

Za zelo občutljiv teint...

La zelo občutljiv teint...

Orizol-SPECIALEN PUDER

kot dopolnjenje delovanja

Orizol-kreme

ki Vas je gotovo vedno zadovoljila!

V VSEH SPECIALNIH TRGOVINAH!

Stavka gradbenega delavstva v Ljubljani

Pet mesecev so se vlekle pogajanja za sklenitev nove kolektivne pogodbe in zvišanje delavskih plač v gradbeni stroki. Medtem pa so se cene življenjskim potrebščinam neprestano dvigale. Delavske strokovne organizacije so prvotno stavile podjetnikom predlog za 20% zvišanje delavskih plač. Ta zahteva je bila dovolj skromna. Saj so se cene vsemu dvignile za nad 30%. Nato so podjetniki sami predlagali, naj se uvede enotna draginjska doklada za vse delavce enaka. Delavske strokovne organizacije so nato spremenile svojo prvotno zahtevo in stavile predlog, naj vsak delavec dobi najmanj 1 din poviška na uro.

Na ta predlog so podjetniki ponudili 25 par za zidarje in tesarje ter 50 par za pomožne delavce poviška na uro. Na zadnji razpravi so podjetniki svoj predlog v toliko spremenili, da so bili tudi tesarjem in zidarjem pripravljeni dati 50 par, ter pomožnim delavcem v 1. meznem razredu 65 par poviška. K tej ponudbi podjetniki pripominjajo, da je zadnja.

So sicer med podjetniki nekateri, kateri so sami uvideli potrebo po zvišanju delavskih plač. Zal, da je takih le malo.

Kraljevska banska uprava je pokazala za težnje delavstva popolno razumevanje. Prostovoljno je ponudila 75 par poviška za vsa banovinska javna dela. Skolijski ordinariat je zvišal vsemu delavstvu, zaposlenemu pri gradbenih delih na Baragovem semenišču, plačo za 20%.

Ker ni prišlo pri poravnava in razpravah do zaželenega zaključka, daje zakon delavstvu proste roke, da si svoje pravice pripori. V torek je bilo po vseh stavbah v Ljubljani in okolici tajno glasovanje ali za podpis kolektivne pogodbe s 50 parskim poviškom ali za stavko. Glasovalo je 93,5% za stavko. Strokovne organizacije kot predstavnice delavstva, so bile primorane napovedati stavko. Tako je torej gradbeno delavstvo vstopilo v petek, dne 24. maja ob 7 jutraj v stavko.

Ker so zahteve našega delavstva povsem opravilene, prosimo vso slovensko javnost, da delavstvo z vsemi močmi podpira. Ne gre tu za nobeno politično demonstracijo. To je borba za obstanek. Ljubljana je vedno s simpatijami sprejemala takšne delavske akcije, ker dobro pozna bedno stanje naših delavcev. Vedeti moramo, da je v Dravski banovini nad 10 tisoč gradbenih delavcev in ni vseeno, kakšno razpoloženje vlada med tem delav-

stvom. Zeleli bi, da bi bila ta stavka čim krajša ter bi delavstvo prišlo čimprej do svojih upravičenih zahtev, tako da bi v kratkem tudi v gradbeni stroki zavladalo normalno stanje.

Kitajska Devica Orleanska

Ena najslavnejših žensk na Kitajskem je zdaj Saotung. Tej hrabri vojščakinji je uspelo, da je zbrala krog sebe prostovoljce — skoraj same moške. V tej četi je 2000 mož, profesorjev, dijakov, trgovcev, a tudi bivši roparji in kaznjenci so pod njenim poveljstvom. Pa še zmeraj se prijavljajo novi prostovoljci k njeni četi, ki se zlasti uveljavlja na železniški progi iz Pekinga v Sunjan.

Drugače pa se je proslavila Liu-Huei, kar pomeni »nežna vrbica«. Ta je bila najprej članica Šantungine prostovoljske čete. Nekega dne pa je slišala, da so njenega brata v domači vasi Japonci ubili. Drug dan je Liu-huei izginila in se ni nič več vrnila k prostovoljcem. Preobčlena v beračico je odšla v svojo vas. Po več dni je stikala okoli taborišč, japonskih vojakov, ki so bili vsi zasedli. Nobeden se ni niti ozrl na umazano beračico, ki je ždela ondi in prosila. Dneve in dneve je čakala, preden je našla tistega vojaka, ki je bil morilec njenega brata. Slednjič je nekega večera prišel s tovariši iz vojašnice. Liu-huei je naglo posegla v kosarico, ki jo je imela v roki in vrgla bombo v vojake. Pet se jih je zgrudilo na tla in so bili vsi razmesarjeni. Ko so hoteli hudodelko prijeti, si je zasadila nož v prsi.

Kitajske ženske so hrabre in junaške in se ne zmenijo za smrt. Tako na več načinov pomagajo svoji domovini, da bi izgnali sovražnika — japonsko armado. Ko bo pa njihova domovina osvobojena, se bodo pa prav tako tiho, kakor so se bile zbrale v prostovoljske čete, vrnile v svoj dom, da bodo možu in otrokom žena in mati.

Redovnica - doživela 100 letnico

Dne 14. maja je obhajala stoletnico svojega rojstva sestra Danijela od kongregacije ubogih sester v Liverpoolu. Liverpoolski nadškof je tega dne bral sv. mašo v samostanski kapelici.

1. Krepi rast las
2. Prehlaj izgine, lasje ne izpadajo
3. Ugonablja za lase škodljive parazite

Trilysin na znanstveni podlagi izdelan tonikum za porast las, uživa svetovni sloves. Zahtevajte, da se vam pošlje brezplačno naša brošura: »Navodila za nego las s Trilysinom.«

Mr. OTO M. JAKSIČ, ZAGREB
Mažuranića trg 5.

Cerkije na Gorenjskem

Cerkveni koncert v Cerkijah na novih veličastnih Jekovih orglah bo to nedeljo, 26. maja popoldne pol treh. Koncert, kakršnega do cerkijanskih orgel v Jugoslaviji in še drugod ni bilo in ga je takega moči privediti samo na teh orglah, ki so se mojemu posrečile nad vse pričakovanje. Če bi v orglah ne bilo zvonovi, bi se marekaj dalo igrati samo z našimi orglami; kaj pa šele sedaj z zvonovi! Joj, kako se pada med igranjem, ko kar naenkrat med napev zapoje zvonovi; kako dušo kar presune, ko n. pr. v petje »Zdrava Marija« k besedam »zdaj in ob naši smrtni uri« začne pozvanjati mrljski zvonček in v preledkih premolkuje, da poslušalca kar srce zastaja kakor zastaja umirajočemu. Ko pa petje zbora izzvani v tih, mirni »amen«, se tudi zvonček umiri, mehko pada v božajoči melodiji in se blaženo upokoji. — Sicer bo koncert prav za prav že pri jutranjem in dopoldnjem opravi, ko bodo obakrat peli vsi štirje zbori in bo prof. Rancigaj elasti med darovanjem lepoto novih orgel mogel razkazovati. Seveda bo vse trikrat — zjutraj, dopoldne in popoldne že med mašo, zlasti pa med darovanjem in pri blagoslovu tudi obilo ljudskega petja, da bomo z novimi orglami Bogu in Mariji v zahvalo.

Kamnik

Požar v Kocijančičevi tovarni. Znana tovarna obveznega materiala, ki je last g. Kocijančiča, je utrpela silno škodo zaradi požara, ki je na nepojasnljen način izbruhnil v strojni omenjene tovarne. — Službojoči nočni čuvaj je opazil okrog pol ene zjutraj sumljivo svetljenje v strojnici. Klical je na pomoč in pozval bližnje sosedo, med tem časom pa se je požar toliko povečal, da so morali poklicati na pomoč kamniške gasilce. Delavstvo se je oprijelo gasilnih del z vso požrtvovalnostjo v objektu tkalnice, kjer so nameščeni glavni pogonski stroji. Nenadoma so ognjeni zublji zajeli tudi ta del objekta in s silno naglico se je pričelo pustošenje. Material, ki se je nahajal v strojnici za obdelavo, so s težavo rešili, dočim je stroje požar uničil. Ko je požar skoraj eno uro pustošil opisani del tovarne, so prihiteli na pomoč gasilci, ki so požar v naglici ugasili in lokalizirali, da se ni razširil še dalje po objektu. Tovarna, ki je zaposlevala okrog 35 delavcev, bo morala prav v tem težavnem času odsloviti skoraj polovico delavstva zaradi uničenega parnega pogonskega stroja in ostalih obratovalnih strojev. Škoda, je ocenjena na nad tri sto tisoč dinarjev in bo le delno krita z zavarovalnino.

Jesenice

Osebnost. V sredo 22. maja je opravil v Belgradu izpit za sanitetnega rez. majorja naš zdravnik g. dr. Viktor Martič z Jesenic. Čestitamo!

Kino Krekov dom predvaja danes ob 4 popoldne ljudski film »Bela smrt«, zvečer ob pol 9 in v nedeljo samo ob 3 popoldne glasbeni film »Trije valčki«. Zvečer ob 8 pa bo pevski koncert v veliki dvorani Krekovega doma. Nastopita pevski odsek KPD in cerkveni pevski zbor. Prijatelji lepe narodne pesmi vljudno vabljeni.

Tržič

V nedeljo, dne 26. t. m. bo ves dan odprta na tržiški meščanski list razstava izdelkov strokovne nadaljevalne šole v Tržiču. Cenjeno občinstvo, posebno pa še mojstre in mojstrice vabimo, da si ogledajo izdelke vajencev in vajenk, da s tem pokažejo mladini svoje priznanje ter ji dajo nadaljnjih spodbud za bodočnost.

Kranj

Francé Godce razstavlja v »Hotelu Evropa«. Že nekaj dni se v kranjski družbi govori o razstavi, ki jo priredi akademski slikar Francé Godce iz Ljubljane. Pozdravljamo mladega umetnika, katerega ne plašita niti čas niti današnje prilike. Prepričan naj bo, da se bo kranjsko občinstvo odzvalo njegovemu vabilu ter da bo v obilnem številu obiskalo razstavo. Francé Godce, ki je nedavno razstavljal v Ljubljani v »Galeriji Obersnel«, je kritika odlično ocenila, pa smo prepričani, da bo umetnik s svojimi deli osvojil tudi razvajeni okus kranjskega občinstva. Iz vabil je razvidno, da bo slikar razstavljal v klubskih prostorih »Hotela Evropa« in to od nedelje, 26. t. m. pa do 2. junija. Razstava bo odprta dnevno od 8 zjutraj pa do 18 zvečer.

Novo mesto

Protituberkulozna liga v Novem mestu ima v soboto, 25. t. m. ob 20 v osnovni šoli v Novem mestu zaključni večer protituberkuloznega tedna. Na programu je orkester, petje, predavanje in igra. Ves čisti dobiček je namenjen izključno le za vzdrževanje protituberkuloznega dispanzerja. Cenjeno občinstvo se vljudno naproša, da se v čim večjem številu udeleži te naše prireditve. Pomagajmo najboljše med bednimi ubogim jetičnikom! — Odbor!

Nenadoma nas je zapustil naš ljubljani sin, brat, svak, stric, gospod

Tine Tabor

stud. iur. in rezervni letalski podporočnik

dne 21. maja 1940.

Na zadnji poti ga spremlimo v soboto, dne 25. maja 1940 ob treh popoldne izpred mrljske veže Zavetišča sv. Jožefa, Vidovdanska cesta 9, na pokopališče k Sv. Križu.

Ljubljana, dne 24. maja 1940.

Zalujoči: mati;
rodbine: dr. Ahčin, Wohinz, Tabor
in ostalo sorodstvo.

Nagradna križanka

Tvrdke, ki žele delati reklamo zase po križankah, naj izroče svoja naročila en teden popreje v upravi »Slovenca«.

Rešitev križanke je treba poslati na upravo »Slovenca« pod značko »Križanka do četrtka prihodnjega tedna. — Rešitev križanke bomo objavili prihodnjo soboto.

Med one, ki bodo pravilno razdelili križanko, bomo z žrebanjem razdelili 4 nagrade in sicer za vsakega list »Slovenca« za en mesec zastoj.

1	2	3	4	5	6	7	8	9
10			11	12	13	14	15	
	16	17						18
19			20			21		
	22	23	24				25	
26	27			28	29	30	31	32
33		34	35					

BESEDE POMENIJO:

Vodoravno: 1. Kino v Ljubljani. 5. Razum. 8. Kemijska označka za prvinjo. 10. Staro grško plemo. 12. Konec očenasa. 15. Bolezen, ozvezdje. 16. Ameriški filmski igralec (Bolero, Rumba). 19. Ameriška filmska igralka (»Ne vedo, kaj delajo« — film v kinu Slogi). 22. Prvi poganjek. 24. Del duhovskega oblačila. 25. Pijača starih Slovanov. 26. Ameriški filmski igralec (Marco Polo). 34. Bolezen, ozvezdje, kot pri 15. vodoravno. 35. Spraviti v red, poplačati, pozdraviti.

Navpično: 1. Splošno zastrupljenje. 2. Vrsta filozofske znanosti. 3. Pijača starih Slovanov. 4. Zrak (franc.). 5. Igralna karta pri taroku. 6. Opisni deležnik od mesiti. 7. Italijansko mesto ob Jadranskem morju. 8. Tuja beseda za kavo, kavarno. 9. Stara oblika veznika. 11. Češka vprašalnica. 13. Hranivo. 14. »na razpoložanju« (kratica). 17. Kratko žensko ime. 18. Češki pesnik iz 19. stol. 20. Pritok Ljubljane. 21. Pritrdilnica. 23. Francosko-belgijska reka. 25. Osebnostni zaimsek (3. os. mn.). 26. Kralica utežne enote. 27. Priporočeno! (rekomandirano — kratica). 28. Osebnostni zaimsek. 29. Dva samoglasnika. 30. Pr. 31. Latinski osebni zaimsek. 32. Konček kopnine. 33. Veznik.

Rešitev sobotne križanke.

Vodoravno: 1. Matica (kino v Ljubljani). 5. La Jana. 10. Nil. 12. Kemal. 13. Aloja. 16. Charles Boyer. 19. Oaza. 20. Stvar. 22. S. r. 24. Za. 25. Leslie Howard. 29. Lopa. 31. Isti. 32. Dosta. 33. Tank. 34. Ten. 35. Last. 38. Astra. 39. Ar. 40. Defekt.

Navpično: 1. Mn. 2. A. i. 3. Cel. 4. Ametist. 5. Las. 6. Alba. 7. Ja. 8. Noe. 9. Balada. 11. Laze. 12. Krasan. 14. Lys. 15. J. R. Z. 16. Coklja. 17. Halo. 18. Orodje. 20. Slika. 21. Vetr. 23. Raska. 26. Hind. 27. Wolf. 28. Rt. 30. Pat. 33. T. s. 36. SK. 37. T. t.

Izrečani nagajenci:

Med rešilci, ki so pravilno rešili sobotno križanko, so bili izrečani:

Anton Verbole, previzitkar, Medija-Izlake;
Omar Rajnar, Janševa cesta 11-I.;
Fani Schneller, Jesenkova 8, Ljubljana VII;
Vito Musek, med., Bolgarska 32-I., Ljublj.
Dobivali bodo 1 mesec »Slovenca« brezplačno.

Mali oglasi

Kupimo:

Hrastove frize

za parkete, kupujemo. Ponudbe z navedbo množine in dobavnega roka na: Remec & Co., Kamnik.

V najem:

Mesnico

na prometnem kraju oddam v najem. Poizve se Poljanska cesta 44. (n)

(Pohištvo)

Pohištvo

in drugo prodam. Bezenškova ulica 31. (l)

Službodobe

Hlapca

sprejme h konjem Josip Puh, Gradska 22, Ljubljana. (b)

16 letnega fanta

sprejemem za trgovske posle. Naslov pove uprava »Slovenca« pod 7821. (b)

Posrestva

Velika trgovska hiša

v mestu Celju naprodam. Ponudbe podr. »Slovenca« v Celju pod »Trgovska hiša« 7782. (p)

Stavbna parcela

ob banovinski cesti, 25 minut od mesta Celja, ca. 45.000 kv. m. naprodam za 70.000 din. — Ponudbe na podr. »Slovenca« v Celju pod »70.000« št. 7781. (p)

Stanovanja

Dvosobno stanovanje

parketirano, v pritličju, se odda na Cesti 29, oktobra (Rimski) 23. (s)

Stanovanje

soba, kuhinja, predoba, pritlikline, v centru mesta oddam s 1. junijem. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 7831. (s)

Razno

Gumblince, gumbe, plise, monogrami, entel, ašur fino in hitro izvrši

Matek & Mikeš

Ljubljana Franciskanska ulica nasproti hotela Union Vezanje perila, krasna predtiskana žen roč. dela

Otroški kotiček

ZAČARANI GOZD

(151) Ko so se najedli, je kralj rekel Ančki: »Ali gremo pogledat priprave za tvoje potovanje? Radoznalec in Poniglavček imata že vse jutro opravka v hlevu, da bo vse v redu. Ta dva sta sedaj najboljša prijatelja. Pravkar sem ju srečal na hodniku, ko sta se držala pod roko.«

(152) Šla sta torej v kraljeve hleve. Ali ima kralj morda prave konje? Ali se res dobe tudi tako majhni konjički, da jih palčki lahko jahajo?

Prodamo

Najugodnejši nakup

moških oblik nudi Preker, Sv. Petra c. 14, Ljubljana.

Večje količine

še stoječega bukovega in mehkega leza v poljubnih dimenzijah nudi »Kmečka pomoč«, Celje, na katero naj se naslovijo ponudbe.

Kopalne banje in peči

umivalnice in klozete, izlivke, armature, zlasti pa svinčene cevi — nudi po še vedno ugodnih cenah železnina Fr. Stupica, Ljubljana, Gospo-svetska c. 1.

Objave

Izgubila sem

zlati zaponko dne 24. t. m. Najditelj naj odda pri vratarju »Slavije«. (e)

V upravi »Slovenca«

naj dvignejo inserenti sledeče ponudbe:

Bodočnost 7352
Lepa lega 7582
Mesto 7581
Milijonska vrednost 6529
Plačam 7457
Poštena 7414
Prvovrstna moč 7488
Resnost 7220
Takoj gotovina 7029
Tako plačam 6692
Weekend parcela 7172

Preveč blaga ima

TRPIN, zato prodaja tako poceni. Oglejte si izložbe v Mariboru, Vetrinjska ul. 15.

Naznjenjamo, da nam je umrla preljuba mama in sestra, gospa

Marija Galjot roj. Zupan

delavka tobačne tovarne v pokoju

Pogreb pokojnice bo 25. maja ob 15 iz mrtvaške veže na Vidovdanski cesti k Sv. Križu.

Ljubljana-Kranj, dne 23. maja 1940.

Zalujoči: Mirko, sin; Tončka, hčerka ter ostalo sorodstvo.

Zapustil nas je za vedno, naš nad vse ljubljani soprog, predobri očka, brat, zet, svak in stric, gospod

Stanislav Pollak

tovarnar, veleposestnik in rez. peš. por.

previden z zakramenti za umirajoče.

Zemske ostanke blagega pokojnika bomo blagoslovili v soboto, dne 25. maja ob pol 4 pop. v Kranju pred hišo žalosti, na Cojzovi cesti 6, nakar ga bomo prepeljali v Tržič, kjer bo pogreb ob pol 5 popoldne na farno pokopališče.

Maša zadušnica se bo brala v ponedeljek, dne 27. maja ob 8 uri v farni cerkvi v Tržiču. Prosimo tihega sožalja.

Kranj, dne 23. maja 1940.

Anica Pollak, soproga; Staš in Ada, otroka; Josipina pl. Boberska in Rudolfina Pollak, sestre.

Brez posebnega obvestila.

LJUBLJANA

Lepe telovske procesije v Ljubljani

V stolnici

Letošnje procesije na praznik Sv. Rešnjega Telesa so bile v Ljubljani vse lepe obiskane ter so dostojno izpričale vero slovenskega ljudstva v priučnost Boga v sveti hostiji, kakor tudi zaupanje našega naroda, ki ga ima v svojih težkih dneh v Boga in njegov blagoslov. Po sveti maši v stolnici, ki so se je udeležili predstavniki oblasti in ustanov, se je ob pol devetih začela pomikati izpred stolnice proti Marijinemu trgu lepa procesija, na čelu katere je bila ponosna zastava sv. Mihaela Prosvetne zveze, katero je predstavljala predsednik prelata dr. Lukman z odborom; za njo so šle zastave in predstavniki posameznih ljubljanskih prosvet, četa slovenskih fantov v krojih, mladev in naraščaja, gojencev Vajeniškega doma, posebno močno je bilo predstavništvo Rokodelskega doma. Za njimi so šle dijaške organizacije Slovenske dijaške zveze, naša akademska društva, ki so se v veliki meri udeležila te verske manifestacije, posebno tudi ženska akademska mladina; za njimi je stopalo zastopstvo akademškega starešinstva s predstavnikom ravnateljem Remeem. Za njimi so sledile gojenke šolskih sester, dalje kongregacije gosposid in gospa, močno je bilo zastopstvo društvo krščanskih žena, Vincencijeva konferenca itd. Videli smo mnogo žena v slovenskih narodnih nošah. Ljubek je bil pogled na otroke v belih oblekah in s koški cvetlice, ki so jih trosili pred oltarje. Tik pred Najsvetejšim so šli zastopniki ljubljanskih uradov in ustanov z županom dr. Adlešičem in številnimi občinskimi svetniki; zastopstva stanovskih zbornic, javnih ustanov, ravnatelj gimnazij in strokovnih šol, direktorji raznih direktij v Ljubljani, zastopniki državnega tožilstva, sodišča in apelacije ter najvišjega sodišča, profesorji in dekani univerze na čelu z rektorjem dr. Slavičem, ki je zaključeval vrsto odličnikov, bogoslovcev in njihovega pevškega zbora pod vodstvom prof. Svoja ter duhovščine, med katerimi so bili voditelji vseh redov. Nato je ob asistenci gospodov stolnih kanonikov nosil Najsvetejšo prevz. g. škof dr. Rožman ob spremstvu častne straže vajakov. Za Najsvetejšim je šel predstavnik vse oblasti v Sloveniji g. ban dr. M. Natlačen v spremstvu poveljnika vojaške oblasti, divizijskega generala gosp. Stefanovića. Za njima so šli brigadni general Kukavičič ter šefi državnih oblasti, konzularni zbor, načelniki posameznih banovinskih oddelkov itd. Posebno veliko je bilo tudi zastopstvo ljubljanskega častniškega zbora. Zaključeval je procesijo častna četa vajakov, ki je pri vsakem blagoslovu oddala salvo, kateri so potem odgovorili tudi topovi z Gradu.

Procesija se je v taki formaciji vila po ljubljanskih ulicah preko Marijinega trga, kjer je bil prvi blagoslov, v Wolfovo ulico na Kongresni trg, kjer je bil drugi blagoslov; odtod po Vegovi ulici čez Graben k cerkvi sv. Jakoba, kjer je procesijo pričakoval šentjakobski g. župnik z asistenco in je bil tam tretji blagoslov, na kar je zavila pred magistrat, kjer je bil zadnji blagoslov. Vse povsod pa je množica prosila Boga v priučnosti svetega Rešnjega Telesa, naj varuje in ohrani sad zemlje, naj odvrne od nas kugo, lakoto in vojsko in naj da mir in rast vsem, ki prebivajo v mestu.

V Trnovem

Trnovska procesija se je začela razvijati po šesti maši ob tri četrti na sedem. Pot in kraji, kjer se deli blagoslov, so bili isti kakor druga leta. Za procesijo so nesli opet staro trnovsko ribiško bandero, ki je sedaj popravljen in je častilji epomim, ki ga trnovska fara hrani. Udeležba za procesijo je bila izredno velika, zlasti moč je bilo več kakor običajno, belobeleženih deklic pa je bilo zaradi negotovega vremena malo manj kakor druga leta. Dolga vrsta narodnih nos in dve čestiti slovenskih fantov in deklet sta napravili zelo slikovit vtis. Mešno občino, ki je patron trnovske župnije, so zastopali podžupan g. dr. Ravnihar, ravnatelj g. Osana, g. Pavlin, g. Jarc in g. Jemc. Vreme ni naglajalo, čeprav je bilo vse čas oblačno. V prijetnem hladu se je procesija ob 9 vrnila v cerkev.

Pri Sv. Petru

»Vsako leto je lepša,« takšna je bila splošna sodba o letošnji procesiji na praznik sv. Rešnjega Telesa v veliki ljubljanski župniji sv. Petra. In res, nikdar v letu ne prihaja toliko do izraza družinska skupnost te prostorne fаре, kakor na Telovo, ko si po starem izročilu verniki vseh stanov in poklicev in starosti štejejo v svojo ponosno čast, da javno priznajo farno družinsko skupnost in vsi radi sodelujejo, da bi Telova procesija dobila čim večji vnanji sijaj, ki odgovarja verskemu življenju v tej fari.

V procesiji, ki se je začela ob pol sedmih ob zelo mrkem nebu, ki je ostalo blagohotno vse do konca te lepe javne poobčnosti, so s ponosom šla zastopstva vseh podružnic s svojimi velikimi banderi, dalje vsa v šempetrski fari delujoča katoliška društva z zastavami, izredno veliko število raznih redovnic, ki imajo na področju fars svoje številne ustanove, veliko otrok osnovnih šol, skupina šempetrskih akademikov ter množica mož in žena, ki po stari navadi želijo osebno spremiti »Gospoda pri farnem obisku«, kakor nekateri Telovo procesijo tako lepo imenujejo. V poseben okras so bile lepe skupine deklet iz Lichtenturnovega zavoda, ki so s svojimi ljubkimi jagnjetom v sredi trosile cvetje na pot Najsvetejšega, nadalje četa fantov in četa deklet v krojih ter zelo pestra skupina narodnih noš, ki so ponos šempetrske fаре, ker spadajo k njenim slavnim izročilom in so redkokje tako razkošne in bogate, kakor tukaj. Gospa Potokarjeva iz Most je organizirala prelepo skupino otrok, fantov in deklic v narodnih nošah, ki so ljubko krasili sprevod. V procesiji so šli tudi zastopniki vseh javnih ustanov in oblasti, ki imajo v fari svoj sedež. Ker je šempetrska cerkev tudi že od davnih časov vojaška garnizijska cerkev, je vojaška oblast poslala osem vajakov, ki so spremljali Najsvetejšo, nadalje četo planincev, ki je korakala pred nebo in je oddala častne strele pri blagoslovih. Po stari navadi je triglavski pešpolk poslal močno skupino svoje slavne godbe, ki je s prelepimi vrtis in tolmačili, kako je naša vojska tesno povezana z vsem notranjim življenjem našega naroda. Lastniki hiš in stanovanj po ulicah, koder se je razvijala izredno mogočna procesija, so okrasili okna in jih razsvetlili, in na prste ene

roke bi lahko naštel stanovanja, ki spreveda sv. Rešnjega Telesa niso počastili. Cerkev sama je bila razkošno okrašena s cvetjem — delo pridnih rok šempetrskih deklet.

Najsvetejšo je nosil šempetrski župnik g. Košmerlj ob spremstvu vseh duhovnikov, ki v fari sodelujejo, ter številni zastopniki moških redov, ki imajo v fari svoje ustanove. Splošno občudovanje so vzbujala krasna oblačila, ki so jih s požrtvovalnim delom in velikim umetniškim okusom izdelale č. šolske sestre. Cerkevni zbor je mojstrsko vodil g. Zdešar in krasne pesmi, ki so se prelivale po ulicah, so plod ljubnezi do cerkve in do färe. Res, vsako leto je ta procesija lepša!

Na periferiji

Tudi v drugih ljubljanskih župnijah so bile procesije sv. Rešnjega Telesa prav lepe in se jih je udeležilo veliko vernega ljudstva. V župniji sv. Franciška v Šiški je bila ob 8 zjutraj sv. maša, nato se je razvila dolga in pestra procesija, v kateri smo letos opazili izredno veliko moških. Najsvetejšo je v procesiji nosil župnik g. p. Modest Novak. Prav tako številna je bila udeležba pri procesijah v župniji sv. Cirila in Metoda za Bežigradom in v župniji sv. Antona na Viču, kjer je nosil Najsvetejšo župnik g. p. Teodor Tavčar, pri procesiji za Bežigradom pa župnik g. p. Kazimir Zakrajšek.

Procesije sv. R. T. v nedeljo Pri frančiškanih

Ob 7 slovesna sveta maša. Ob 8 bo procesija, ki se bo razvrstila po sledečem redu: 1. Župnijsko bandero, 2. Godba »Sloga«, 3. Franciški križarji z zastavo, 4. Marijaniška šola, 5. Dekliška Marijina kongregacija z zastavo, 6. Marijina kongregacija za gospe, 7. Veliki križarji, 8. Tretji red, 9. Gospe in gospodične s svečami, 10. Uršulinski Marijin vrtec s praporom, 11. Dve mali banderi, 12. Belobeležene deklice, 13. Velike Klare s praporom, 14. Deška mladina iz raznih šol, 15. Dekli in deklice s cveticami, 16. Narodne noše, 17. Vojaška godba, 18. Sestrice sv. Klare, 19. Samostanska družina in duhovščina z Najsvetejšim, 20. Zastopniki župnije, Francišanske prosvete, Vincencijeve in Elizabetne konference itd. ter ostali verniki. — Posamezne skupine naj se zberejo ob 7/8 na določenih krajih.

Procesija se bo pomikala po sledečih ulicah: Miklošičeva cesta, Tavčarjeva ulica (pred sodno palačo prvi blagoslov), Tyrševa (Dunajska) cesta, Selenburgova ulica, Kongresni trg (pred spomenikom sv. Trojice drugi blagoslov), Gradišče, Cesta 29. oktobra (Rimska cesta), Napoleonov trg (tretji blagoslov), Vegova ulica, Kongresni trg, Wolfova ulica, Marijin trg (četrti blagoslov).

Verniki ob ulicah, kjer se pomika procesija, se naprošajo, da iz spoštovanja do evharističnega Boga okrase in razsvetle okna na cesti. Občinstvo prosimo, da iz vpljudnosti procesije ne trga s prehodi.

V Mostah

Praznik presv. Rešnjega Telesa bomo praznovali v naši župniji v nedeljo, dne 26. maja, v sledečem redu: Ob pol 6 tih sv. maša. Ob 7 slovesna sv. maša, po sv. maši se razvije procesija po sledečem redu: 1. Križ, 2. farno bandero, 3. možje in fantje, 4. gojenel banovinskega vzgojevališča, 5. dekli in deklice meščanske šole, 6. dekli in deklice osnovne šole, 7. redovnice, 8. spominsko bandero, 9. belobeležene deklice, 10. prosvetni društvi Moste in Zelena jama, 11. slovenski fantje, 12. dekliški krožek, 13. godba, 14. narodne noše, 15. pevec, 16. mala bandera, 17. otroci, ki potrosajo cvetlice, 18. ministrantje, 19. duhovščina z Najsvetejšim, 20. zastopniki oblasti in uradov, 21. ostalo žensstvo. Po prihodu v cerkev je blagoslov in takoj sv. maša pri stranskem oltarju. Istočasno pred velikim oltarjem darovanje za sveče in druge cerkvene potrebščine. Sveče bodo na razpolago v soboto popoldne od 2 do 9 zvečer in v nedeljo od pol 6 do začetka procesije. Ob 11. uri običajna sv. maša. Pri procesiji bodo nosili privrkat novo farno bandero. Sliki sv. Družine in Joahima in Ane sta delo slikarja Stanka Kregarja, profesorja na škofijski gimnaziji v St. Vidu. Načrt za nastavek je delo g. arhitekta Kregarja, pasarsko delo je izvršil g. pasar Ivan Kregar. Ročna dela pa so izvršile č. šolske sestre.

Pri Sv. Jakobu

V nedeljo bo v cerkvi sv. Jakoba ob 8 slovesna sv. maša. Takoj po sv. maši se bo razvrstila procesija po naslednjem vrstnem redu: 1. Dve mali banderi, 2. Prulska osnovna in meščanska šola, 3. Šentjakobska dekl. on. in mešč. šola, 4. Veliko farno bandero, 5. Oratorijanci z Rakovnika, 6. Možje in fantje, 7. Prosvetne organizacije: a) člani FO z zastavo; b) člani DK; c) člani Prosvetnega društva, 8. Ženski oratorij s sestrami Marije Pomočnice, 9. Dekliška Marijina družba z zastavo, 10. Marijina družba žena z banderem, 11. Marijin vrtec s praporom, 12. Dve mali banderi, 13. Dekli in deklice s svečami, 14. Otroci s cvetjem, 15. Salezijanska godba, 16. Cerkevni pevec, 17. Mašni strežniki, 18. Duhovščina z Najsvetejšim, 19. Narodne noše, 20. Gospe in gospodične s svečami in drugi verniki.

Procesija gre pa običajni poti čez most sv. Jakoba, po Bregu čez čevljarski most, po Starem trgu, Florijanski ulici, Karlovski cesti, Privozu, Prulah, Žabjeku, Zvezdarski ulici na Trg svetega Jakoba.

V slučaju slabega vremena bo vsa slovesnost v cerkvi. Po končani procesiji bo pri glavnem ol-

FIRENZE

Mesto nespremenljivega čara in znanega gostoljubja

Neoporečni hoteli **POMLAD 1940** Zmerne cene

VI. MAGGIO MUSICALE FIORENTINO (firenški glasbeni maj 28. aprila do 8. junija).

RAZSTAVA TOSKANSKIH UMETNIN iz 16. stoletja v palači Strozzi (28. aprila do 31. oktobra).

X. NARODNI OBRTNI PRODAJNI SEJEM (12. maja do 3. junija) 2500 razstavljavcev, 10.000 novih modelov, 150.000 predmetov naprodaj.

ZGODOVINSKE NOGOMETNE IGRE v kostumih iz 16. stoletja na Piazza della Signoria (5. maja do 24. junija).

DRUGE UMETNE NAROD. IN ŠPORTNE PRIREDITVE itd.

POPUST NA ŽELEZNICAH.

Pojasnila: E. N. I. T. DELEGACIJA BEOGRAD, TERAZIJE 16 in potovalne pisarne ter ENTE PROVINCIALE PER IL TURISMO FIRENZE, VIA TORNABUONI 15.

tarju sv. maša s petjem. — Molimo in prosimo Gospoda pri procesiji za konec vojne in mir med narodi.

Cerkev sv. Terezije D. J. na Kodeljevem

V nedeljo ob pol 6 zvečer govor o sv. R. Telesu, nato polde ob lepem vremenu procesija po sledečih ulicah: Ob Ljubljani, po Zadružni, Povšetovi in Klunovi ulici nazaj v cerkev. Prebivalstvo bo, kakor vedno, razsvetlilo in okrasilo okna. Vabimo narodne noše in belo oblečene otroke. V slučaju slabega vremena se vsa slovesnost izvrši v cerkvi in bo darovanje sveč okoli oltarja.

Še danes in jutri

si lahko ogledate jubilejno razstavo Magoličevih slik

v Jakopičevem paviljonu. Obiščite razstavo, ker s tem pomagata tudi mestnim revežem!

1 Križanska moška kongregacija proslavi jutri, v nedeljo 26. maja, svoj glavni družbeni praznik Marije pomočnice. Zjutraj ob 6 se udeležijo družbeni sv. maše z govorom in pristopijo med mašo k sv. obhajilu, popoldne ob 5 se pa zbero v družbeni dvorani k izven-cerkvenemu sestanku. Ob 6 zvečer je v cerkvi govor, darovanje v namene družbe in nato pete litanije M. božje in obnovitev posvečenja. Udeležba pri tem slovesnem shodu za vse člane obvezna.

1 Prosvetno društvo Trnovo sporoča vsem članom in prijateljem, da bo sv. maša na Rožniku jutri v nedeljo ob 7 zjutraj ob vsakem vremenu. Sv. maša se bo darovala za ohranitev miru. Pri sv. maši bomo peli evharistične pesmi. Trnovčani, udeležite se sv. maše v obilnem številu.

1 Stolna prosveta priredi jutri popoldne ob ugodnem vremenu izlet na Rašico in Dobeno. Odhod iz Ljubljane s kamniškim vlakom ob 13.40. Vsi člani in njih prijatelji vpljudno vabljani!

1 Josip Daneš, odlični član naše Drame bo praznoval v nedeljo, 26. t. m. jubilej svojega 40-letnega umetniškega dela pri slovenskem gledališču. »Revizor« s slavnim gostom M. Markovičem in v režiji dr. Krefta bo pomenben dogodek v naši Operi. Vabimo vse prijatelje našega Daneša in ljubitelje njegovega prirerčnega humorja, da ta večer napolnijo naše gledališče do vrha. Predprodaja vstopnic v Operi.

1 Jutri voz avtobus v Horjul in St. Jošt z Borštnikovega trga ob 8 zjutraj.

1 Opozorilo dijakom. V Ljubljano pristojni dijaški rojstnih letnikov 1913 do 1919, ki so bili usposobljeni za vojaško službo, a doslej iz kakršnih koli razlogov ne niso bili pozvani v kadersko službo, se pozivajo, da se najkasneje do ponedeljka, 27. maja zglaste v mestnem vojaškem uradu na Ambroževem trgu št. 7-I., soba št. 1. S seboj naj prinesejo dokazila o končanih študijah. Odsotne naj zglaste svoji.

1 Pri zaprtju, mojni v prebavi — vzemite zjutraj še na prazen želodec en kozarec naravne »Franz-Josef« grenčice

1 Razstava Elde Piščančeve v Galeriji Obersnel bo zaključena v nedeljo, 26. t. m., na kar opozarjamo cenjena občinstvo. Kdor koli si razstavljenata dela nadarjene slikarice še ni ogledal, naj lo stori še te dni. Razstava je odprta dnevno od 8—12 in od 14—19. Vstop je prost!

1 Rdeči križ v Ljubljani vabi one, ki bi hoteli prostovoljno prevzeti razna pomožna dela v bolnišnicah in zavodih Rdečega križa v primeru vojne, da se prijavijo taksno v pisarni na Gosposvetski cesti 2-II dopoldne med 9—12 in popoldne od 4—7. V poštev pridejo predvsem kuharice, perice, šoferji in mehaniki. Ponovno naj se zglasto tudi oni, ki so se lani že zglastili in še vzdržujejo svojo prijavo. Od moških naj se oglastijo le taki, ki niso vojni obvezniki. — Dravski banovinski odbor Rdečega križa.

1 Zbirke Narodnega muzeja bodo počenši a 26. majem t. l. dalje odprte za splošen brezplačen ogled vsako nedeljo od 10 do 12 dopoldne.

1 Jutri Putnikov izlet na Kurešček. Prijave danes.

1 Prepovedano točenje alkoholnih pijač ob vpoklicu vojaških obveznikov na orožne vaje. Zaradi ohranitve miru in reda je strogo prepovedano točenje alkoholnih pijač in vsakršno oddajanje vsem na orožne vaje poklicanim vojaškim obveznikom in njih spremljevalcem, bodisi v javnih lokalih ali pa tudi pri zasebnikih. Alkoholno pijačo, ki bi jih nosili vpoklicani vojaški obvezniki ali njih spremljevalci s seboj, jim bodo odvzete. Prekrški te navedbe se kaznujejo z denarno kaznijo od 10 do 1000 din ali pa z zaporom od 1 do 20 dni. Prepoved velja še za danes in jutri, torej 25 in 26. majnika, ter še posebno opozarjamo na vaje poklicane vojaške obveznike, da od tistega trenutka, ko dobe poziv na orožne vaje, spadajo pod vojaško disciplino.

1 V Stritarjevi ulici št. 6 v Ljubljani, pri frančiškanskem mostu, se sedaj nahaja optik in urar Fr. P. Zajec, torej ne več na Starem trgu. Samo kvaliteta optika.

1 Razglas. Na podlagi določb št. 86 zak. o drž. računovodstvu poziva podpisana direkcija vse interese, ki imajo primerne, zračne, svetle in suhe prostore in jih želijo oddati za III. ter. t. t. sekcijo v Ljubljani v najem, da so zglasto pri ekonomskem oddelku direkcije pošte, telegrafa in telefona v Ljubljani, kjer dobe pogoje v pogled. Prostori morajo biti po možnosti v bližini glavne pošte. Interesenti naj izročijo ponudbe, v katerih naj navedejo zahtevano najemnino pri ekonomskem oddelku direkcije najkasneje do 25. junija 1940 do 11 dopoldne. Ponudbe morajo biti kolikovanane z 10 din. — Direkcija pošte in telegrafa v Ljubljani.

1 Pregled motornih vozil. Po odloku kr. banke uprave v Ljubljani in pravilnika ministrstva notranjih del z dne 20. IX. 1928, »Uradni list« 330-400, bo naknadni komisijski pregled motornih vozil, ki služijo zasebnemu ali javnemu prometu, potniških avtomobilov, motociklov, avtobusov in avtolaksijev, ki v tem letu še niso bili uradno pregledani in odobreni za javni promet. Pregled bo v četrtek, dne 30. maja od 8 do 10 v Ljubljani na Bregu št. 20 (dohod iz Novega trga). Ker se sme obratovati samo z onimi motornimi vozili, ki so letos že odobrena za promet in opremljena z evid. tablicami za leto 1940, bo zamudnike zadela občutna kazen. Na to opozarja uprava policije v Ljubljani prizadete lastnike motornih vozil.

Bolnišnica za jetične — najlepši spomenik.

1 Zanimivosti s živilskega trga. Ribji trg je bil večeraj srednje založen z morski in sladkovodnimi ribami. Mnogo je bilo sardel in sarfel. Cene neizpremenjene. Žabji kraki, ki jih je bilo precej, so bili po 0.50 do 0.75 din komad. Na trgu so se pojavile tudi pomladanske gobe, jurčki. Bilo jih je nekaj kilogramov. Merica je bila 5—6 din, drugače pa so bile po 15 din kg. Češnje so postale cenejše. Dovož češenj prihaja iz Mostara in Splita. Prav lepe češnje so bile po 10—12 din kg, slabše po 8 din. Novi krompir je sedaj po 8 din za kg. Perutnina je draga. Dva piščanca sta po 36—38 din. V Ljubljano so prišle na trg tudi prve vrtno in gozdne jagode. Vrtne so bile po 8 din četrt kg, gozdne po 4 din četrt kg. Z zelenjavo je trg dobro založen.

1 Tatvine koles v Ljubljani se množe. V tem tednu je bilo v Ljubljani zaznamovanih že 5 tatvin raznih moških in ženskih koles v skupni vrednosti 5800 din. Sonji Podlogarjev je bilo z vrta internata Mladike v Subičevi ulici ukradeno 1800 din vredno, žrno pleskano žensko kolo znamke »Adler«. — Viktorju Fabljaniju je bilo z dvorišča Ljudskega doma v Streliški ulici ukradeno moško, zelerlo pleskano kolo znamke »Prestor«, vredno 1000 din. — Izpred Novakove gostilne na Viču je neznan tat odpeljal Francetu Priteklju 1000 din vredno moško kolo znamke »Elektrac«. — Antonu Novaku je tat odpeljal izpred gostilne na Zaloški cesti 800 din vredno moško kolo znamke »Konventryc«. — France Mavec je imel tudi smolo, da mu je kolesarski tat izpred Schwentnerjeve gostilne na Šmartinski cesti odpeljal 700 dinarjev vredno moško kolo znamke »Waffenrade«.

Muzikalna atrakcija v stilu največjih glasbenih filmov »Plešem za tebe«, »Rosalie« in »Ljubimci. — PREMIERA DANES!

Prekrasna ljubavna romanca iz čarobnega havajskega otočja ob zvoku havajskih kitar in nežnih ljubavnih pesmi v divni mesečini.

Havajske noči

Film divnih havajskih melodij in očarljivih plesov. — V glavni vlogi: ELEANOR POWELL kraljica plesov nepozabno dekle iz filma Broadway Melody

KINO SLOGA, tel. 27-30

Predstave danes ob 16., 19. in 21. uri

Letos najlepši francoski film (Paradis perdu)

Fernand Gravey, nepozabni star iz ameriškega filma »Veliki valček«.

Maria Pressler - nova Danièle Darrieux.

Problem: Ima li oče pravico zaradi lastne sreče zrušiti svoji hčerki življenje.

Prekrasna, nepozabna vsebina in igra.

Premijera danes Kino Matica, telef. 21-24. Ob 16., 19 in 21

Izgubljeni raj

KULTURNI OBZORNIK

Ob 40 letnem jubileju Josipa Daneša

Nestor aktivnih slovenskih igralcev g. Josip Daneš slavi svoj jubilej. 25letnice so v zadnjih letih pri našem gledališču že kar sezonski pojav, toda 40 letnica dela, in to gledališkega, ni vsakdanji dogodek, posebno ne, če ga slavi utesnik, ki je spoznal težko pot potujočega igralca.

Daneš, ko si izbirajo ljudje igralški poklic le deloma iz resničnega ustvarjalnega nagona in prepričanja in mnogi s prijetno mislijo na kolikor toliko dobro materialno stanje in končno na pokojnino, pač malo razume, da je bilo to pred 40 leti nekaj popolnoma drugega. — Biti, ali samo hoteli postati igralec, je takrat pomenilo, odrediti se vsaki iluziji o dobrem ali prijetnem življenju in postati malone izobčenec iz meščanske družbe. Kdor je postal in tudi ostal igralec, je moral čutili v sebi poklic, je moral biti fanatik svojega prepričanja in vere vase, moral je neodoljivo občutiti nagon po ustvarjanju usod in izpovedovanju strasti in čustev, po razdajanju plodov svoje domišljije in doživljanja. Volja, dati ljudem pozabo, jih potegniti za seboj v nov, neznan svet, jim izvaljati smeh in solze, čeduti za čono svojega najbržkejšega trpljenja — je morala goreti z močnim plamenom, v katerem so zgoreli vsi predeodki.

Kot mlad fant je pobegnil Daneš od doma in pričel svojo pot pri potujočem gledališču. Da ni spominov na tiste ure pred rampo e smrdeti petrolejkami (ali včasih celo brez njih), na tiste ure, ko je zavladal nad dvorano polno ljudi (včasih je bila tudi skoraj prazna), ki so sledili usodi oeebe katere je predstavljal, trepetali zanj ali se veselili z njo, ko so prepirali Daneša plosk in vtiki o hvaležnosti občinstva za vse, kar jim je dal — bi bil epom in življenje za kulise, na borbo za kruh, prestano bedo in lakoto — zvrhana kupa grenkobe. Toda kdo bi mogel naštet, kar je opisal Daneš v svoji knjigi: »Za vozom boginje Talije« na tako pretresljiv način, da se bere kot najbolj naturalističen roman, a je v resnici čista in nepotvorjena biografija.

Po letih boja in pomanjkanja, a tudi najrazličnejših odredkih uspehov, je postal Daneš član naše, potem zagrebške in končno zopet naše Drame. Njegova umetnost, zrasla v največjih življenjskih izkušnjah in trpljenju, trka na naša srca z vsako njegovo besedo, z vsakim pogledom njegovih oči, ki jim leži tudi kadar se smejejo, na dnu senca žalosti in z vsako njegovo kretnjo.

Daneš je umetnik iz naše stare generacije, ki je ustvarjala intuitivno, brez razlaganja in teoretiziranja, brez filozofiranja in tehtanja: iz svojih čustev in krvi. Danešev realizem igre, neizčrpnosti zaklad doživljanja, vtisne sleherni figuri, ki jo predstavlja, pečat prisrčnosti. Daneš je igralec brez patosa, zato nikoli ne predstavlja junakov velikega formata, borbenih natur, njegova veličina je: pokazati brezimne junake vsakdanjega življenja, junake majhnosti, junake brezpomembnosti. Skrajna človeška preprostost vsakega njegovega lika je značilna za njegovo umetnost. Kako težka je pot do nje!

Kadar se vrača človek pretesen od njegove igre domov, po kakem Kristofu (Pesem e cete), fotografu (Migo, dekle e Montparnase), igralcu

(Gozd) občuti vso neboljnost species »človeka«. Ecce homo — bi lahko napisal nad vsako njegovo odersko stvaritev, pa naj si bo revež kot je Sonjkin z njegovo čudovito arečo, naj si bo pustolovec, kot je stari Fabricij Glembay, postojenjak ali ničvrednež — vsem, prav vsem potege Daneš kožo telesa in pokaže njih uboga, utripajoča srca, ki se boré — odprta ali polna laži do ciljev, dokler jih ne dosežejo ali ne omajajo pred njim. Vi liki, polni tegobe in dobrote, pretkanosti in zlobe — nekje na dnu tli v vas vseh hrepenenje po miru, domotožje po koščku sreče... George Dandin, Teljegin, Glibovič...

Komu ni ukresala Daneševa Charleyeva tetika svetlobe v obeh in smeha v srcu in na ustih? Kdo ni bil letih misli, kot Danešev »Naš gospod župnik«, kdo ni užival njegovega Svejka kot eladice, koga ni premagal njegov tako suhi humor, njegov smrtno resen obraz, kadar uganja največje norčije? Koliko senca in smeha nam je dal v sivih urah? Kdo ga nima rad?

Zatožiti moram našega ljubelega Pepija, da je za kulise, v zasebnem življenju najhujši pesimist. V tem ima sorodnost e največjim kolegi: Girardijem, Verovškom, Ralphom Arturjem Robertsom in še marsikom... Kako že pogrešamo njegovega vedno nezadovoljnega obraza, godmanja in rentančenja, včasih samo jeznege pogleda, vedno pa značilne kretnje in besede: »Bejzte no!«

Pogrešamo Pepija, odkar ga je bolezen potisnila na posteljo; saj nam manjka vsak dan naš »ekspert za zunanjo politiko«, kajti Daneš ima doma radio, in vsak dan, kadar je prišel v gledališče, je bil kot obkoljen: »Pepi, poročaj, kaj pa politika!« — in Pepi je poročal in včasih je seveda izlegel kakšno radijsko »raco« in nas prav pošteno privoščil...

Kakor vsak igralec, če mora igrati majhno ali elabo vlogo, je tudi Daneš slabe volje. Tedaj ga rad kak kolega vpraša z najneodolnejšim obrazom: »Kakšno vlogo pa igraš v tej igri?« Nato iztegne Daneš kazalec prav k tlom in pomiga z njim parkrat eem in tja. »Čucka«, pravi, »ki pomiga enkrat z repkom v prvem in enkrat v zadnjem dejanju«, in ušaljen molči. Boljšim majhnim vlogam pravi »foksi«, najslabšim, t. j. največjim »psom« pa bernhardinec. S tem pove vse.

Kako smo se vsi veselili njegovega Hlestakova v »Revizorju« in kako se ga je veselil sam! Kako mladeniško živahen in razigran je bil na vseh skupnih, s kakšnim užitkom ga je igral in kako smo ga uživali mi! — Toda udeja je norčava, ona, ki se je že tolikokrat v Danešovi mladosti pošalila z njim, je hotela preizkusiti mladeniča-prepešča, ki se ji ni dal ugnati in ji je vedno kljuboval. Vrgla ga je na bolniško posteljo. In tako bo moral praznovati svoj jubilej ne kot Hlestakov, temveč kot Daneš. Vsi pa, ki bomo na tem večeru, bomo v mislih pri njem e toplo, prisrčno mislilo: da bi nam kmalu ozdravel in bi mogli elaviti čez deset let njegovo zlato poroko z boginjo Talijo!

Najnovejša poročila

Letala s topovi na nemške oklopne enote Francosko vojno poročilo

Pariz, 24. maja. t. Reuter poroča: Zadnje francosko vojno poročilo se glasi: Silni spopadi, ki trajajo že vse zadnje dni severno od področja Cambrai in Arrasa, so se raztegnili tja do področja Stomer in Boulogne. Ti boji nam doslej še niso omogočili, da bi vpostavili zvezo med severno in južno fronto. Južno od Sedana je sovražnik izvršil zgodaj v jutranjih urah silen napad na naše čete. Naš protinapad je bil nato uspešen. Naše letalske sile so izvedle mnogo izvidniških poletov. Bombniki pa so obsipali sovražnika z bombami. Bojna letala so nadaljevala napade in uspešno s topovi napadala sovražne motorizirane ter oklopne enote.

Francoske čete branijo Boulogne

Pariz, 24. maja. AA. Havas: V francoskih vojaških krogih izjavljajo, da se zanikajo vesti, po katerih so angleške čete zapustile Boulogne sur Mer. V zvezi s tem naglašajo, da so francoske čete nocoj še vedno v omenjenem mestu in da boji potekajo južno od tod.

Ogorčeni boji v Piccardiji in Flandriji

Pariz, 24. maja. AA. Havas: Na severu se angleške in belgijske čete umikajo. V Parizu drže v največji tajnosti nove postojanke, ki so jih zavzele zavzeznike čete, kakor tudi razvoj velike bitke, ki poteka brez prestanka v Flandriji, kakor tudi na področju Valencienna, Cambraja in Arrasa. Med Arrasom in Sommo so sovražne blindirane enote ponovno vdrlje v že narejeni prodor in se premikajo proti morskemu obali. Ogorčeni boji divjajo v Piccardiji, posebno južno od Boulogne. To mesto imajo še vedno francoske čete v rokah. Ničesar ne poročajo o kakih bojih okoli Calaisa. Na drugih bojiščih ni bilo nobenih važnejših operacij.

Angleška letala neprestano napadajo Poročilo angleškega letalskega ministrstva

London, 24. maja. t. Reuter poroča: Letalsko ministrstvo poroča, da so večerj ponoči in danes ves dan naša letala nadaljevala polet nad sovražno fronto v Franciji in Belgiji.

Bombniki so izvedli napad na sovražne kolone blizu Arrasa in Boulogne. Napadi so bili izvedeni ponoči in tudi na sovražne železniške proge v severnozgodni Franciji ter v južni Belgiji. Prav tako so naša letala napadala v Porenju. V severnozgodni Franciji so težki bombniki napadli sovražnikove vojaške objekte in pri Bavau ter Hirsonu zanetili velike požare.

Zadeto je bilo tudi važno železniško križišče pri La Capelle. Ob reki Meusi pri Givetu je bil zadet z bombno arzenal ter velika kolona transportnih vozil. Tudi pri Beaumontu je bilo razdejano železniško križišče ter zažgana tamkajšnja sovražnikova skladišča. Nadalje so naša letala bombardirala železniško križišče pri Gembroux, kjer so naši letalci opazili velike eksplozije blizu velike avtomobilske kolone. V Porenju so težki bombniki napadli sovražnikovo prometna sredstva pri Emmerichu, Kölnu, Koblenzu in tudi drugod. Izmed vseh teh letal, ki so tako uspešno izvedla te našte operacije, se jih le šest ni vrnila na svoja oporišča.

Bojna letala so imela danes zmagovit dan. Skupno so sestrelila ali pa hudo poškodovala najmanj 80 sovražnih letal v zadnjih 24 urah. 10 naših bojnih letal pogrešamo, najbrž pa so niso še vrnili. V Franciji in Belgiji je zadnji teden sovražnik izgubil najmanj 500 letal. Odkar pa so Nemci napadli Belgijo in Holandijo, so izgubili zaradi delovanja naših letalcev najmanj 1500 letal.

London, 24. maja. AA. Reuter: Angleško ministrstvo za letalstvo poroča naslednje: Danes popoldne je za časa patroliranja nad francosko obalo 12 naših letal dohitelo mnogo močnejšo formacijo. V bitki, ki se je takoj razvila, so naši letalci sestrelili 11 sovražnih Messerschmittov, tri pa hudo poškodovali.

Izpred Narvika

Berlin, 24. maja. AA. DNB: 25. maja je nemško letalstvo doseglo pomemben uspeh pri Narviku. Pri tej priliki je bila zadeta neka križarka s težkimi bombami, dočim je na neko drugo križarko padlo pet bomb. Računajo, da sta obe križarki končnoveljavno izgubljeni. Ostale bombe srednjega kalibra so zadele eno vojno ladjo in eno križarko ali rušilec in so povzročile veliko škodo.

Nemško poročilo o izgubah holandske vojske

Berlin, 24. maja. AA. DNB: Holandska vlada v svojih poročilih iz Londona med drugim trdi, da je holandska vojska imela 100.000 mrtvih in ranjenih in da je ob priliki letalskega napada na Rotterdam bilo ubitih 100.000 civilistov. V nasprotju s tem poročajo z nemške obveščene strani, da so navedene številke popolnoma napačne. Zaradi izjemnega načina bojevanja na Pelu in Greuxu in zaradi tega, ker so se boji hitro končali, je holandska vojska v petih dneh imela neznatne izgube. Čeprav ni bilo točno ugotoviti izgub, je vendar znano, da sta število mrtvih ne presega 2000. Prav tako tudi v Rotterdamu ni bilo mnogo žrtve, ker je prebivalstvo na ukaz oblasti že nekaj dni pred letalskim napadom po veliki večini zapustilo mesto. Kakor piše list Telegraaf, se število mrtvih dviga na 400, dočim je bilo 365 civilistov ranjenih. Medtem ko je Holandija na splošno vzelo zelo malo pretrpela v vojni, se je v Rotterdamu začelo normalno življenje. Šole so od ponedeljka spet odprte.

Nov slovenski izum: fotografiranje glasbe

V sredo je povabila Glasbena Matica ljubljanske glasbenike in časnike ljubljanskih in drugih listov v Hubadovo dvorano, kjer je mladi izumitelj g. Jožko Battestin pokazal svoj novi izum o beleženju glasbe, o katerem smo na kratko že poročali v našem listu. Povabila se je odzvalo veliko glasbenikov naše prestolnice, pa tudi časniki, kar je bil veliki uspeh.

statirati ob koncu samo velik pomen tega izuma, katerega opisati pa naš poročevalec ne more. Zato se je obrnil na gospoda izumitelja samega in ga prosil, naj mu dovoli kratek pogovor o svojem izumu, da bi mogel naš list svoje bralce informirati o tej slovenski iznajdbi, o kateri smo se ob tej priliki prepričali vsi — glasbeniki in laiki — da bo igrala se veliko vlogo v glasbeni sferi. Da ima po igranju natančno fotografirano svojo igro, vsak prijem — pravilen in slab — »črno na belem«, to ni kar si bodi, in iz tega se razvije lahko največja in najbolj natančna kontrola igranja in Bog ve kaj še vse. Saj so danes posledice te iznajdbe še nedogledne.

Gospod Battestin Jožko, mlad, živahen in skromen akademik, se je odzval vabilu in mi najprej odgovoril na vprašanje, kako je prišel še tako mlad na svoj pomembni tehniški izum.

»Sem sicer slušatelj strojništva na ljubljanski univerzi, se pa nekoliko pečam tudi z glasbo, ne morda, da bi postal umetnik, ampak zovoljo tega, ker glasbo ljubim. Ko sem se v srednji šoli učil igranja na glasovirju, se mi nikoli ni ljubilo igrati po notah, ampak sem raje to ali ono po svoje udaril. Jasnó je, da se je ob takih razmerah ideja zabeleževanja igre hitro sama rodila. Imel sem jo nekako v 6. ali 7. šoli že tako daleč izoblikovano, da sem mislil na realizacijo. Vendar mi študij, čas in drugi vzroki tega v gimnaziju niso dopuščali. Lansko leto jeseni pa so nastopili zame važni dogodki, ki so me silili k dejanski izvedbi aparata. Svojo staro idejo sem še spopolnil s svojim do sedaj pridobljenim tehničnim znanjem tako, da je bila zame zadovoljiva. Delal sem pridno kakke tri mesece in stal sem pred aparatom, ki je zmožen beležiti katero koli hitro ali počasno igranje.«

V tem obstoji vaš izum?

»Pri konstruiranju sem mislil najprej na notni sistem, ki mora biti jasen in pregleden. Ob razmišljanju sem prišel na to, da bi bila zvezna slika klaviature za sistem zelo uporabljiva. Njo sem izbral ključ zaradi tega, ker jo ima skladatelj stalno pred očmi, in bo to po mojem mnenju predstavljalo za njega najmanjšo muko pri prepisovanju iz mojega sistema na normalni notni sistem. Aparaturo pa sem uredil tako, da se na notnem sistemu fotografirno zabeležijo znaki, ki nam po svoji daljini povedo, koliko časa je bil dotični ton zaigran. Za nosilce notnega sistema in znakov sem izbral kinofilmski trak, ki ga moremo po razvijanju in sušenju opazovati v odlični pripravi, ki omogoča enostavno prepoznavanje v normalni notni sistem. Aparaturo sestoji iz treh delov: iz električnega, iz optičnega in iz mehaničnega. Električni del obsega kontaktno napravo, ki jo moremo vdelati v vse klavirju po-

dobne instrumente, kakor orgle, harmonij, harmoniko itd.; optični del obsega osvetljevalno napravo in objektiv, mehanični del pa aparat, ki skrbi za konstantni tek filma, ki ga moremo hitrosti našega igranja poljubno prilagoditi.

Kakšen pa je pomen Vašega izuma za glasbo? »Gospod urednik, tega vam pa ne morem povedati, ker nisem glasbeni strokovnjak. Zato smo poklicali glasbenike, da presodijo praktični pomen moje iznajdbe. Jaz sem vesel, da se mi je posrečilo rešiti zanimiv tehnični glasbeni problem. O praktičnem pomenu pa naj sodijo glasbeniki.«

Ker tako g. Battestin v svoji skromnosti ni hotel razvijati misli na to temo, sem se obrnil na prisotnega gospoda profesorja in mojstra-pianista g. Marjana Lipovška, če bi bil morda on tako pripravljen in mi kot glasbeni strokovnjak mogel povedati svoje mnenje o tej najnovejši slovenski iznajdbi, ki se tiče glasbenikov. Gospod profesor je bil tako pripravljen, da vprašanja ni odklonil ter mi začel živahno, kakor zna samo on, praviti svoje vtiske ter razvijati svojo oceno, za kar se mu najlepše zahvaljujem.

»Gotovo ne pretiravam, če trdim, da je izum g. Battestina epohalna pomena za nas glasbenike. Mogoče ta aparatura tehnično še ni dovršena, mogoče ima pred seboj še dolgo pot razvoja in izpopolnjevanja. Toda za nas je važno, da že v tej obliki, kakor smo jo spoznali pri predvajanju v Hubadovi dvorani, izpolnjuje naše želje. Kaj nam pričujoči izum omogoča, bi se dalo povedati na kratko v temle stavku: omogočeno nam je točno beleženje melodije in harmonije v isti hitrosti, kakor nam pri improvizaciji prihaja na um. Na enostaven in bister način — kakor so enostavni v bistvu vsi veliki izumi — je g. Battestin na fototehničen način rešil problem, ki zanima vse glasbenike že dolga leta. Da ne govorimo o tem, kaj bi se nam ohranilo od idej in improvizacij velikih glasbenikov prejšnjih dob, če bi bilo možno zapisovanje njihovih domislic v tej smeri, kakor to dopušča Battestinov izum, je treba samo poudariti, kako neprecenljivega pomena je izum za skladatelje. Ideje, ki nam prihajajo naglo ena za drugo in ki so doslej izginalje v pozabo za vselej — saj nima nikdo tako izvežbanega spomina, da bi jih mogel obdržati — bodo ostale sedaj zapisane. Velike oblike skladb, kakor so n. pr. posamezni stavki simfonij ali sonat, ki zahtevajo zaradi svoje obširnosti točen pregled čez svoj potek, ne bodo več tako težak problem za skladatelja, saj mu je s to aparaturo omogočeno zapisovanje cele koncepcije, katero je doslej sicer dostikrat mogel improvizirati, toda je ni mogel zabeležiti. Ni važno, ali beleži aparaturo točne ritmične vrednosti not in taktne med njimi. Važno je, da je točno ohranjena v zapisih vsa melodija in harmonija. Kasneje mora skladatelj itak improvizacijo ali koncepcijo skladbe, ki jo je po navdihu igral na klavir, predelavati in korigirati. Lahko je kasneje ugotoviti točne vrednosti not in opredeliti takte. Ni pa bilo doslej mogoče ohraniti bistva improvizacije ali koncepcije: melodične linije in njene akordične podlage. V tem smislu je Battestinov izum prava rešitev naših davnih želja. Povedal bi rad še dveje: Prvič, da je zapisovanje in čitanje not na filmski trak preprosto in lahko. Drugič, da seveda ni važno, če je izum mogoč tudi za druge instrumente, tako, kakor je primeren za klavir, ozir. za instrumente s tipkami (harmonij, orgle). Kajti ravno ti instrumenti so tipični improvizatorni instrumenti, katere morajo tudi skladatelji obvladati, medtem ko niso n. pr. godala in trobila zaradi svo-

Celjske novice

c Praznik Sv. Rešnjega Telesa je Celje proslavilo tudi letos z vso slovesnostjo. Po celjskih ulicah se je razvila dolga, zelo lepa procesija, katero so pozivljale pestre narodne noše in veliko število belo oblečenih otrok. Procesije so se udeležili zastopniki vojaških in civilnih oblasti in uradov, šol, društev, vojaštvo in gasilci. Igrali sta celjska vojaška in železniška godba. Vsa okna plopji, mimo katerih se je vila procesija, so bila primerno okrašena e cvetjem in gorečimi svečami. — V nedeljo pa se bo proslavila lepa nedelja pri cerkvi sv. Jožefa nad Celjem. Slovečna ev. maša bo ob 8 zjutraj, po ev. maši bo procesija, ki je vsako leto zelo lepa in peštra. Vabimo kongregacije, društva in občinstvo, da se procesije polnoštevilno udeležijo.

c Narodno opero »Gorenjski slavček« bo uprizorila v torek, dne 28. maja ob priliki proslave 39. pp. na zmagovite boje leta 1919 na Koroskem, ljubljanska Opera v celjskem mestnem gledališču. Vstopnice se dobe v Slomškovi.

c V korist Protituberkulozne lige v Celju priredi od 6. do 7. vojaška godba 39. p. p. pred kolodvorom koncert.

c Podaljšanje veljavnosti železniških legitimacij vojnih invalidov. Po čl. 5. pravilnika o voznih ugodnostih socialnega značaja veljajo za 5 let izdane železniške legitimacije za vojne invalide v času svoje veljavnosti brez vsakegaletnega podaljševanja veljavnosti v obojni rubriki. Da bi se ta določila o nepodaljševanju veljavnosti železniških legitimacij prav jasno poudarila, se je z odlokom GD št. 15948/40 odredilo, da prejšnja železniška direktiva o priliki izstavitve železniških legitimacij za vojne invalide iz strani, predvideno za vsakoletno podaljševanje legitimacije s posebnim žigom. V besedilo žiga bo direktiva vpisala leto, do katere katerega legitimacija velja, t. j. peto leto od izstavitve in dodala svoji okrogli žig ter faksimil direktorja. Vsi vojni invalidi se pozivajo, ki so že prejeli železniške legitimacije za neomejeno število potovanj, da takoj najkrajšim potem, eventualno tudi osebnó, brez vsake formalnosti predložijo iste zaradi žigosanja oni železniški direktorji, ki je legitimacijo izdala.

c Ribarsko društvo v Celju bo imelo v torek, 4. junija ob pol 8 zvečer v gostilniških prostorih juga omejenega obsega nikdar bila pripravna za improvizacijo.

Izumitelji in izumu želimo vso srečo v bodoče! In s prav tako željo čestitamo tudi mi izumitelju in mu želimo še veliko uspehov.

Opozarjamo na današnjo premiero Čajkovskega »Jevgenija Onjegin«, a katero bo Narodno gledališče proslavilo 100 letnico rojstva velikega ruskega komponista. To uprizoritev, ki naj ima značaj jubileja, je na novo režiral šefrežiser Ciril Debevec ter pripravil dirigent Niko Stritof, ki je preskrbel tudi prevod besedila po Puškinovem nesmrtnem epu. Naslovno partijo bo pel priljubljeni ruski basist Boris Popov, ki bo tako prikazal našemu občinstvu pravo rusko dušo iz svojega domačega opernega repertoarja. Tatjano bo pela Valerija Heybalova, ki si je s to vlogo že dobila velik sloves. Gremiba bo podal ravnatelj Betetto. Poleg teh bodo sodelovali še Spanova, Kogejova, Poličeva itd. Tako bo naša Opera dostojno proslavila 100 letnico velikega slovanskega glasbenika.

g. Ferdo Bergerja, Gosposka 34, svoj redni letni občni zbor z v pravilih določenim dnevnim redom.

c Zelinka Emanuel izpuščen na svobodo. Med tem časom, ko je vsa javnost pričakovala tokrove razprave zaradi dogodka v Hrašniku proti Zelinki Emanuelu, je Zelinka, ki je bil v zaporih okrožnega sodišča v Celju, vložil prošnjo na okrožno sodišče, da bi ga izpustili na svobodo ter ponujal kavcijo. Državni tožilec, odosno okrožno sodišče v Celju pa je to prošnjo in tudi kavcijo zavrnilo. Zelinka se je pritožil na apelacijsko sodišče v Ljubljani, ki je prošnjo ugodilo in izpustilo Zelinka brez kavcije na svobodo. Zvedeli smo, da se je v tem procesu nenkrat pojavil neki krošnjar iz Laškega, ki je izjavil, da je ista dne, ko je Zelinka ustrelil e samokresom Gačnika Vilka, govoril z nekim visokim možkom, (Gačnik Vilko je bil visoke postave), ki mu je pokazal samokres in dejal, da bo danes še nekdo padel. Vrednot te nove izjave bo presodilo sodišče. Razprava bi morala biti v torek, dne 28. maja, sedaj pa je preložena na torek, dne 4. junija ob 9 popoldne na okrožnem sodišču v Celju. Zelinka brani ljubljanski odvetnik g. dr. Korun, ženo pokojnega pa kot zasebni udeleženec celjski odvetnik g. dr. Kalan Zdravko, ki je vložil proti Zelinki tudi civilno pravo.

c Iz Borze dela. Po evidenci javne Borze dela v Celju je na njenem področju 618 brezposelnih, dočim jih je bilo pred 10 dnevi 666. Delo dobi: 8 hlapcev, 4 policijski delavci, 10 kovačev, 12 ključavničarjev, zidar, krojač, sofer, 10 kmečkih dekel, 10 kuharic, sobarica, 2 služkinji in natakarica.

c V Cankarjevi ulici se je našla damska usnje na črna rokavica. Dobi se v Prosvetni pisarni.

Brežice

+ Ga. Marija Klavžer

V Brežicah je izdihnila svojo dušo gospa Marija Klavžer roj. Warletz, v visoki starosti 70 let. Pogreb bo v nedeljo ob 3 popoldne v Brežicah. Zaljubljenim svojim izrekamo svoje sožalje! Rajnici naj sveti večna luč!

Protituberkulozni dispanzer v Brežicah. Geslo tega protituberkuloznega tedna je, naj vsak bolnik dobi svojo posteljo, je idealno ne samo za bolnika, ampak bo tudi, ko bo postalo dejstvo, res pravo uspešno dejstvo v borbi proti tuberkulozi. Ko bo imel vsak svojo bolniško posteljo, bo nemogoče okuževanje zdravih, kar je pogoj, da bo jetika nazadovale. Bolniki sami pa bodo imeli strokovno, pravočasno in zaostno zdravljenje. Ljudstvo zahaja v naš dispanzer v lepem številu. Pogrešamo pa onih, ki so preiskav najbolj potrebni: svoji jetičnega. Ne pridejo zato, ker so še mnogi prepričani, da jetika ni ozdravljiva, nočejo, da bi ljudje zvedeli, da so jetični, ker je po njihovem vsega konec. Besedam samim, da je jetika ozdravljiva ne verjamejo, hočejo vidnih dokazov. Takih dokazov ima naš dispanzer že precej in naši bivši bolniki, ki so danes popolnoma zdravi (kolikor jih je pravčasno prišlo) so najboljša naša propaganda, da je jetika ozdravljiva. Imamo pa mnogo jetičnih tako rečnih, da bi morali preje poginuti od lakote, kakor od jetike, ako jih ne bi podpirala naša protituberkulozna liga. Zato naj ne bo nikogar, ki ne bi ta teden daroval našim nesrečnim ubogim bolnikom. Danes meni, jutri Tebi!

Princeza koralov je naslov izredno lepega filma z naše dalmatinske obale, katerega bo predvajal Narodni kino prihodnjo soboto in nedeljo, 25. in 26. maja. V glavni vlogi Ita Rina in Svetislav Petrovič.